

Årsberetning 2019

Innhold

1. Forord	4
2. Økonomiske nøkkeltall	6
2.1. Investeringer	12
2.2. Likviditetssituasjonen	12
2.3. Bykassens fondsavsetninger	12
2.4. Bykassens langsiktige gjeld og rente- og avdragsutgifter	12
3. Utviklingstrekk	14
3.1. Befolkning og næring	14
3.1.1. Befolkningsutviklingen	14
3.1.2. Befolkningsvekst	14
3.1.3. Verdiskaping og vekst	16
3.1.4. Folkehelse og levekår henger sammen med utviklingen i næringslivet	17
4. Likestilling, inkludering og mangfold	18
5. Klimabudsjett	19
6. Organisasjonen Kristiansand kommune	21
6.1. Kommunesammenslåing	21
6.2. Digital kompetanse og endringsledelse	22
6.3. Heltidskultur	23
6.4. Likestilt og mangfoldig organisasjon	23
6.5. Helse, miljø og sikkerhet (HMS)	26
6.6. Internkontroll og samfunnsikkerhet	28
6.6.1. Internkontroll og kvalitet	28
6.6.2. Etikk	29
6.6.3. Samfunnsikkerhet	29
7. Oppfølging av kommuneplanen – tverrsektoriell oppfølging	32
7.1. Samskaping som drivkraft	32
7.2. Kompetanse for verdiskaping	33
7.3. Deltakelse og tilhørighet	33
7.4. Byvekst med kvalitet	34
8. Rapportering fra sektorene	36
1. Økonomisektoren	39
1.1. Viktige hendelser i 2019	39
1.2. Årsresultat	40
1.3. Innsparingstiltak	41
1.4. Oppfølging av kommuneplanens satsingsområder	42
1.5. Investeringer	42

1.6.	Oppfølging av vedtatte verbalforslag	43
1.7.	Oppfølging av plan- og utredningsprogram	43
2.	Oppvekstsektoren	47
2.1.	Viktige hendelser i 2019	47
2.2.	Årsresultat	47
2.2.1.	Barnehage.....	48
2.2.2.	Skole	50
2.2.3.	Barne- og familietjenester.....	53
2.3.	Innsparingstiltak	55
2.4.	Oppfølging av kommuneplanens satsingsområder	56
2.5.	Investeringer.....	58
2.6.	Oppfølging av vedtatte verbalforslag	60
2.7.	Status plan- og utredningsoppgaver	60
3.	Helse- og sosialsektoren.....	63
3.1.	Viktige hendelser i 2019	63
3.2.	Årsresultat	64
3.2.1.	Helse- og sosialdirektør	65
3.2.2.	Helsefremming og innovasjon.....	66
3.2.3.	Bolig- og tjenestetildeling.....	66
3.2.4.	Oppfølging	70
3.2.5.	Behandling og rehabilitering	70
3.2.6.	Omsorgssentre	72
3.2.7.	Service og integrering.....	72
3.2.8.	NAV – kommunal del.....	74
3.3.	Innsparingstiltak	76
3.4.	Oppfølging av kommuneplanens satsingsområder	78
3.5.	Investeringer.....	82
3.6.	Oppfølging av vedtatte verbalforslag	86
3.7.	Oppfølging av plan- og utredningsprogram	87
4.	Kultursektoren.....	91
4.1.	Viktige hendelser i 2019	91
4.2.	Årsresultat	91
4.3.	Innsparingstiltak	93
4.4.	Oppfølging av kommuneplanens satsingsområder	94
4.5.	Investeringer.....	96
4.6.	Oppfølging av vedtatte verbalforslag	97
4.7.	Status plan- og utredningsoppgaver	98
5.	Teknisk sektor.....	101

5.1.	Viktige hendelser i 2019	101
5.2.	Årsresultat	102
5.3.	Innsparingstiltak	103
5.4.	Oppfølging av kommuneplanens satsingsområder	103
5.5.	Teknisk sektor (5.1 og 5.3).....	107
5.6.	Kristiansand Eiendom (5.2)	110
5.7.	Investeringer.....	111
5.8.	Oppfølging av vedtatte verbalforslag	120
5.9.	Status plan- og utredningsoppgaver	121
6.	Organisasjon	125
6.1.	Viktige hendelser i 2019	125
6.2.	Årsresultat	126
6.3.	Innsparingstiltak	127
6.4.	Oppfølging av kommuneplanens satsingsområder	128
6.5.	Investeringer.....	128
6.6.	Oppfølging av vedtatte verbalforslag	129
9.	Programmet Nye Kristiansand.....	130

1. FORORD

Når dette skrives er vi allerede 3 måneder inn i ny kommune, og i en tilnærmet unntakstilstand på grunn av korona-situasjonen. Så fjoråret føles allerede langt unna. 2019 ble et år som i stor grad var preget av å bygge en ny kommune. Det har vært utfordrende å skulle holde full drift i gammel kommune når flere nøkkelpersoner jobbet så å si fullt med nye Kristiansand. For de ansatte har 2019 vært en tid preget av etablering av ny organisasjon, innplassering, og til sist flytting i november 2019.

Det lagt ned mye arbeid i etablering av nye forskrifter, rutiner og annet rammeverk for tjenestene. Blant annet har IT-enheten vært hovedleverandør av ressurser inn i prosjektet for den digitale sammenslåingen av nye Kristiansand. Kommunevalget i 2019 ble også gjennomført på en meget god måte.

Samtidig er jeg meget stolt og takknemlig over at alle ansatte som ikke har jobbet full tid med riggingen av Nye Kristiansand har klart å holde fullt fokus på å levere de daglige tjenestene slik at innbyggere og brukere av kommunale tjenester i liten grad har blitt berørt av dette i 2019. Siste kvartal var også preget av den spesielle situasjonen at vi hadde to politiske regimer som arbeidet parallelt, noe jeg oppfatter at både organisasjonen og politikere taklet på en god måte.

Befolkningsveksten i fjor var på 1057 personer eller 1,15 %, noe som må betegnes som et «normalår». Dette betyr at vi gikk ut av «gamle Kristiansand» med 93 339 innbyggere.

Kristiansand kommune har hatt en strammere økonomisk utvikling i 2019 og nådde ikke alle målsettingene for overordnet økonomistyring. Resultatet ble et korrigert netto driftsresultat på 116,1 mill. kr, noe som utgjør 1,4 % av driftsinntektene mot bystyrets målsetting på 1,75 %. Det sentrale disposisjonsfondet ble likevel styrket med 85 mill. kr i løpet av 2019. Fondet er på 337,5 mill. kr pr. 31.12.2019. Kommunens netto lånegjeld ble på 5,3 milliarder i 2019. Bystyret vedtok et tak på netto lånegjeld på 5,4 milliarder i 2019, så kommunen holdt seg innenfor dette.

Kommunens totale sykefravær var i 2019 på 7,9 % mot 8,1 % i 2018. Vi jobber kontinuerlig med tiltak for å få redusert dette.

En viktig endring som påvirket det økonomiske resultatet for oppvekstsektoren i 2019 var statens innføring av bemanningsnorm i skole og pedagognorm i barnehagene. Dette vil på sikt styrke den pedagogiske kompetansen som er tilgjengelig for hver enkelt elev, men fører til betydelig kostnadsvekst for en kommune som Kristiansand.

Det har vært en økning i antall mottakere av økonomisk sosialhjelp i 2019 sammenlignet med 2018. Justert for befolkningsveksten er det allikevel en svak nedgang i andel som mottar sosialhjelp samlet sett. Det er en svak økning i aldersgruppen under 30 år, og det er bekymringsfullt. NAV har i 2019 hatt økt bruk av virkemidler som kvalifiseringspenger (KVP) og aktivitetskrav til sosialhjelpsmottakere, - noe som skal bidra til at flere kommer ut i kvalifisering eller arbeid.

Antallet bosatte flyktninger gikk kraftig ned i 2018 og fortsatte med nedgang også i 2019 (107 personer inkludert familiegjenforente) og er den laveste bosettingen siden 1998. Men de som ble bosatt i 2015 og 2016, og som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2017 og 2018, har hatt en stor påvirkning på sosialhjelpsutbetalingene i 2019. Dette krever enda sterkere innsats fra hele samfunnet for bedre integrering i arbeids- og samfunnsliv.

Agder har nådd målene om gode digitale løsninger i helse og omsorgstjenestene basert på en felles faglig og digital plattform for trykthetsteknologi. Det er resultat av det regionale samarbeidet mellom kommunene innen e-Helse, og Kristiansand har vært en viktig drivkraft i dette arbeidet. Sammen med fylkesmannen og andre jobber kommunen med digital sikkerhet og beredskap. Av andre viktige hendelser innfor helse og omsorg var grunnsteinsnedleggelse på Strømmehaven i mai. Dette er ett ledd i å få bo- og omsorgstilbud enda bedre tilpasset ulike brukergrupper. Samarbeidet

mellom kommunene og sykehusene er videreutviklet de siste årene. På tampen av året lanserte statsråd Bent Høie avtalen om «Helsefelleskap» i forbindelse med ny Helse- og sykehusplan. I Agder ble det til «OSS - Helsefelleskapet på Agder» - en flott avslutning på året.

Det har vært massivt fokus på en del større byutviklingsprosjekter i året som gikk, særlig i forbindelse med valgkampen. Her vil jeg spesielt nevne Kunstsilo/kulturskole på Silokaia, kommunedelplan for havn i Kongsgård og E39 Gartnerløkka/ny bompakke. I skrivende stund er byggefasen godt i gang på Silokaia, havneplanen er vedtatt av bystyret men ligger til endelig godkjenning i kommunaldepartementet på grunn av en uløst innsigelse fra BaneNor, og det arbeides med en siste kvalitetssikring av Gartnerløkka (KS2) i departementet for endelig finansiering kan vedtas i Stortinget.

Av andre prosjekter innen områdene kultur og byutvikling vil jeg nevne: Etablering av ny dam på Jegersberg, oppstart av fundamenter til ny gang-sykelbro over Otra, og at prosjektene Gyldenløves gate (Jens Bjørneboes plass) og Kirkegata ble ferdigstilt som to flotte byrom. I mai ble heisen på Christiansholm festning åpnet og tatt i bruk slik at denne unike perlen i byen nå er tilgjengelig for offentlige arrangementer. Rehabiliteringen av Samsen kulturhus kom endelig i gang, og kontorblokken stod ferdig renovert i desember.

I april 2019 ble det lansert nye nettsider for kulturskolen i nye Kristiansand kommune. Åtte måneder før den formelle sammenslåingen fikk alle barn og unge i de tre tidligere kommunene tilgang til informasjon om hele det samlede kulturskoletilbudet. Kulturskolens dager ble i 2019 kraftig utvidet og resultatet ble en hel liten barne- og ungdomskulturfestival med mer enn 20 arrangementer på Sørlandets kunstmuseum, i Rådhuskvartalet, Domkirken og Musikkens hus.

Dette var bare et lite utdrag av all den viktige aktiviteten kommunen og dens ansatte bidro til i 2019. Jeg vil takke alle ansatte og politikere for innsatsen, og mener at vi overleverte en veldrevet og offensiv kommune som den største byggestein i Nye Kristiansand.

Ragnar Evensen
Rådmann gamle Kristiansand kommune

Camilla B. Dunsæd
Kommunedirektør Kristiansand kommune

2. ØKONOMISKE NØKKELTALL

En grunnleggende forutsetning i kommuneplanen er at kommunens økonomiske handlefrihet skal sikres gjennom effektiv ressursbruk. Kommunens innbyggere skal gis et så godt tjenestetilbud som mulig innenfor de økonomiske rammene.

Bystyret har vedtatt følgende overordnede måltall for økonomistyring i Kristiansand kommune: Kommunens korrigerende netto driftsresultat bør være på 1,75 % av driftsinntektene. Det sentrale disposisjonsfondet bør utgjøre 2 % av sum driftsinntekter.

Det settes et tak på netto lånegjeld på 5,43 milliarder kroner for 2019. Lånetaket justeres 2,5 % årlig fra og med 2020.

Avkastingen på Energiverksfondet ut over budsjettert nivå (nominell vekst på 4 prosent) avsettes som buffer inntil det er opparbeidet en buffer på 10 prosent av fondets størrelse. Akkumulert premieavvik minus avsatte midler på fond for amortisering av premieavviket, opprettholdes på nivået i 2011 (243,5 mill. kr).

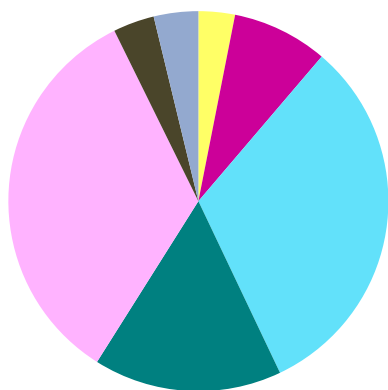
I 2016, 2017 og i 2018 ble alle målsettingene for økonomistyringen nådd. Dette gjelder ikke for 2019, da utviklingen på korrigerende netto driftsresultat gradvis har gått nedover.

Bykassens regnskap viser for 2019 et positivt netto driftsresultat på 105,2 mill. kr (188,2 mill. kr i 2018). Når en tar hensyn til bundne fond, er det korrigerende netto driftsresultatet 116,1 mill. kr (221,2 mill. kr i 2018). Det regnskapsmessige resultat viser kr 0. I 2018 ble regnskapet gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk på 30,9 mill. kr.

I økonomistyringen legger rådmannen opp til at overskridelser skal dekkes inn de påfølgende år og 90 % av besparelser skal kunne tilbakeføres de aktuelle enheter i fremtidige budsjetter. Vilårene for dette fremgår av bystyresak 179/2011 jf. også bystyresak 118/2016 der 10 % trekking av overskudd ble gjeninnført. Resultatenhetene i sektorene har i årsoppgjøret avsatt 83,5 mill. kr av overskuddet (90 % og i enkelte tilfeller 100%) til egne disposisjonsfond og brukt 115,3 mill. kr av tidligere års overskudd. 10 %-andelen som er avsatt til sentralt disposisjonsfond utgjør 5,6 mill. kr.

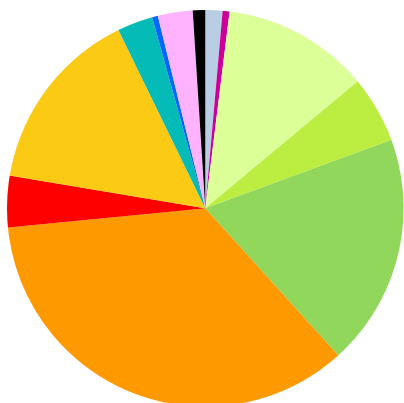

Kommunens inntekter – totalt 7,69 milliarder kr:

- Brukerbetalinger - 3,1 % (238 mill. kr)
- Kommunale avgfter og leieinntekter - 8,1 % (625 mill. kr)
- Rammetilskudd fra staten - 31,7 % (2 436 mill. kr)
- Overføringer og refusjoner mv. - 16,0 % (1 231mill. kr)
- Skatteinntekter - 33,8 % (2 594 mill. kr)
- Eiendomsskatt - 3,5 % (269 mill. kr)
- Internt fordelte inntekter - 3,8 % (291 mill. kr)

Brutto driftsutgifter – totalt 7,69 milliarder kr:

- Økonomisektoren - 1,4 % (109 mill. kr)
- Kirkelig fellesråd - tilskudd - 0,6 % (44 mill. kr)
- Oppvekstsektoren barnehage - 12,2 % (940 mill. kr)
- Oppvekstsektoren barn- og familie - 5,6 % (427 mill. kr)
- Oppvekstsektoren skole - 19,3 % (1 483 mill. kr)
- Helse- og sosialsektoren - 35,9 % (2 757 mill. kr)
- Kultursektoren - 4,3 % (328 mill. kr)
- Teknisk sektor - 15,5 % (1 188 mill. kr)
- Organisasjonssektoren - 3,0 % (227 mill. kr)
- Særregnskap for Nye Kristiansand - 0,5 % (37 mill. kr)
- Netto renter og avdrag - 2,9 % (223 mill. kr)
- Annet utenomsektorielt - -1,0 % (-79 mill. kr)
- Regnskapsoverskudd (0 kr)

Driftsregnskapet

Tall i 1 000 kr

	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018	Avvik 2019
Sum driftsinntekter	7 394 012	6 761 099	7 163 101	632 913
Sum driftsutgifter	7 455 802	6 892 910	7 036 203	562 892
Brutto driftsresultat	-61 790	-131 811	126 898	70 021
Sum finansinntekter	227 982	190 245	170 711	37 737
Sum finansutgifter	450 921	448 000	477 758	-2 921
Resultat finans	-222 939	-257 755	-307 047	34 816
Motpost avskrivninger	389 894	369 514	368 328	20 380
Netto driftsresultat	105 165	-20 052	188 179	125 217
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av udisponert fra tidligere år	30 873	30 873	40 945	0
Bruk av disposisjonsfond	134 466	76 506	131 289	57 960
Bruk av bundne driftsfond	129 577	105 486	151 315	24 091
Sum bruk av avsetninger	294 916	212 865	323 550	82 051
Overført investeringsregnskapet	5 188	4 816	30 643	-372
Avsatt til dekning av underskudd	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	276 290	188 050	331 940	-88 240
Avsatt til bundne fond	118 602	-53	118 272	-118 655
Sum avsetninger	400 080	192 812	480 856	-207 268
Regnskapsoverskudd	0	0	30 873	0

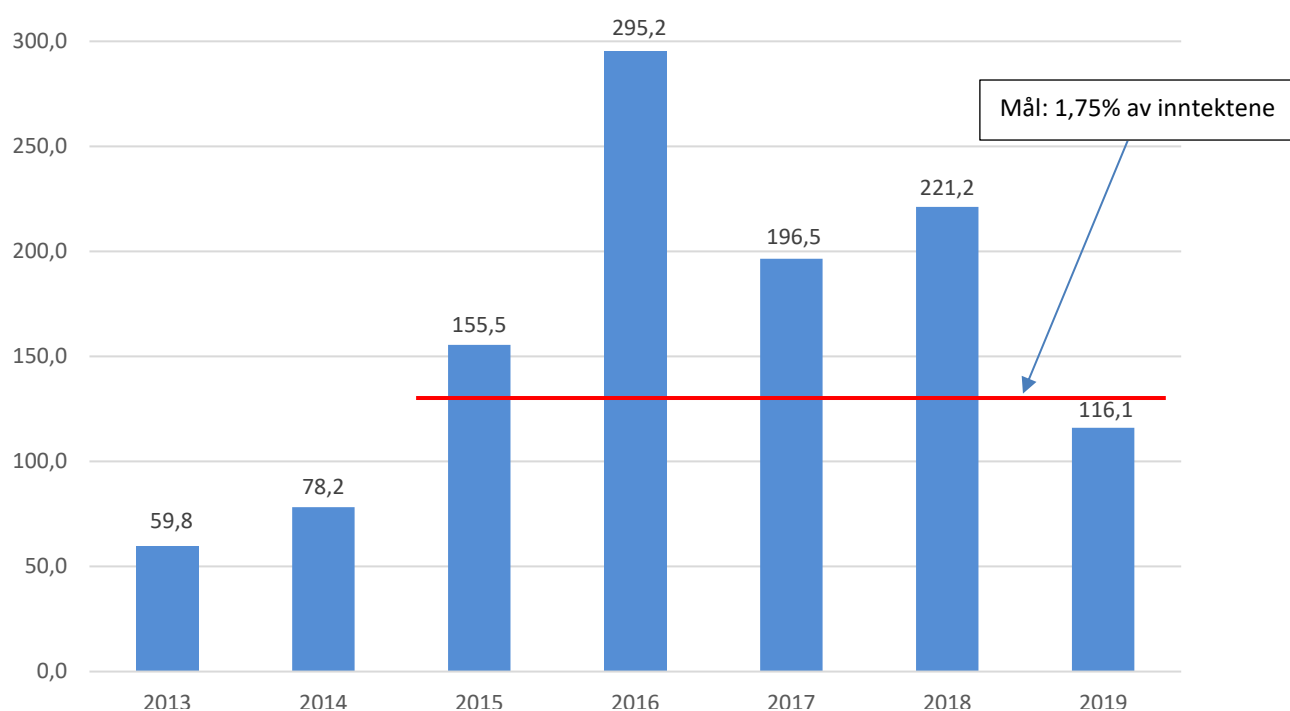
Korrigert netto driftsresultat

Tall i 1000 kr

	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Netto driftsresultat	105 165	-20 052	188 179
Avsatt til bundne fond	-118 602	53	-118 272
Bruk av bundne driftsfond	129 577	105 486	151 315
Korrigert netto driftsresultat	116 139	85 487	221 222

Korrigert netto driftsresultat (dvs. uten bruk og avsetning til bundne fond), viser et positivt avvik på 30,7 mill. kr i forhold til justert budsjett. De viktigste årsakene til avviket er meravkastning på Energiverksfondet med 15,2 mill. kr og merinntekt frie inntekter som utgjør 20,8 mill. kr.

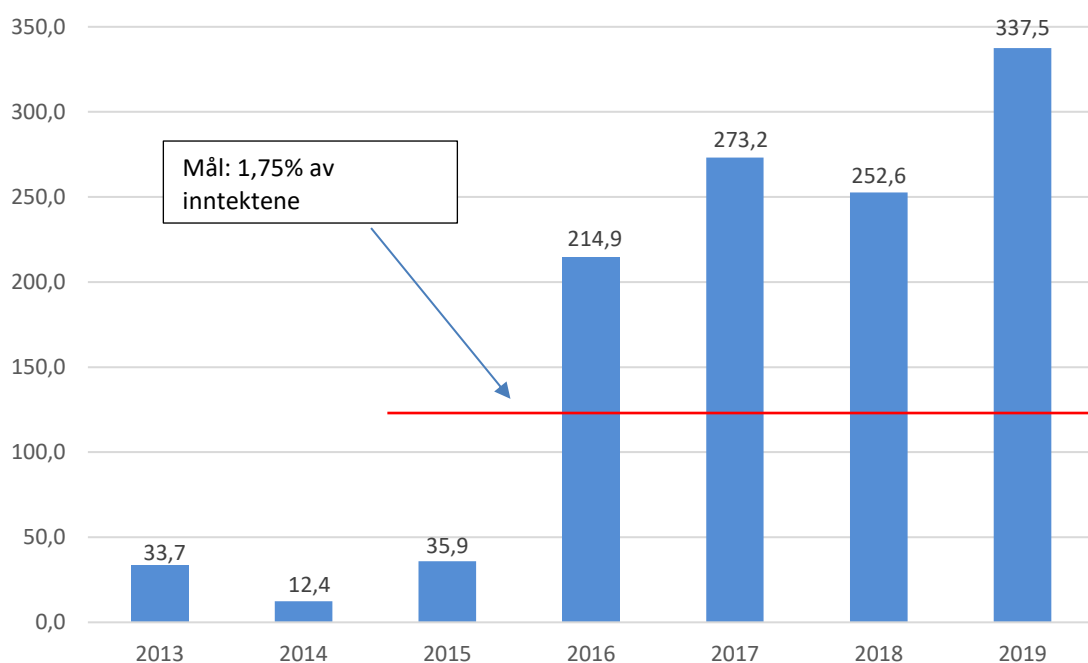
Korrigert netto driftsresultat 2013–2019 i mill. kr:

Netto driftsresultat bør ideelt sett minst være 1,75 % av driftsinntektene, det vil si ca. 130 mill. kr. I 2016 ble resultatet 5,0 %, i 2017 3,3 %, i 2018 2,6 % mens resultatet i 2019 ble 1,4 %.

Sentralt disposisjonsfond er styrket med 85,0 mill. kr i 2019 og er pr 31.12.2019 på 337,5 mill. kr. I dette beløpet er fratrukket dekning av negative selkostfond med 3,0 mill. kr.

Sentralt disposisjonsfond 2013–2019 i mill. kr:

Skatteinntekter

Formues- og inntektsskatten i 2019 viser mindreinntekt i forhold til budsjettet på 36,0 mill. kr og en økning i forhold til 2018 på 2,7 %. Merinntekt eller svikt i formues- og inntektsskatten i forhold til landsgjennomsnittet utjevnes ved inntektsutjevningen i rammetilskuddet. For hele landet utgjør økningen i formues- og inntektsskatten 4,7 % i 2019. Kristiansand kommunes skatteinntekter pr innbygger ligger på 88,0 % av landsgjennomsnittet i 2019. I 2018 var dette tallet 90,0 %. Reduksjonen i eiendomsskatten skyldes at skattesatsen ble redusert fra 5,8 promille i 2018 til 5,7 promille i 2019.

Rammetilskuddet

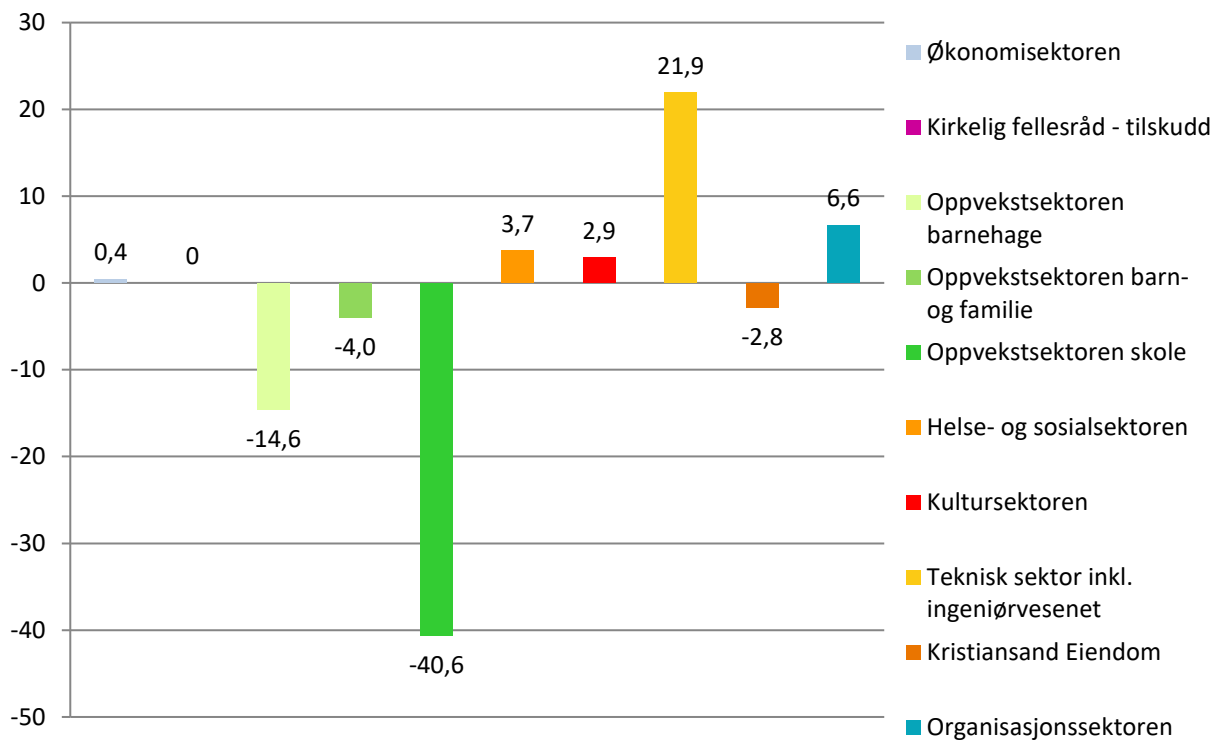
Ordningen med løpende inntektsutjevning medfører at en eventuell svikt i skatteinngangen, sammenlignet med landsgjennomsnittet, kompenseres med 60 % fortløpende i rammetilskuddet så fremt kommunen ligger mellom 90 og 100 % av landssnittet i skatteinngang pr innbygger. Når inntektene faller til under 90 % av landsgjennomsnittet kompenseres ytterligere 35 %. Tilsvarende trekkes kommunene for eventuelle merinntekter i forhold til landsgjennomsnittet. Inntektsutjevningen ble 135,3 mill. kr. I forhold til justert budsjett viser netto rammetilskudd en merinntekt på 56,8 mill. kr i 2019.

Momskompensasjonsordningen

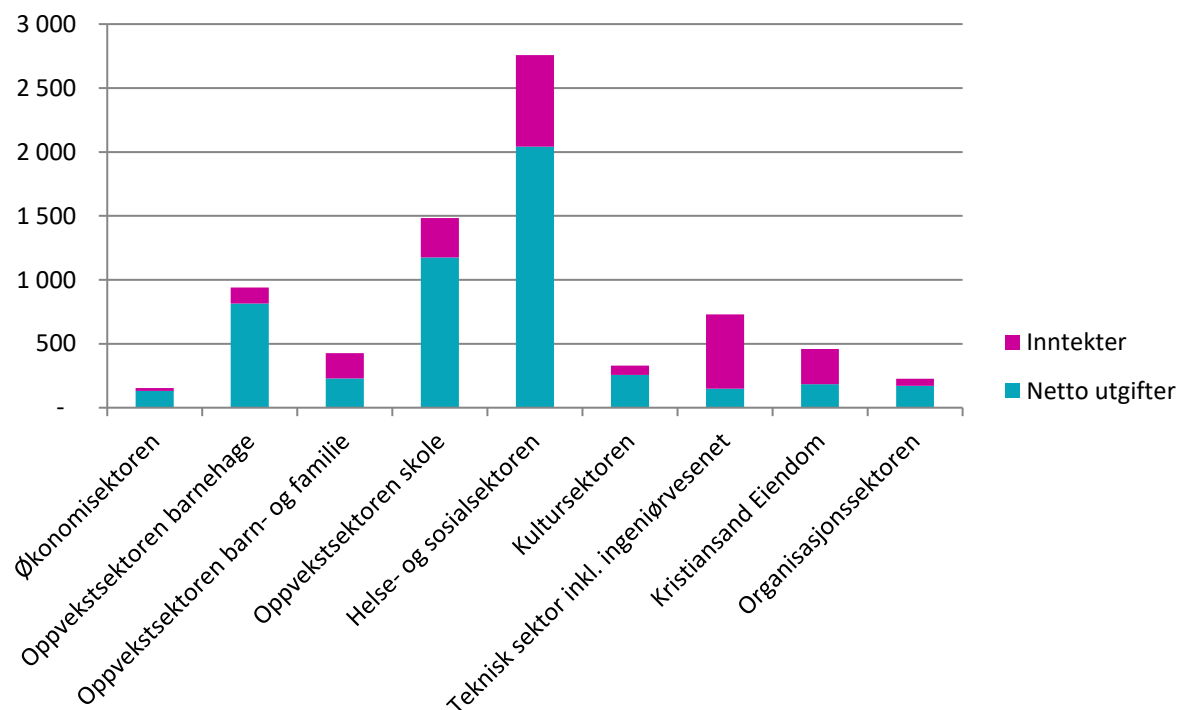
Samlet kompensasjonskrav for både drift og investeringer utgjør i 2019 285,7 mill. kr for bykassa og boligselskapet. 148,5 mill. kr er inntektsført i driften i bykassa og 91,6 mill. kr er inntektsført i investeringsregnskapet. Det resterende kravet på 45,6 mill. kr er inntektsført i Kristiansand Boligselskap KF, som i sin helhet beholder all momskompensasjon.

Sektorenes drift

Det henvises til sektordelene i årsberetningen hvor den enkelte sektor kommenterer årsresultatet. Under er en oversikt over resultat pr sektor.

Diagrammet under viser de totale utgiftene (netto utgifter pluss inntekter) til hver sektor:

Sektorenes drift har et samlet merforbruk på 26,7 mill. kr etter avsetning til og bruk av fond. (Unntatt bruk og avsetninger som følge av overskudd /underskudd i årsoppgjøret). Det er til dels store avvik i enkelte sektorer.

Det samlede regnskapsmessige resultatet i bykassa er kr 0 etter bruk av og avsetninger til sentralt disposisjonsfond.

2.1. Investeringer

Tall i 1000 kr

	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Brutto investeringer	572 653	616 751	750 381	944 763
Sum driftsinntekter	6 596 497	6 959 727	7 163 100	7 394 013
Brutto invest. i % av dr.innt.	8,7 %	8,9 %	10,5 %	12,8 %

Investeringsnivået i kommunen er høyt. En vesentlig andel av investeringene i 2019 er foretatt innen vann og avløp. Disse områdene er selvkostfinansiert.

2.2. Likviditetssituasjonen

Det er nødvendig å ha en reserve av betalingsmidler fordi inn- og utbetalingsstrømmene ikke faller sammen i tid. 2019 har gjennomgående vært preget av god likviditet på grunn av opparbeidede fondsreserver. Likviditeten i 1. tertial forventes å være tilstrekkelig i den nye kommunen.

Det er foreløpig ikke nødvendig med tiltak for å bedre bykassens likviditetsreserve. Så lenge kommunen unngår betydelige regnskapsunderskudd vil det ikke være noen umiddelbar fare for likviditeten. Det anbefales likevel at likviditetsreserven bevares ved at kommunen opprettholder reserver i form av disposisjonsfond, for lettere å håndtere svingninger i driftsinntekter og driftsutgifter.

2.3. Bykassens fondsavsetninger

Samlede fondsmidler utgjør 2 026,1 mill. kr pr 31.12.2019. Dette er de viktigste fondene:

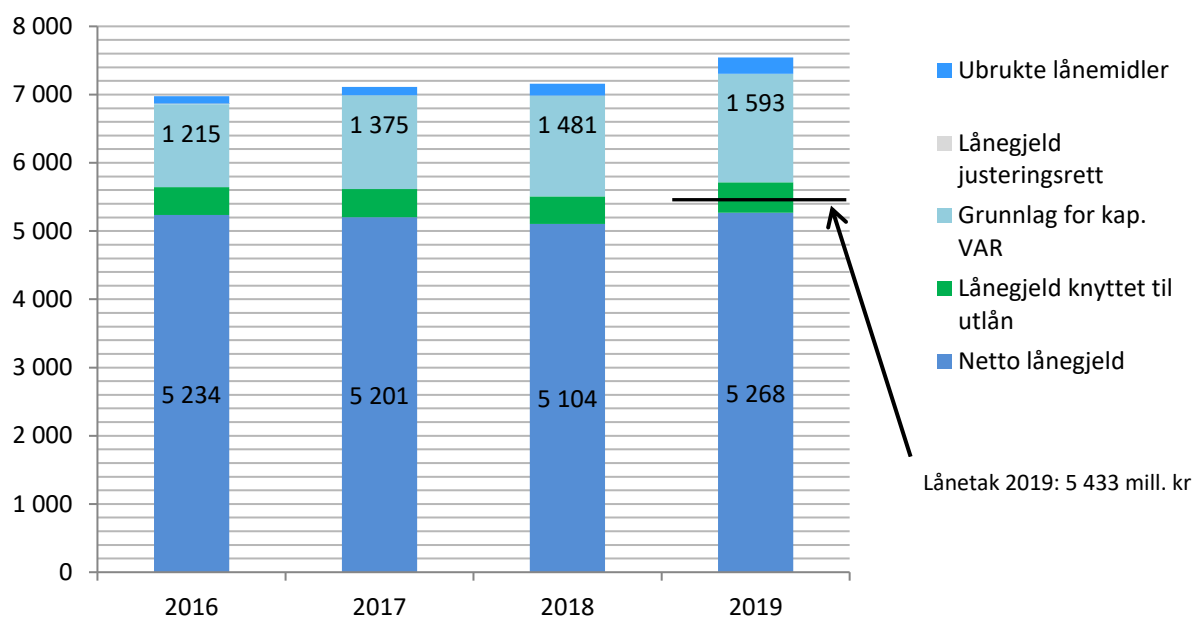
Fond til dekning av premieavvik	402,1 mill. kr
Sentralt disposisjonsfond	337,5 mill. kr
Energiverksfondet	774,4 mill. kr
Bufferfond Energiverksfondet	77,4 mill. kr
Kapitalfondet	86,8 mill. kr
Sektorfond	63,7 mill. kr
Fond strategisk vedlikehold	85,6 mill. kr

Energiverksfondet ga i 2019 en avkastning på 10,9 % (80,5 mill. kr).

2.4. Bykassens langsiktige gjeld og rente- og avdragsutgifter

Bykassens lånegjeld uten pensjon utgjør 7.545,5 mill. kr pr 31.12.2019. Dette er en økning på 387,8 mill. kr sammenlignet med 31.12.2018. Låneopptak til investeringer på 623 mill. kr og nye startlån i Husbanken på til sammen 90 mill. kr har økt lånegjelden. Løpende betaling av avdrag har redusert

lånegjelden med 324,7 mill. kr. I tillegg kommer Husbankens andel av tapsdekning med 0,5 mill. kr. Netto lånegjeld på 5.268,3 mill. kr er godt innenfor vedtatt lånetak på 5.433 mill. kr.

Bykassens største långiver for finansiering av investeringer er Kommunalbanken, som har en andel på 87 % av gjeldsporteføljen. Rentenivået varierer mellom 1,6 % og 4,0 %, avhengig av låneform og rentebindinger. Gjennomsnittrenten ved utgangen av året er 2,4 %.

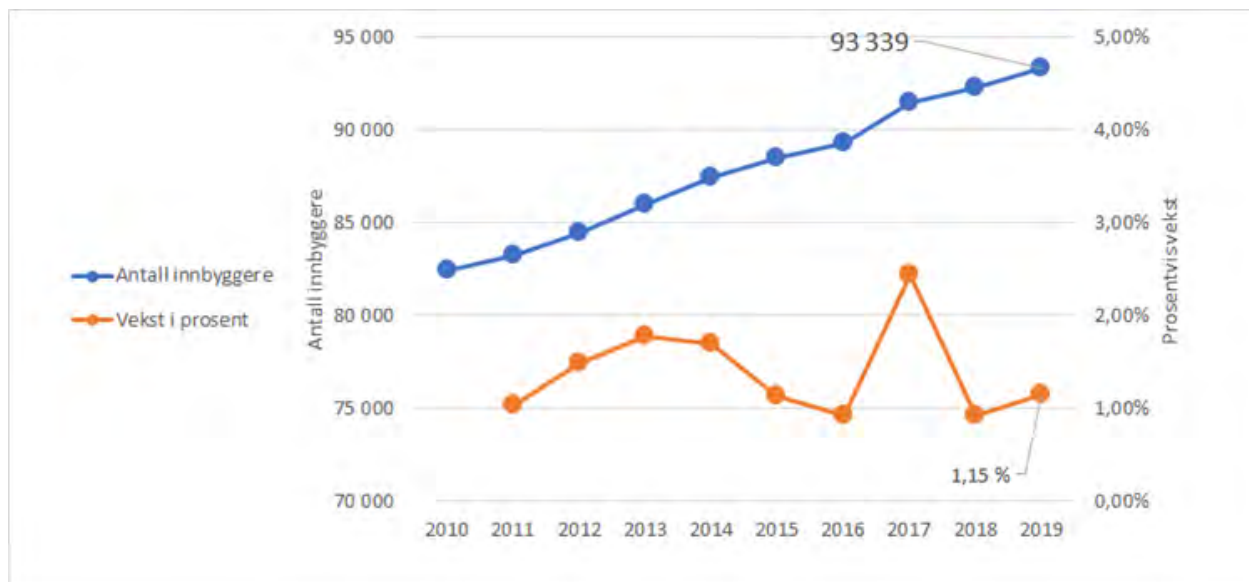
Verdien av lån som forfaller og må refinansieres innen 12 måneder frem i tid utgjør 16,2 % av gjeldsporteføljen. Dette sier noe om kommunens refinansieringsrisiko på kort sikt. I finansreglementet er det en begrensning på maksimalt 20 %.

3. UTVIKLINGSTREKK

3.1. Befolkning og næring

3.1.1. Befolkningsutviklingen

Ved utgangen av 2019 var innbyggertallet i Kristiansand 93 339. Det tilsvarer en befolkningsvekst på 1,15 % i 2019, som ligger noe under gjennomsnittet som er 1,4 % for perioden 2010-2019. Befolkningsveksten var særlig høy i 2017 med 2,43 %. Noe som i hovedsak skyldtes gratis busskort til studenter som meldte flytting til Kristiansand.

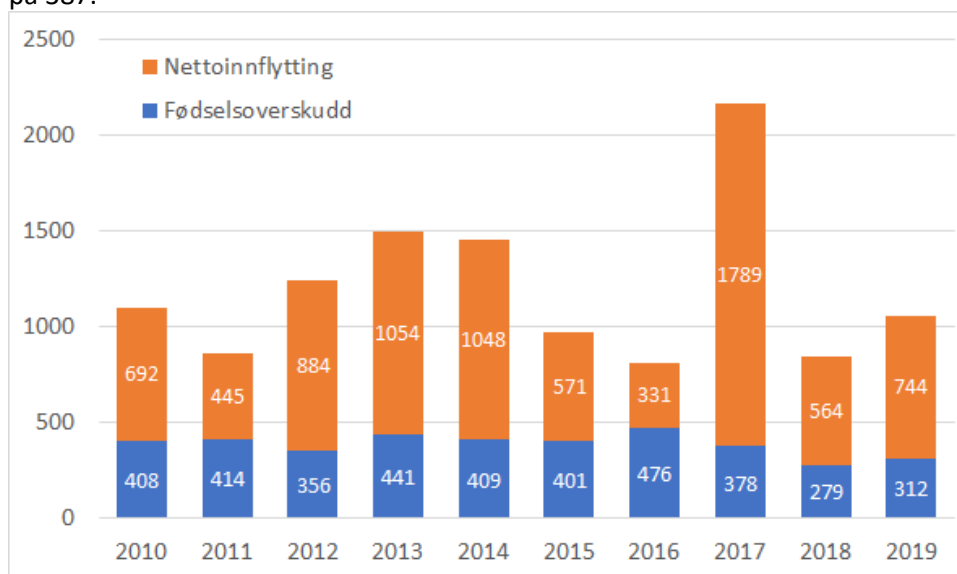

Figur: Befolkningen ved utgangen av 4. kvartal (kilde SSB)

3.1.2. Befolkningsvekst

Befolkningsveksten baserer seg på fødselsoverskudd og netto innflytting. I Kristiansand har netto innflytting vært hovedkilden til befolkningsvekst, med gjennomsnittlig 812 netto innflyttere i perioden 2010-2019. Året 2019 hadde noe mindre netto innflytting med 744 personer. Effekten av gratis busskort slår særlig ut på netto innflytting i 2017 med nesten 1800 personer.

Fødselsoverskudd var med 312 personer noe lavere i 2019 enn gjennomsnitt for perioden 2010-2019 på 387.

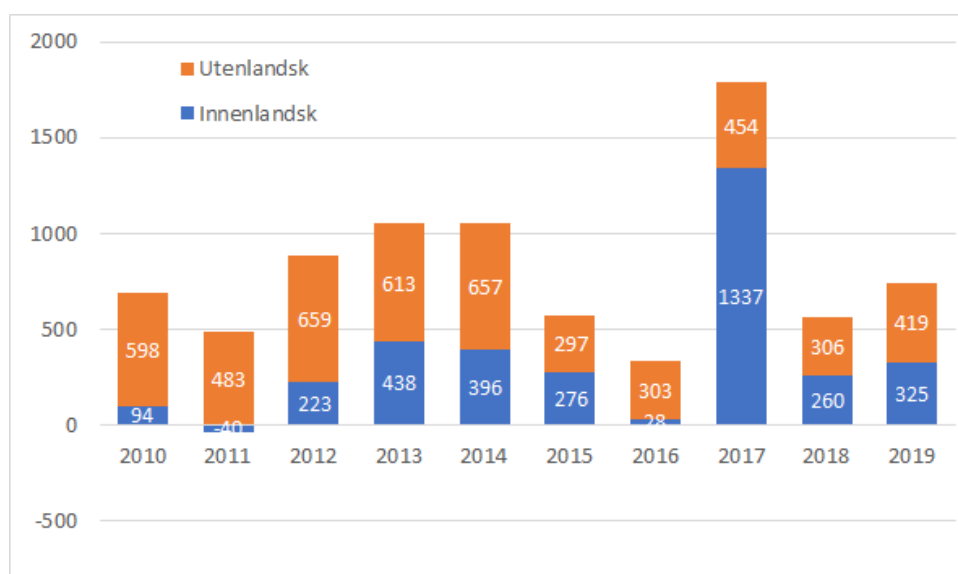

Flytting deles i innenlandsk og utenlandsk flytting, hvorav innenlandsk flytting er større enn utenlandsk. Det flyttet inn litt over 4600 personer til Kristiansand fra andre kommuner i Norge og omtrent 850 personer fra utlandet i 2019.

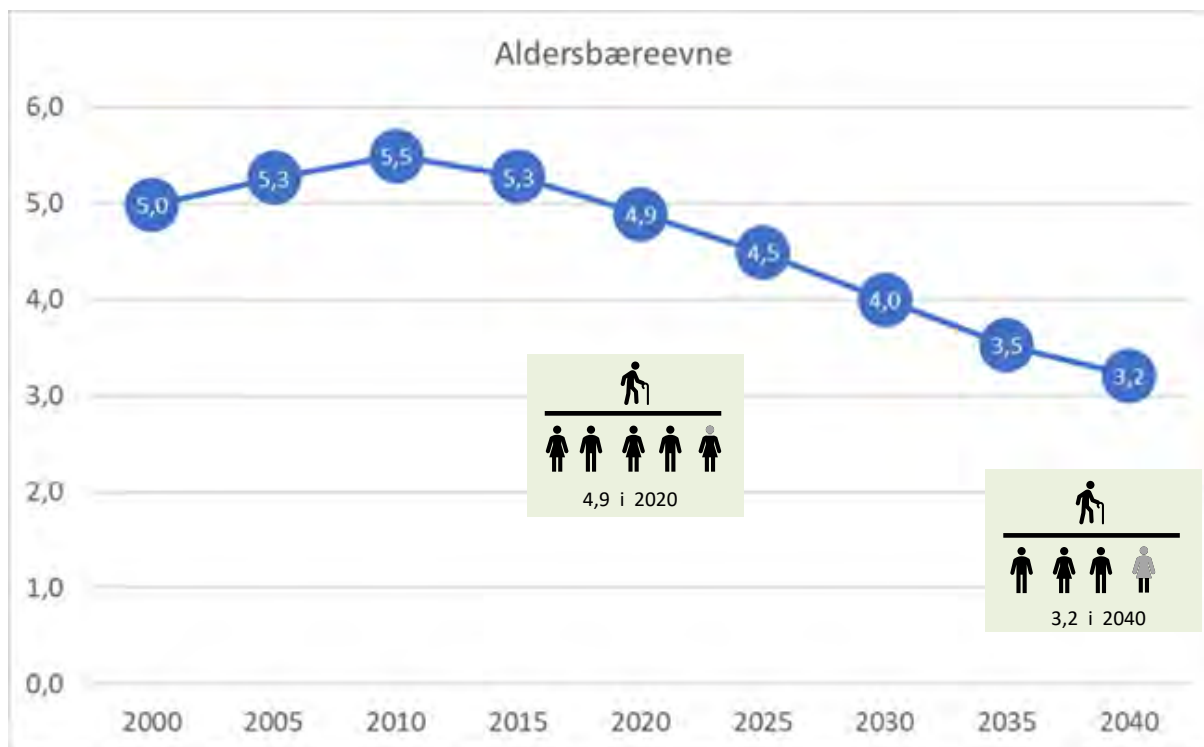
Grafen under viser nettoflytting delt i innenlandsk og utenlandsk flytting. Kristiansand vokser mer på grunn av utenlandsk innflytting enn innenlandsk. I perioden 2010-2019 var årlig gjennomsnitt netto innflytting fra utlandet 480. Innflytting fra utlandet har siden 2015 vært under gjennomsnittet for perioden, i 2019 var utenlandsk nettoinnflytting 419 personer.

Netto innenlandsk flytting var i gjennomsnitt 333 personer for perioden 2010-2019. Igjen er innføring av gratis busskort tydelig i tallene. I 2017 var netto innenlandsk flytting betydelig høyere enn alle andre årene med over 1300 personer. I 2019 var netto innenlandsk flytting med 325 personer omtrent på gjennomsnittet for perioden.

Den kraftige veksten i andelen eldre i befolkningen, kombinert med relativt færre i yrkesaktiv alder er det som vil gi den nye kommunen store utfordringer frem mot 2030 og 2040. Dette uttrykker samfunnets aldersbæreevne.

De kommende tiårene vil antallet alderspensjonister øke langt raskere enn antallet i arbeid. Dette vil øke den årlige forsørgerbyrden for den arbeidende delen av befolkningen og vil samtidig gi finansierings- og prioriteringsutfordringer som vil påvirke verdiskapingen og velferdsutviklingen. Diagrammet under viser aldersbæreevne: Forholdet mellom antall personer i yrkesaktiv alder og personer som er eldre enn 67 år. I 2020 er dette forholdet 4,9: For hver person over 67 år er det nesten fem i yrkesaktiv alder. I 2040 er aldersbæreevne senket til 3,2.

Aldersbæreevne = antall i yrkesaktiv alder (16-66) / antall som er over 67

3.1.3. Verdiskaping og vekst

SR banks konjunkturbarometer høsten 2019 avdekker at 64 % av bedriftene som var positive til utviklingen for 2019 fikk en positiv utvikling. 64 % av bedriftene i undersøkelsen har også en positiv tro på fremtiden, og venter økt aktivitet tross global uro. DNB Markets melder at utviklingen gjennom 2019 har vært svekket. Det er høyere forventninger knyttet til leverandørindustrien til olje- og offshorenæringen og industri. Det meldes imidlertid litt mer usikkerhet knyttet til handelsnæringen og rigg/offshore. Og uavhengig av bransje er det bekymringer knyttet til å tiltrekke seg relevant kompetanse. Personell med IT- kompetanse og teknisk kompetanse er allerede utfordrende å rekruttere.

Kristiansandsregionens teknologibedrifter er verdensledende innenfor olje- og offshorenæringen og prosessindustri og er utsatt for konjunkturer i økonomien både nasjonalt og internasjonalt. Etter noen år med nedgang i leverandørindustrien har det i 2019 vært en mer positiv utvikling i næringen, men det er langt igjen til toppårene før 2015. Den svake kronkursen har bidratt til at regionens eksportrettede prosessindustri ikke har hatt samme negative utvikling som leverandørindustrien de siste årene. Gjennom 2019 har det også vært knyttet usikkerhet til Storbritannia sin utmelding av EU. Næringsavdelingen har hatt søkelys på dette og drevet med informasjons- og erfaringsutveksling mellom bedriftene og andre samarbeidspartnere.

Uavhengig av bransjer var næringslivet mer positive i starten av 2019 enn de foregående årene. Flere bedrifter har gjennomført nyansettelser og også meldt om utfordringer med å tiltrekke spisskompetanse, spesielt av kompetanse fra utlandet. For å møte denne utfordringen startet Business Region Kristiansand prosjektet Relocation Region Kristiansand. Prosjektet skal gjøre det enklere og mer effektivt for næringslivet å tiltrekke spisskompetanse fra utlandet. Stadig flere forbrukere handler og konsumerer varer og tjenester på nett. Dette truer tradisjonell handel i fysiske butikker. Disse er viktig for å skape lokale arbeidsplasser og levende byer og steder. I Agder er det flere store bedrifter som driver med netthandel, noe som kan imøtekomme utfordringen. Netthandelsbedriftene har imidlertid ikke hatt noe samarbeid eller kunnskapsdeling slik som andre næringer har gjennom klyngeorganisasjoner. Business Region Kristiansand har derfor

startet prosjektet "netthandel" som skal bidra til at regionens netthandelsaktører kan bli enda bedre på netthandel, men også få lokale butikker inn på netthandel.

3.1.4. Folkehelse og levekår henger sammen med utviklingen i næringslivet

Tiltakene kommunen har arbeidet med i 2019 har langsiktig fokus på å fremme folkehelsestanden og levekårene i befolkningen. Program for Folkehelsearbeid i kommunene har til formål å bedre psykisk helse og livskvalitet for barn og unge. Kommunen leder prosjektet «Nye mønstre - trygg oppvekst» med 12 kommuner. Prosjektet retter seg mot lavinntektsfamilier med barn, og er et ledd i kommunens arbeid med å forebygge sosial ulikhet og bryte mønstre hvor lavinntekt overføres fra en generasjon til neste. Andel barn i lavinntekt fortsetter å øke, og kommunen må fortsette arbeidet med temaet. Prosjektet inngår i den regionale levekårssatsingen i Agder og i regionens Veikart for bedre levekår.

Tema utenforskap, levekår og næringsutvikling er koblet sammen som for eksempel i oppgaveutvalget «Flere i arbeid». Målsettingen er å utvikle nye ideer for å inkludere flere personer i arbeidsmarkedet. I 2019 har oppgaveutvalget involvert ulike aktører innen næringsliv, kommunal forvaltning, politikere og målgruppen selv i arbeidet. I tillegg har en analysegruppe utarbeidet utfordringsbildet med tanke på utenforskap.

Levekårsundersøkelsen Ungdata er i 2019 gjennomført på alle ungdomsskoler og videregående skoler i kommunen. Undersøkelsen er fulgt opp systematisk, og har blant annet resultert i oppstart av prosjekt «Ungdata og levekårsprofiler» som grunnlag for prioritering av levekårstiltak blant ungdom i Kristiansand. Høsten 2019 ble det i regi av Folkehelseinstituttet og fylkeskommunene i Agder gjennomført en folkehelseundersøkelse som gir oversikt over helse og levekår for den voksne befolkningen i kommunen. Dette er et viktig grunnlag for å kunne igangsette kunnskapsbaserte, systematiske og helhetlige levekårstiltak framover.

Kvalitetsreformen «Leve hele livet» startet opp i 2019 for å sikre en aldersvennlig samfunnsutvikling, god livskvalitet og gode helse- og velferdstjenester til seniorbefolkningen i kommunen.

Det er et behov for å jobbe mer målrettet med valg av indikatorer innen samfunnsutvikling. Valgte indikatorer bør være egnet til å svare på om tiltakene som kommunen gjennomfører har ønsket virkning. Kommunens valgte indikatorer på samfunnsutviklingsområder som folkehelse og levekår påvirkes i dag i for stor grad av faktorer utenfor kommunens kontroll.

4. LIKESTILLING, INKLUDERING OG MANGFOLD

Kristiansand kommune har arbeidet for å fremme likestilling, inkludering og mangfold i flere år. Dette arbeidet er forankret i en rekke planer og styringsdokument. Ved å etablere en tverrsektoriell arbeidsgruppe som pådriver for likestilling har kommunen sørget for at ulike kompetansehevingstiltak og andre tiltak for å fremme likestilling forankres blant medarbeidere i ulike deler av organisasjonen og blant innbyggerne. Kommunen ser på likestilling og mangfold som samfunnsutvikling, en viktig del av arbeidsgivervirksomheten og noe som angår hele kommunens virksomhet.

Uke 6, «En by for alle!», som ble gjennomført for andre gang i 2019, har som mål å gjøre seg kjent både blant befolkningen og ansatte i kommunen at Kristiansand ser på mangfold som en ressurs og har som mål å være en foregangskommune på likestilling, inkludering og mangfold. Målet er å gjøre Kristiansand til en by der alle, uansett bakgrunn, føler at det er godt å leve og virke. Gjennomføringen av ei slik uke skal også bidra til økt fokus på dette resten av året. Uka er et ledd i implementeringen av den vedtatte strategien for likestilling, inkludering og mangfold: «Det er mennesker det handler om!». Gjennomføring av ei slik uke var også en av flere forutsetninger for å bli sertifisert som likestilt virksomhet i 2018. En rekke frivillige organisasjoner, private og offentlige instanser bidro med nær 80 varierte arrangementer i løpet av uka i 2019.

Levekårsundersøkelsen som ble gjennomført blant lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (lhbt) i Kristiansand og Agderregionen i 2018 ga et godt kunnskapsgrunnlag for iverksetting av tiltak som kan bidra til økt likestilling og bedre levekår for lhbt-personer. Undersøkelsen har også ført til økt oppmerksomhet og bevissthet på denne tematikken, noe som oppleves positivt. Systematisk oppfølging av undersøkelsen fra kommunens side har vært utsatt i påvente av etablering av ny kommune i 2020. Imidlertid er funnene fra undersøkelsen blitt brukt av andre aktører som grunnlag for ulike aktiviteter og tiltak, tillegg var de også tema for arrangement under «En by for alle!» i 2019.

Kristiansand kommune ønsker å arbeide mot et likestilt og inkluderende samfunn, med gode levekår og likeverdige offentlige tjenester. Det har derfor vært fokus på å skape et åpent og inkluderende læringsmiljø med respekt for ulikheter og mangfold i skole og barnehage. I 2018 ble det igangsatt kurs for barnehageansatte om kjønn, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Målet med disse kursene har vært å øke kunnskapen om barns utvikling av kjønnsuttrykk og kjønnsidentitet samt å fremme stolthet over egen kropp og identitet. I 2019 er dette arbeidet fulgt opp med aktiviteter og erfaringsdeling i barnehagene, spesielt i forbindelse med gjennomføring av «En by for alle-uka».

Kristiansand kommune ønsker at alle innbyggere, uansett funksjonsevne, skal ha gode levekår og mulighet for samfunnsdeltakelse. I 2019 gjennomførte Kristiansand Eiendom, med støtte fra Bufdir, en registrering av tilgjengelighet i kommunale bygg. Det er satt av investeringsmidler tilsvarende 5 mill. kr i 2023 til å starte opp arbeidet med iverksettelse av rapportens konklusjoner.

Heisbygget på Christianholm festning ble åpnet i 2019.

Kristiansand kommune er opptatt av at medarbeiderne skal føle seg trygge og inkluderte i sin arbeidssituasjon. En grundig undersøkelse om uønsket seksuell oppmerksomhet blant medarbeiderne ble gjennomført i begynnelsen av 2019. Resultatene fra undersøkelsen viser at det forekommer uønsket seksuell oppmerksomhet på arbeidsplasser i kommunen. Funnene er presentert for politikere, ledere, tillitsvalgte og medarbeidere. Oppfølging av tiltak vil bli tatt med inn i den nye kommunen etter sammenslåingen fra 2020.

Les mer om likestilling knyttet til arbeidsgiveransvaret til Kristiansand kommune under kapittel 6 om organisasjonen Kristiansand kommune.

5. KLIMABUDSJETT

Klimabudsjettet 2019-2022 inneholder tiltak som må gjennomføres i Kristiansand kommune for å nå klimamålene. De fleste av tiltakene er ikke finansiert av bykassa, men av eksterne aktører. Miljødirektoratet publiserer hvert år klimastatistikken for alle kommuner med to års forsinkelse. Dette vil si at en ikke kan rapportere tiltakseffekt i utslippsreduksjon av de tiltakene presentert i klimabudsjettet for 2019. Men de miljøgevinstene en ser fra tidligere år, er spesielt knyttet til reduksjon i lokale- og globale utslipp. Tall fra siste halvdel av 2018 viser at endringene i Kristiansandsområdet har gitt en nedgang i utslipp på 3 300 tonn CO₂-ekvivalenter. Først i 2019 vil regnskapet vise den fulle årlige effekten av de endringene som er gjort.

I teksten under presenteres en status for de tiltakene som er finansiert av bykassa og som kommunen kan hente ut tall for selv for 2019.

Transport og areal:

Overgang til null- og lavutslippskjøretøy:

Kristiansand Parkering har en bevilgning knyttet til kommunale tjenestebiler på 2 mill. kr per år i handlingsplanen for 2019-22. I tillegg har man hatt en bevilgning på 1 mill. kr knyttet til ladestasjoner på parkeringsareal for allmennheten, samt en engangsbevilgning på kr 1 million kr. til hurtiglader for drosjer i 2019.

Det er i 2019 investert for 2,5 mill. kr i ladestasjoner for elbiler på kommunale parkeringsområder. Det er brukt 0,5 mill. kr over budsjett, noe en har finansiert med besparelse fra tidligere år.

Det er i 2019 også investert 2,8 mill. kr i ladestasjoner for kommunale tjeneste-elbiler. Dette er 0,8 mill. kr mer enn budsjett for 2019, og en har benyttet besparelser fra tidligere år for å finansiere dette.

Fossilfri kollektivtrafikk:

Agder Kollektivtrafikks kontrakt med ny operatør fra juli 2018 forutsetter bruk av fossilfritt drivstoff på alle busser som ikke er helelektriske. AKT er opptatt av miljøet og derfor arbeider de kontinuerlig med utskifting av bussparken til mer miljøvennlige busser. I Kristiansandsområdet er 139 dieselbusser erstattet med 153 busser som går på strøm, biodiesel eller en kombinasjon av strøm og biodiesel. Det er også foretatt noen utskiftninger i de øvrige kontraktsområdene. Mer miljøvennlige busser sparer samfunnet for store miljøkostnader.

Avfall - reduksjon av deponigass og innføring av henteordning for plast-, glass- og metallemballasje:

Det er flere eldre avfallsdeponier i Kristiansand kommune, der Avfall Sør har ansvar for miljøoppfølging av fire av disse. Samlet ble metangassutslipp fra alle deponiene i kommunen beregnet til 13740 tonn CO₂ i 2015. Utslippene reduseres naturlig med ca. 7 % per år, noe som tilsvarer ca. 3400 tonn CO₂ mindre i 2019 enn i 2015. I 2016 gjennomførte Avfall Sør målinger av metangassutslippene fra to av deponiene, som viste at tiltakene som er gjort for å hente ut og/eller bryte ned metangassen fungerer så godt at utslippene er tilnærmet null.

I Kristiansand er returpunktene erstattet med innsamlingsordning for plastemballasje fra 2018 og for glass- og metallemballasje fra våren 2019. Mengden utsortert plastemballasje er mer enn doblet, og mengde glass- og metallemballasje har økt med mer enn 40 %. I tillegg ser man tydelig bedre utsortering av matavfall og mindre restavfallsmengder både fra innsamling og på gjenvinningsstasjonene i samme periode. Det er grunn til å tro at dette henger sammen med det forbedrede innsamlingstilbudet. Samlet kan en anslå effekten til en utslippsreduksjon fra

avfallsforbrenning i Kristiansand på 940 tonn CO₂ fra 2017 til 2018, og ytterligere 370 tonn CO₂ fra 2018 til 2019.

Restavfallsmengden fra innsamling er redusert med 2 700 tonn fra 2015 til 2019. Returkraft forbrenner 130 000 tonn per år, som gir et utslipp i statistikken på 61 000 tonn CO₂.

6. ORGANISASJONEN KRISTIANSAND KOMMUNE

Bystyret vedtok følgende satsingsområder innenfor arbeidsgiverområdet i perioden 2019 - 2020:

- Kommunesammenslåing
- Digital kompetanse og endringsledelse
- Utvikle en heltidskultur
- Likestilt og mangfoldig organisasjon
- Systematisk helse, miljø og sikkerhetsarbeid for å beholde og utvikle en helsefremmende arbeidsplass, med særlig fokus på å redusere sykefraværet.

Nedenfor vises vedtatt periodemål (sammenliknet med året før) innenfor tema i arbeidsgiverområdet.

Periodemål for Kristiansand kommune	Status 2018	Mål 2019	Resultat 2019
Andel medarbeidere i heltidsstillinger	50,7 %	52 %	52,4 %
Andel menn	69,4 %		69,7 %
Andel kvinner	45 %		46,9 %
Kjønnfordeling i lederstillinger (enhetsledere)			
Andel menn	37,1 %	35 %	37,5 %
Andel kvinner	62,9 %	65 %	62,6 %
Kjønnfordeling blant ansatte			
Andel menn	23,5 %	27 %	23,8 %
Andel kvinner	76,5 %	73 %	76,2 %
Sykefravær*			
Menn	5,1 %	7,3 %	5,0 %
Kvinner	9,1 %		8,9 %

6.1. Kommunesammenslåing

Innenfor arbeidsgiverområdet har arbeidet med kommunesammenslåingen i 2019 blant annet hatt fokus på å utforme og digitalisere nye arbeidsavtaler for ansatte, avklare lønnsinnplassering, få på plass kvalitetssystemet med innhold, introdusere og bygge opp nytt intranett «Innafor», legge til rette digitale løsninger som sikrer tilgang til gamle og nye systemer, avklare lokalisering og flytting av ansatte, innplassere ansatte i stillinger, få på plass ny grafisk profil, avklart viktige reglementer og retningslinjer som gjelder ansatte f.eks. etiske retningslinjer og varslingsrutiner, enes om felles visjoner og mål gjennom en verdikartlegging blant ansatte:

Kvalitetsbevisst og inkluderende. Attraktiv og utadvendt. Nasjonalt ledende og internasjonalt orientert. Veldreven og utviklingsorientert. Oppsummert er dette blitt til

Fra juli 2019 ble programmet avviklet og oppgavene som gjenstod ble overført til ny linje. Les mer om programmet i kapittel 9.

6.2. Digital kompetanse og endringsledelse

Hovedfokus innen kompetanseutvikling i 2019 har vært å gjøre organisasjonen klar til å møte utfordringer og fungere etter kommunesammenslåingen. Det ble etablert et prosjektarbeid som utviklet et kompetanseprogram som skulle imøtekomme de behov organisasjonen hadde for kompetansetilførsel innenfor et bredt spekter av fagtemaer. 50-100 ulike kurs innen fagsystemer og rutiner er gjennomført i 2019, i tillegg til utstrakt bruk av «on-the-job-training».

Utvikling av en ny lederopplæring og lederutvikling for den nye kommunen ble startet opp høsten 2019, og planlagt iverksatt ved årsskiftet. Dette skal ha i seg områder som sikrer nye og erfarne ledere kompetanse som dekker både digitalisering men også områder som f.eks. Kvalitetssystemet og hvilke regler og retningslinjer den nye kommune har og skal forholde seg til.

Gjennom faste informasjonsmøter har medarbeidere fått informasjon om endringer og forventninger. I tillegg har programleder og rådmann med faste mellomrom holdt alle ansatte informert om status og utviklingen på sammenslåingen, særlig knyttet til digitale løsninger og hvilke endringer ledere på ulike nivåer vil oppleve. Tre kommuner med flere ulike digitale løsninger skal samles om en løsning. Dette vil føre til at ansatte i tillegg til ny stilling og kolleger også i stor grad vil oppleve endringer knyttet til nye digitale løsninger.

En viktig satsing i 2019 var å få på plass KS sitt e-læringsverktøy. Et verktøy som skulle avlast kommunens behov for å etablere egen e-læringsplattform. Arbeidet har ikke gått som forventet pga utfordringer med leveranser fra KS.

Et verktøy i endringsledelse er medarbeiderundersøkelsen 10-faktor. Undersøkelsen er utviklet av KS i samarbeid med BI og tilbys samtlige kommuner. Kristiansand har gjennomført undersøkelsen i 2017 og skulle etter planen gjennomføre ny undersøkelse i 2019. På grunn av kommunesammenslåing ble undersøkelsen utsatt. I stedet fikk leder og ansatte i oppdrag å følge opp resultatene fra undersøkelsen i 2017 med konkrete tiltak og rapportering.

Lærlinger

Som en stor arbeidsgiver har kommunen en viktig rolle i å tilrettelegge for at lærlinger kan ta fagbrev. Både for å sikre rekruttering til kommunale tjenester, men også for å ivareta samfunnskontrakten mellom partene i arbeidslivet som er å skaffe flere læreplasser.

I 2019 hadde kommunen i snitt ca. 130 lærlinger som fordelte seg på 51 prosent helsefagarbeidere, 40 prosent barne- og ungdomsarbeider og resterende 9 prosent innenfor anleggsgartner, byggdrifter, elektriker, IKT-service, institusjonskokk, kontor- og administrasjon med flere. Ca. 70 prosent av lærlingene kommer rett fra videregående med ungdomsrett. I tillegg deltar kommunen i et nasjonalt prosjekt «Menn i helse» i samarbeid med NAV som legger til rette for at voksne menn kan ta fagbrev som helsefagarbeider. Disse utgjør ca. 10 prosent av lærlingene. Kommunen deltar i et samarbeidsprosjekt med NAV som tilrettelegger for at minoriteter med språkutfordringer kan ta fagbrev. Disse utgjør en gruppe på ca. 6 prosent. I tillegg kommer lærekontrakter for personer som går utenfor de forannevnte grupper.

Nye fag i 2019 er anleggsgartner, tunge kjøretøy og el-energi. Alle kvalifiserte søkere med ungdomsrett og bostedsadresse Kristiansand fikk tilbud om læreplass i fagene helsefagarbeider og barne- og ungdomsarbeider i 2019. 18 % av lærlingene har/hadde tilrettelagt læreløp.

Tilretteleggingen er i hovedsak ekstra veiledning og undervisning til besvarelse av kompetansemål. 3% av lærlingene fullførte ikke sin læretid.

6.3. Heltidskultur

Kristiansand kommune har i 2019 hatt et eget heltidsprosjekt med ulike tiltak, hvor hovedintensjonen er at det tilsettes i heltidsstillinger. Det er igangsatt en opptrappingsplan for å øke stillingsprosent for alle som arbeider deltid. Det jobbes også med fokus på målene om at kommunen ikke skal ha lønnsforskjeller som beror på kjønn, alder, etnisitet, livssyn, funksjonsnedsettelse eller legning.

Helse- og sosialsektoren har størst utfordring når det gjelder å tilrettelegge for heltidsstillinger. Samtidig jobber sektoren systematisk med å få til en kulturendring og motivere til høyere stillingsprosent. Det har gitt resultater og gjør at kommune samlet har en positiv utvikling når det gjelder andel med heltid og gjennomsnittlig stillingsstørrelse.

Andre sektorer har i noen eller mindre grad satt i gang tiltak for å oppnå større andel heltidsstillinger.

Oversikten nedenfor viser at kommunen samlet har lagt mer til rette og at andel med heltidsstilling har økt fra 44,6 prosent i 2015 til 52,4 prosent i 2019. I samme periode har gjennomsnittlig stillingsprosent økt fra 74,7 prosent i 2015 til 79,3 prosent i 2019.

Andel kvinner som har heltidsstilling er økt fra 40,8% i 2016 til 46,9 prosent i 2019. Det er en økning på 6,1 prosentpoeng. I samme periode har andel heltid blant menn økt fra 67,8 prosent til 69,7 prosent, det vil si en økning på 1,9 prosentpoeng.

Stillingsprosent beregnes innenfor hver enkelt sektor. Dersom en ansatt har to 50 % stillinger ved to skoler, så har vedkommende 100 % stilling i beregningsgrunnlaget. Har vedkommende en 50 % stilling i oppvekstsektoren og en 50 % stilling i kultursektoren, så opptrer vedkommende med to 50 % stillinger i beregningsgrunnlaget. Det betyr at det kan være noe underrapportering.

6.4. Likestilt og mangfoldig organisasjon

Kommunen har en målsetting å bli en mer likestilt og mangfoldig arbeidsplass. I 2015 vedtok kommunen en strategi for likestilling, inkludering og mangfold. Det er spesielt følgende mål fra strategien som er vektlagt i likestillingsarbeidet i 2019:

Kristiansand kommune har en bevisst rekruttering for å oppnå en speiling av befolkningen blant medarbeiderne når det gjelder kjønn, etnisk bakgrunn og funksjonsevne. Kommunen tilstreber en mest mulig balansert sammensetning når det gjelder kjønn, etnisitet, alder og funksjonsevne blant personalet på hver enkelt arbeidsplass. Lederne i kommunen har kompetanse på å lede et mangfoldig personale. Det er trygt å være åpen om sin seksuelle orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk. Det er nulltoleranse for mobbing og trakassering..

Helse- og sosialsektoren har utfordringer med rekruttering av sykepleiere, vernepleiere, avdelingsledere og fastleger. Sektoren viser til at 9 prosent av deres ansatte er 62 år eller eldre. Dette samsvarer med utfordringene til andre kommuner, jfr. KS arbeidsgiverbarometer. Sektoren har høy andel som jobber deltid og andelen er høyest blant kvinner. Dette gir sektoren utfordring innenfor likestilling og på å rekruttere. For 2 år siden viser funn fra kartlegging at sykepleierstillinger at de er utlyst to og tre ganger før det tilsettes i stillingene. Rekrutteringsbehovet er avhengig av turnover blant sykepleier, kapasitetsutvidelse og organisering av sykepleieroppgaver.

Kjønnsbalanse på stillings- og utdanningsnivå	2017		2018		2019	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Enhetsledere	62,4%	37,6%	62,9%	37,1%	61,5%	38,5%
Høyskole/universitet	75,6%	24,4%	76,7%	23,3%	76,5%	23,5%
Videregående skole	77,4%	22,6%	77%	23%	76,5%	23,5%
Ufaglærte	75,5%	24,5%	73,8%	26,2%	72,8%	27,2%

Kommunen har utfordringer med å få til en balansert fordeling mellom kvinner og menn i ulike stillinger. Tabellen over viser at det er en overvekt av kvinner i kommunen og at det er kun mindre eller ingen endringer over tid. Kun på ufaglærte kan en se en viss endring i andel kvinner og menn fra 2017 til 2019.

Lønnsstatistikk	Andel kvinner	Andel menn	Snittlønn kvinner	Snittlønn menn	Snittlønn alle	Kvinnerns lønn i % av menns
Rådmann	-	100,0 %	-	1 360 000	1 360 000	
Direktører	33 %	67 %	1 255 000	1 228 500	1 237 333	102 %
Enhetsledere	61,5 %	38,5 %	838 248	914 938	867 744	92 %
Høyskole/universitet	76,5 %	23,5 %	599 325	670 887	616 115	89 %
Videregående skole	76,5 %	23,5 %	471 198	536 737	486 584	88 %
Ufaglært	72,8 %	27,2 %	446 932	452 602	448 507	99 %
Kommune	76,1 %	23,9 %	570 598	699 619	601 379	82 %

Kommunen har i flere år hatt fokus på å prioritere kvinner i forbindelse med lønnsforhandlinger. Likevel viser tabellen over at det fortsatt er klare forskjeller mellom kvinner og menn på nesten alle nivåer. Noe forklaring er at menn i større grad velger større enheter som gir mer uttelling på lønn, for eksempel i skole. Samtidig viser oversikten at lønnsforskjellen også er tilstede i de andre kategoriene. På grunn av manglende statistikkgrunnlag er det komplisert å finne klare årsaker. Dette vil bedres i ny kommune som får tilgang til mer data og bedre analyseverktøy. Arbeidet med å redusere lønnskjevheter mellom kvinner og menn fortsetter i den nye kommunen.

I 2019 hadde kommunen følgende sektorovergripende tiltak:

Menn i helse

Menn i helse er et nasjonalt prosjekt som har som mål å øke rekrutteringen av menn til helsearbeiderfaget. Prosjektet er et samarbeid mellom kommune, NAV, fylkeskommune, Fylkesmannen, KS og Helsedirektoratet. Målgruppe for prosjektet er menn mellom 25 og 55 år som mottar ytelse fra NAV. Gjennom et komprimert utdanningsforløp kan deltakerne få fagbrev som helsefagarbeider og dermed en fremtid i helse- og omsorgstjenestene. Prosjektet har vært en stor suksess med 26 deltakere fordelt på kommunene Kristiansand, Vennesla, Søgne, Mandal, Farsund, Lyngdal og Kvinesdal. Etter skolegang startet 22 deltakere i læreløp. De resterende 4 er i gang med læreløp som praksiskandidater.

Det tredje skolekullet startet opp i april 2019 og 20 menn planlegger oppstart av læretid fra august 2020.

Minoriteter

SSB har ikke klar tall for 4. kvartal for 2019. Vi kan anta at tallene fra 2018 ikke har endret seg vesentlig. Disse viser at 17 prosent av kommunens innbyggere og 16 prosent av de ansatte i

kommunen har innvandrerbakgrunn. Blant innvandrere er det størst andel som kun har grunnskole med 37 prosent. Videre har 33 prosent universitet eller høyskole, mens 28 prosent har videregående. Til sammen gir det at blant innvandrere er det ca 60 prosent som har videregående utdanning eller høyere. Tilsvarende tall for resten av befolkningen er 78 prosent.

Befolkning	I alt	Ingen/kun grunnskole	Videregående	Universitet/Høyskole	Ukjent
Befolkningen. ekskl. innvandrere.	83 %	20 %	40 %	38 %	2 %
Innvandrerbefolkning	17 %	37 %	28 %	33 %	2 %
Alle	100 %	23 %	38 %	37 %	2 %

Kilde: SSB 4. kvartal 2018

Når det gjelder ansatte i kommunen er bildet noe annerledes. Andel med innvandrerbakgrunn som har videregående eller høyere utdanning er på 78 prosent, mens for resten av ansattgruppen med samme utdanningsnivå er på til sammen 93 prosent. Kun 7 prosent av denne gruppen er uten utdanning etter grunnskole. Erfaring viser at det å inneha et fagbrev er viktig grunnlag for å få fast tilsetning. Å tilrettelegge for at ansatte kan tilbys tilrettelegging for å kvalifisere seg til f.eks. fagbrev er viktig tiltak fremover. og i tråd med inkluderingsdugnader igangsatt nåværende regjering.

Ansatte	I alt	Ingen/kun grunnskole	Videregående	Universitet/Høyskole	Ukjent
Ansatte ekskl. innvandrere	84 %	7 %	34 %	59 %	0 %
Ansatte med innvandrerbakgrunn	16 %	22 %	36 %	42 %	0 %
Alle	100 %	9 %	35 %	56 %	0 %

Kilde: SSB 4. kvartal 2018

Sertifisert som likestilt virksomhet

Kristiansand kommune ble i 2018, sammen med 14 andre virksomheter på Agder, sertifisert som likestilt virksomhet av KUN og Likestillingssenteret. I 2019 har kommunen jobbet med gjennomføring av en 3-årig handlingsplan knyttet til sertifiseringen. Handlingsplanen omfatter kriteriene forankring, inkluderende arbeidsliv, rekruttering og heltidskultur, som ikke var fullt ut oppfylt ved sertifisering. Ved resertifisering tre år etter sertifiseringen skal kommunen blant annet måles på gjennomføring av handlingsplanen.

En by for alle

Uke 6 «En by for alle» er et ledd i implementeringen av den vedtatte strategien for likestilling, inkludering og mangfold: «Det er mennesker det handler om!». Gjennomføring av ei slik uke var også en av flere forutsetninger for å bli sertifisert som likestilt virksomhet i 2018. En rekke frivillige organisasjoner og private og offentlige instanser bidro med nær 80 ulike og varierte arrangementer i løpet av uka i 2019.

Undersøkelse om uønsket oppmerksomhet

Kristiansand kommune er opptatt av at medarbeiderne skal føle seg trygge og inkluderte i sin arbeidssituasjon. En grundig undersøkelse om uønsket seksuell oppmerksomhet blant medarbeiderne ble gjennomført i begynnelsen av 2019. Resultatene fra undersøkelsen viser at det forekommer uønsket seksuell oppmerksomhet på arbeidsplasser i kommunen. Funnene er presentert for politikere, ledere, tillitsvalgte og medarbeidere. Oppfølging av tiltak vil bli tatt med inn i den nye kommunen etter sammenslåingen fra 2020.

6.5. Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Kommunen jobber for et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid for å beholde og utvikle en helsefremmende arbeidsplass, med særlig fokus på å redusere sykefraværet.

I 2019 har kommunen tatt en systematisk gjennomgang av HMS-håndboken for å tilrettelegge for ny kommune. Det betyr at de fleste HMS-rutinene er oppdatert og implementert i kommunens nye kvalitetssystem.

I kommunens strategiske og systematiske arbeid med arbeidsmiljøet, har 2019 vært preget av innføringen av kommunens nye Kvalitetssystem i 2018. HMS-rådgiver i organisasjonsdirektørens stab la i januar 2019 frem en evalueringsrapport om implementeringen av elektronisk melding av avvik og uønskede hendelser for kommunens Hovedarbeidsmiljøutvalg (HAMU). Evalueringen hadde et hovedfokus på HMS-meldinger, og hadde følgende hovedfunn:

- Implementeringen var i stor grad en suksess
- Forbedringspunkter:
  - ledere må bli flinkere til å behandle meldingene innenfor fristen (30 dager)
  - lederne kan bli flinkere til å involvere de ansatte og vernetjenesten i behandlingen av meldingene
  - meldekulturen kan fortsatt bli bedre slik at flere meldinger blir registrert og avvik og uønskede hendelser ikke blir oppfattet som forbedring og ikke noe negativt

Disse læringspunktene ble tatt med i HMS-prosjektet for nye Kristiansand kommune.

Bedriftshelsetjenesten (BHT)

I 2019 arbeidet BHT systematisk opp mot sektorene for å bistå i arbeidet med å lage handlings- og aktivitetsplaner for bruk av BHT og sikre fokus på forebyggende arbeid. Videre har tjenesten i større grad blitt brukt innen f.eks. yrkeshygiene og i arbeidet med å tenke forebygging for å redusere belastningsplager i helse- og omsorgstjenester. Høsten 2019 sluttet tre ansatte i BHT (pensjon og overgang til andre stillinger) og dette har medført store endringer og prioriteringer for BHT og dialog med enhetene. Det er avklart at det skal gjøres en utredning for å planlegge fremtidig bemanning av BHT for den nye kommunen.

Varsling

Varslingsgruppen har faste ukentlige møter for å sikre at saksbehandlingsrutinen følges, samt at varsler og den/de det er varslet på skal sikres en betryggende og rask saksbehandling.

Antall og typer saker, 2018 og 2019:

Varslingsaker	2018	2019
Avsluttet – ikke varslingssak	6	2
Avsluttet – manglende informasjon fra varsler	1	1
Avsluttet – påstand avvist	4	1
Avsluttet – politianmeldelse	3	4
Avsluttet – saken håndtert i linjen	16	11
Avsluttet med anbefaling om tiltak	1	5
Avvik	19	26
Sum	61	51

Kilde: Varslingskanalen Whistleblower – avsluttede saker i 2018 og 2019.

Saker til varslingsgruppen skal sikres en forsvarlig saksbehandling blant annet ved å gjennomføre en undersøkelse av fakta, jfr. arbeidsmiljøloven. En slik undersøkelse gjøres enten av varslingsgruppen

selv, ved å bruke kompetanse i personaltjenesten, eller benytter ekstern bistand dersom det gjelder større kompliserte og tidkrevende saker.

I tillegg til faste møter i varslingsgruppen har det i løpet av året også vært gjennomført enkelte møter mellom varslingsgruppen, kommuneadvokat og enkelte sektorer. Målet med møtene har vært å tydeliggjøre varslingssaken og avklare hvem som tar ansvar for å avdekke fakta i saken.

Fordi det ble gjort en god opprydding og avklaring om forståelse av varslingsrutinen og ansvar og roller i varslingssaker i 2018, har dette gjort at saksbehandlingstid og antall saker har blitt redusert i 2019.

Fokus på nærvær – redusere sykefravær:

Kommunen jobber for et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid for å beholde og utvikle en helsefremmende arbeidsplass, med særlig fokus på å redusere sykefraværet.

- Fokus på nærvær

Det er inngått ny IA-avtale mellom partene i arbeidslivet gjeldende fra 1.1.2019 – 31.12.2022. Avtalen skal bidra til å forebygge og redusere sykefravær og frafall fra arbeidslivet, og innsatsen rettes mot arbeidsmiljø og lange og/eller hyppig gjentakende sykefravær. Avtalen innebærer at sykefraværet skal ned 10 prosent sammenliknet med gjennomsnittet i 2018.

Kristiansand kommune har vedtatt å følge intensjonsavtalens retningslinjer for utvidet rett til egenmeldingsdager, det vil si 24 dager. Dette ble vedtatt i rådmannens ledergruppe og HAMU, og ses på som et virkemiddel til å forhindre unødvendig sykemeldinger, samt bygge videre på vår tillitsplattform og gi fleksibilitet.

I tillegg vedtok RLG at kommunen ønsket fast kontaktperson på Nav arbeidslivsentre og videreføre innarbeidet IA «politikk». Dette er gjort i samråd med Nav, for å kunne nyttiggjøre oss deres virkemidler og beholde fast kontaktperson hos dem. Presentasjon av ny intensjon avtale har vært gjennomført i sektor-amuene og HAMU.

IA dager vært et nyttig virkemiddel i mange sektorer. Dagene arrangeres gjerne annenhver uke, Nav innkaller til dialogmøter første halvdel av dagen, og ledere kan booke inn møter for å løse kompliserte sykefraværs saker eller for å finne løsninger i enkeltsaker, slik at man forhindrer sykefravær. Dette er en arena hvor Nav, BHT har møtt fast og aktuelle andre aktører. Helse- og sosialsektoren og Kristiansand Eiendom i Teknisk sektor har hatt egne ressurser til å organisere dette.

NED prosjektet vært gjennomført i Helse- og sosial og Oppvekst-barnehage og dette har gitt noen resultater. Helse- og sosial har også hatt et prosjekt som heter OPP som har fokus på ledelse og kompetanseheving at hele ansattgruppen. I barnehagene har det vært satt av lite dedikerte ressurser til NED-prosjektet. Det oppleves som det er vanskelig å motivere til å sette i gang enda nye tiltak. Ellers har det også vært satt i gang arbeidsmiljøprosesser ofte i samarbeid med Nav arbeidslivsentre for å forebygge sykefravær på den enkelte arbeidsplass.

Totalt fravær	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kommunen	8,3	8,7	8,3	8,2	7,8	7,9	7,7	8,1	7,9
Økonomi	6,6	4,6	3,2	4,5	7	7,9	4,8	5,7	6,0
Oppvekst	7,4	8	7,9	7,9	7,4	7,2	7,1	7,5	7,2
Helse- og sosial	9,6	10,1	9,7	9,2	8,8	9,2	9,2	9,8	9,6
Kultur	6,1	7,4	5,4	6,0	6,1	6,8	5,2	6,6	6,3
Teknisk	7,5	7,5	6,7	7,1	6,6	6,4	5,8	5,9	6,0
Organisasjon	6,6	5,4	5,0	5,5	5,1	6,6	4,8	4,1	4,3

Sykefraværet på kommunenivå varierer mellom 7,7 % som det laveste i 2017 til 8,7 % i 2012. Tall for 2019 viser et fravær totalt på 7,9 prosent, det vil si en nedgang med 0,2 prosentpoeng fra 2018.

Økonomi, Organisasjon og Teknisk har alle hatt en liten økning i fraværet, mens Helse- og sosial, Oppvekst og Kultur har hatt en nedgang på mellom 0,2 og 0,3 prosentpoeng. Særlig viktig er nedgangen i Helse- og sosial og Oppvekst som er de største sektorene.

Tabellen under viser fordelingen av sykefravær på kjønn. Kvinner har et fravær på 8,9 %, mens menn ligger på 5,0 % prosent. Begge har hatt en nedgang, men kvinnene har hatt størst med 0,2 prosentpoeng fra 9,1 til 8,9 %. Hos mennene er det en nedgang med 0,1 prosentpoeng fra 5,1 til 5,0 %. Sett i forhold til 2017 er det en økning for begge og totalt.

Sykefravær	2017	2018	2019
Kvinner totalt fravær	8,8 %	9,1 %	8,9 %
- Korttidsfravær	1,8 %	1,8 %	1,8 %
- Langtidsfravær	7,0 %	7,3 %	7,1 %
Menn totalt fravær	4,5 %	5,1 %	5,0 %
- Korttidsfravær	1,5 %	1,4 %	1,4 %
- Langtidsfravær	3,0 %	3,7 %	3,6 %
Totalt fravær, alle	7,7 %	8,1 %	7,9 %
- Korttidsfravær	1,7 %	1,7 %	1,7 %
- Langtidsfravær	5,9 %	6,4 %	6,2 %

Medarbeiderundersøkelse

Det er ikke gjennomført en felles medarbeiderundersøkelse i 2019, 10-faktor. I stedet er enheter bedt om å prioritere å følge opp resultatene og prosessene fra medarbeiderundersøkelsen i 2017. Tidligere har alle enheter med lav score eller manglende innrapportert prosess fått en særskilt oppmerksomhet. Særlig enheter som i tillegg har høyt sykefravær har vært prioritert og fått tilbud om bistand fra personal og bedriftshelsetjenesten.

6.6. Internkontroll og samfunnssikkerhet

6.6.1. Internkontroll og kvalitet

I 2019 har det strategiske kvalitetsarbeidet i stor grad handlet om å forberede for kommunesammenslåing. Fokus har vært å klargjøre kvalitetssystemet for dokumentstyring og meldinger om avvik og uønskede hendelser. I slutten av 2019 var det et økt fokus på å få lukket meldinger i eksisterende kvalitetssystem før overgang til ny kommune. De meldingene som ikke var ferdig behandlet ved utgangen av 2019 ble overført til de nye ledergruppene i den nye kommunen, og behandlet der.

I starten av 2019 publiserte Storbyforskning forskningsrapporten «Styring og kontroll – et spørsmål om tillit?». Der har man forsøkt å svare på hvordan norske storbykommuner bør innrette internkontrollen. Denne rapporten ble brukt i arbeidet med å planlegge og organisere internkontrollen i den nye kommunen.

Forvaltningsrevisjonsrapporter behandlet i kontrollutvalget i Kristiansand i 2019:

Rapport: Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

- **Behandling i kontrollutvalget 7.2.2019 (sak 2/19) – vedtak:**
Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapport - Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) i Kristiansand kommune til etterretning og oversender saken til bystyret med følgende forslag til vedtak: Bystyret tar forvaltningsrevisjonsrapport - Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) i Kristiansand kommune til etterretning og ber rådmannen følge opp revisjonens anbefalinger. Bystyret ber videre rådmann om å gi en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget innen 6.6.19 for de tiltak som er satt i gang for å følge opp vedtaket og rapportens anbefalinger.

- **Oppfølging i kontrollutvalget 18.6.2019 (sak 34/19) – vedtak:**

Møtebehandling: Juridisk spesialrådgiver Tor Kydland og Lisbeth Bergstøl, virksomhetsleder for virksomhet bolig- og tjenestetildeling møtte i plassen for helse- og sosialdirektøren å redegjøre for oppfølgingen av rapporten og svarte på spørsmål i møtet. Agder Kommunerevisjon IKS knyttet også noen kommentarer til oppfølgingen av rapporten. Votering: Enstemmig for forslag til vedtak. Vedtak: Rådmannens tilbakemelding tas til orientering.

Rapport: Kristiansand kommunes tilsyn med byggesaker og ulovlighets-kontroll

- **Behandling i kontrollutvalget 11.4.2019 (sak 14/19) – vedtak:**

Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapport - Kommunens tilsyn med byggesaker og ulovlighetsoppfølging til etterretning og oversender saken til bystyret med følgende forslag til vedtak: Bystyret tar forvaltningsrevisjonsrapport - Kommunens tilsyn med byggesaker og ulovlighetsoppfølging til etterretning og ber rådmannen følge opp revisjonens anbefalinger. Bystyret ber videre rådmann om å gi skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget innen 12.08.19 for de tiltak som er satt i gang for å følge opp vedtaket og rapportens anbefalinger.

- **Oppfølging i kontrollutvalget 12.11.2019 (sak 63/19) – vedtak:**

Møtebehandling: Teknisk direktør Terje Lilletvedt møtte sammen med plan- og bygningssjef Venke Moe og byggesaksleder Arne Kjell Brunnes for å redegjøre for oppfølgingen av rapporten og svare på spørsmål i møtet. Agder Kommunerevisjon IKS ved forvaltningsrevisor Henriette Svendsen knyttet også noen kommentarer til oppfølgingen av rapporten. Tilleggsforslag framsatt av sekretariatet i møte: Kontrollutvalget ber revisjonen om å følge videre opp i forhold til implementering av de anbefalingene som enda ikke er iverksatt. Votering: Enstemmig for forslag til vedtak, samt tilleggsforslag framsatt av sekretariat i møte. Vedtak: Rådmannens tilbakemelding tas til orientering. Kontrollutvalget ber revisjonen om å følge videre opp i forhold til implementeringen av de anbefalingene som enda ikke er iverksatt.

6.6.2. Etikk

Kristiansand kommune har vektlagt åpenhet og innsynsmulighet ovenfor medarbeidere og omverden. Kommunen legger stor vekt på å etterleve gjeldende lover og regelverk. Dette blant annet gjennom grundig og samtidig effektiv saksbehandling.

Av konkrete tiltak er det gjennom 2019 og tidligere jobbet mye med nytt kvalitetssystem, varslingsrutiner og avvikssystem. Hver av disse bidrar både sammen og hver for seg til å sikre god ivaretagelse av kommunens etiske retningslinjer. Etikk har også vært i fokus på ulike ledersamlinger gjennom hele året, både direkte og indirekte.

De nevnte forhold er videreført i nye Kristiansand, og et oppdatert etisk regelverk er der utarbeidet.

6.6.3. Samfunnsikkerhet

Hendelser:

Det oppsto en del mindre hendelser i 2019 hvor kommunen måtte samordne ressurser internt eller eksternt, blant annet:

- Økt årvåkenhet på IT som følge av IKT angrep ved Hydro
- Bistand til hovedredningscentralen (HRS) – innlosjering av mannskaper som følge av forsterkning av helikopterressurser i Sør-Norge ved pågående redningsaksjon av cruisebåten Viking Sky.
- Dødsbrann i kommunal bolig

- *Lengre utfall av internett på Prestheia skole og sykehjem som følge av gravearbeider*
- *Utfall responscenteret som følge av Ecom bortfall*
- *Driftsforstyrrelser gyldengården som følge av nettforstyrrelser i kvadraturen*
- *Støtte til arrangementskomité for Tour of Norway*
- *Støtte til arrangementskomite for 17 mai*
- *Kriseteam satt inn i forhold til dødsulykke*
- *Mulig e-colie forurensing i høydebasseng - viste seg å være feilprøve*
- *Røykutvikling ved militært anlegg Kvevika*
- *Steinras i boligområde*
- *Farevarsel Orange nivå på vindkast i Agder*
- *Støtte til politiet i forbindelse med brann i bolig*
- *Brann på Vigevoll skole*
- *Demonstrasjon av SIAN på øvre torg*
- *Bruk av farlig redskap mot ansatte i HS*
- *Melding fra beboer som frykter ras på eiendommen*
- *Gult farevarsel som følge av sterk vind*
- *Person funnet bevisstløs i kommunal bolig*

Øvelser Gjennomført:

- Table-top diskusjonsøvelse for ledergruppen og alt personal ved Kongsgård skolesenter med pågående livstruende vold (PLIVO) som tema i 2019.
- Egen økt med beredskapsplanverk og øvelse for alle ledere på lederopplæringsamling høsten 2019 i forbindelse med kommunesammenslåing. Øvelsen som ble gjennomgått var cyber-angrep mot kommunen.
  - Satte fokus på mediebudskap og krisekommunikasjon.
  - Intervju av rektor ved Vigevoll skole som nylig hadde opplevd brann på skolen.
- Beredkapsøvelse med ColorLine for å avklare forventninger til kommune, politi og andre samarbeidspartnere ved en hendelse på skip ute på sjøen.

Risiko- og sårbarhetsanalyser:

Det er gjennomført risiko og sårbarhetsanalyser for hvert av kommunalområdene basert på den helhetlige ROS analysen som ble utforarbeidet for nye Kristiansand kommune.

Beredkapsplaner og beredkapsforberedelser:

Kommunens overordnede plan for krisehåndtering og beredkapsplaner for kommuneområdene er godkjent og publisert i kvalitetssystemet. Det oppdateres fortløpende ved endringer og videreutvikling av planverket og er da oppdatert til enhver tid.

Er gjennomført:

- Kommunalt beredkapsråd i oktober, hvor 20 eksterne samarbeidsaktører deltok. Ordfører og Rådmann representert
- Kristiansandkonferansen på Kilden for sjuende gang, hvor ca. 200 beredkapsaktører deltok. Kommunen medarrangør.
- 6 planlagte møter sammen med Politiet og Sykehus.
  - Politiet deler alvorlige bekymringer i den hensikt å forebygge kriminalitet. Gruppen gav innspill til kapittel om endringer av taushetsplikt i høring til ny forvaltningslov.
- Oppstart EU prosjekt hvor forskning på sosiale medier er i fokus med.
  - Skal gi kommunen bedre kunnskap i hvordan sosiale medier virker: Dette skal bidra til revidering av kommunens strategi for bruk av sosiale medier.

Evalueringer:

Alle hendelser av en viss størrelse blir evaluert av Rådmannen i egne rapporter. Brann i kommunale boliger er evaluert med konkrete anbefalinger som er tatt med i etablering av nye tjenester for nye Kristiansand kommune.

Informasjonssikkerhet:

Utvalg for informasjonssikkerhet har siden oktober 2018 gjennomført 11 møter. Møtene planlegges i forkant av informasjonssikkerhetsansvarlig og fungerer som et utviklingsmøte for revisjon og utvikling av rutiner, løpende saker som gjelder informasjonssikkerhet og utvikling av kompetansetiltak for kommune områdene.

Siste året:

- registrert 62 informasjonssikkerhetsavvik
  - 6 avvik er vurdert som alvorlige. Avvikene handler om taushetsbelagt helseopplysninger på avveie. De fleste avvik er behandlet på en god måte, med undersøkelse av hva som har skjedd, oppfølging av registrerte som har fått sensitiv informasjon kompromittert og tiltak for reduksjon av skadevirkning er igangsatt.
  - 14 avvik av moderat eller av høy art er meldt videre til Datatilsynet.
- Avvikene har ikke ført til at kommunen har måttet stå ansvarlig for noen brudd.

7. OPPFØLGING AV KOMMUNEPLANEN – TVERRSEKTORIELL OPPFØLGING

Kommunens ulike roller som tjenesteprodusent, forvalter/myndighetsutøver og samfunnsaktør påvirker handlingsprogrammets utforming. Periodemålene uttrykker de tiltakene som kan kvantifiseres og måles. Satsingsområdene følges opp gjennom ulike planer, prosjekter og tiltak, samt ved prioritering av driften og måten sektorene innretter arbeidet på. Nedenfor vises sektorenes rapportering for periodemål i handlingsprogrammet 2019-2022:

7.1. Samskaping som drivkraft

The infographic consists of a light blue header with the text 'Satsingsområde' in white. Below this is a dark teal box with the title 'Samskaping som drivkraft' in white. The main text, also in white, reads: 'omhandler Kristiansand som landsdelssenter og regionale rolle. Kristiansand er tilrettelegger og pådriver som samarbeidspart og nettverksbygger for utvikling av landsdelen. Arbeidet må skje i nært samarbeid med byens og regionens øvrige aktører.'

Teknisk

Ved å ha bred og aktiv deltakelse i utforming av regionplan Agder 2040 har sektoren bidratt til fokus på Kristiansands rolle i et regionalt perspektiv. By- og samfunnsenheten har hatt et samarbeid over flere år med Norges miljø- og biovitenskapelig universitet knyttet til tema byutvikling og klimavennlig bystruktur. Sektoren deltar i systematisk forskning og kompetansesamarbeid med kunnskapsinstitusjoner blant annet gjennom deltakelse i Bynett Sør Det er et faglig forum som bidrar med forslag til fremtidige strategier og løsninger for en kunnskapsbasert og bærekraftig byutvikling. I tillegg har sektoren medfinansiert offentlig PhD sammen med UIA.

Økonomi

Økonomisektoren har samarbeidet med Universitetet i Agder i flere år. Det har blant annet resultert i en masterstudent som har hatt internship i sektoren (avsluttet 31.12.2018). Innkjøpstjenesten har kontakt med leverandørmarkedet i forbindelse med leverandørsamling en gang i året. Her kan aktive leverandører og andre som ønsker å bli leverandører være med å få informasjon om blant annet kommunens behov og krav for perioden fremover. Ansatte i økonomienheten er også delaktige i ASSS-nettverk med de 10 største kommunene i Norge. Dette samarbeidet har som formål å utveksle gode erfaringer og dra nytte av erfaringer andre kommuner har gjort seg.

Kultur

- Kunstsilo-prosjektet har hatt den planlagte framdriften og nødvendige vedtaket ble fattet lokalt, regionalt og nasjonalt i 2019.
- Ny partnerskapsavtale inngått med Arkivet freds- og menneskerettighetssenter.
- Vertsby for enda flere regionale aktører som mottar statsstøtte

Helse og Sosial

Agder har nådd målene om gode digitale løsninger i helse og omsorgstjenestene basert på en felles faglig og digital plattform for trygghetsteknologi. Det er resultat av det regionale samarbeidet mellom kommunene innen eHelse. Sammen med fylkesmannen og andre jobber kommunen med digital sikkerhet og beredskap. TELMA-prosjektet er avsluttet etter 4 år og har resultert i at Agder har utviklet digitalt støttede tjenester til pasienter med alvorlige sykdommer.

Samarbeidet mellom Sørlandet sykehus HF og kommunene på Agder er utviklet over år gjennom samarbeidsstrukturen «OSS» – overordnet strategisk samarbeidsutvalg. Samarbeidet har bidratt til ordningen med «Helsefelleskap» som er lanseres i nasjonal helse – og sykehusplan.

Det er flere administrative og kliniske samarbeidsmodeller som sikrer best mulig beslutningsgrunnlag og koordinering av tjenester til ulike grupper pasienter/brukere.

Oppvekst

- Ansvar for regionale etterutdanningsordninger i barnehage og skoler for Region Kristiansand.
- Ansvar for etterutdanning av barnevernansatte i Agder

7.2. Kompetanse for verdiskaping

Satsingsområde

Kompetanse for verdiskaping

omhandler Kristiansands utvikling og tilrettelegging for næringsliv og kompetanse. Byens involvering i og evne til å ta i bruk samlede ressurser, produkter og kunnskap vil være avgjørende for byens attraktivitet, regional vekst og internasjonal konkurranseevne.

Teknisk

Sektoren har et tett samarbeid med universitetet og samskipnaden for å videreutvikle universitetsbyen Kristiansand. Utarbeidelse av områderegulering på Lund torv, mulighetsstudie for området ved Gimlehallen, Gimleveien 28 og helsebyen Eg er sentrale prosjekter i denne forbindelse. Etablering av kunstsilo og kulturskole er viktige satsinger i videreutviklingen av Odderøya som kulturklynge.

Økonomi

Arbeidslivskriminalitetssamarbeidet har vært i fokus i økonomisektoren i 2019. Det har vært en ansatt i 100 % stilling dedikert til arbeidslivskriminalitet hos kemneren. Dette har resultert i at flere aktører er satt ut av spill i 2019.

Kultur

- Kristiansand var også 2019 den storbyen med klart best dekning av idrettsanlegg.
- Kristiansand gikk fra nr. 5 til nr. 4 av storbyene på Norsk kulturindeks.
- Arrangert 27 % flere kompetansegivende kurs enn i 2018.

Helse og Sosial

Kristiansand kommune har fortsatt flere unge som mottar sosialhjelp, sammenliknet med andre store byer. NAV har i 2019 hatt økt bruk av virkemidler som kvalifiseringspenger (KVP) og aktivitetskrav til sosialhjelpsmottakere, - noe som skal bidra til at flere kommer ut i kvalifisering eller arbeid.

Oppvekst

- Universitetsbarnevernet
- Samhandling med UIA om 5-årige lærerutdanninger

7.3. Deltakelse og tilhørighet

Satsingsområde

Deltakelse og tilhørighet

omhandler innsatsen for at alle innbyggere skal oppleve økt livskvalitet, tilhørighet, trygghet og inkludering og hvordan kommunen må tilrettelegge for at alle kan delta likeverdig og aktivt i utvikling av lokalsamfunnet.

Organisasjon

Selvbetjening på nett og for innbyggere og næringsliv er økt

Kommunikasjonsheten har jobbet med flere prosjekter i regi av Nye Kristiansand. Nye nettsider med ny grafisk profil ble lansert. Det ble tilrettelagt for ny Min side med ID-pålogging som vil bidra til økt digitalisering for kommunens innbyggere og næringsliv. Antall besøk på kommunens nettsider har vist

jevnt økende bruk og var på godt over en million i 2019. Det er også jobbet med ny app til bruk i kommunikasjon med innbyggere.

Det er gode selvbetjeningsløsninger for innsyn i kommunens saksfelt

Åpenhet og innsyn er vektlagt og selvbetjeningsløsninger er samlet på egen nettside i kommuneportalen. Antall dokumenter som årlig utbes via den offentlige journalen er redusert i takt med flere selvbetjeningsløsninger med dokumenter i fulltekst. I 2019 ble det bedt om innsyn i 2.111 dokumenter fra den offentlige journalen. 97% av kravene fikk svar innen sivilombudsmannens anbefalte frist på 1-3 dager hvorav 47% av kravene ble besvart innen 1 dag.

Teknisk

Ved å ha et tett og godt samarbeid med Avfall Sør, handlingsplan matsvinn og miljøkrav til byggeplasser bidrar sektoren til at det er et sterkt fokus på tilrettelegging for at innbyggerne kan ta miljøriktige valg. Parkvesenets arbeidstreningsprosjekt er en viktig satsing for å inkludere flere i arbeidslivet ved å tilby jobbtrening og praksis.

Kultur

- Økning i antall besøk på biblioteket og i de kommunale fritids- og ferietilbudene.
- Over 400 barn og unge fra lavinntekts-familier deltok i tur- og ferietiltak.
- Nesten 400 barn som hadde friplass eller deltok i gratistilbud i Kulturskolen.

Helse og Sosial

Kommunen har hatt godt besøk og nyrekruttering til seniorsentrene. Antall deltakere i læringsmestringstilbudene har også økt. Dette er viktige måloppnåelser for kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid. Kommunene har prioritert arbeidet med trygge pasientforløp og har hatt satsinger relatert til ernæring og medikamentgjennomgang. Dette er viktig utvikler for Kristiansand som en hjemmetjenestekommune og en kommune som har gode institusjonstilbud til de sykeste innbyggerne.

Oppvekst

- Videreføring av FLiK – inkluderende læringsmiljø i ordinær drift.
- Særlig innsats for å sikre trygt miljø for alle barn i barnehage og skole.
- Systematisk opplæring av alle barnehageansatte om vold og overgrep mot barn.
- Ulike satsinger overfor særlige målgrupper, blant annet:
  - Foreldreveiledningsprogram for alle 2-åringer som ønsker det
  - Vanlig, men vondt – barn med skilte foreldre
  - Sorggrupper

7.4. Byvekst med kvalitet

Satsingsområde

Byvekst med kvalitet

viser hvordan kommunen vil legge til rette for en byutvikling som tar hensyn til endringer i befolkningens alderssammensetning og ivaretar behovet for redusert klimagassutslipp og god beredskap. Dette skal skje gjennom kompakt byutvikling med økt kvalitet i byrom og nærmiljø.

Teknisk

I arbeidet med byveksttattale, oppfølging av vedtatt arealstrategi, boligprogrammet og deltakelse i arbeidet med revisjon av regional plan for Kristiansadsregionen jobbes det for å styrke Kristiansand som en kompakt by med urbane kvaliteter, attraktive bydeler og klimavennlig transport. Etablering av nye og oppgradering av eksisterende byrom har vært satsingsområde over tid. Utvikling av domkirkeparken, etablering av Jens Bjørneboes plass, oppgradering av Langfeldts allmenning og Olav V plass, samt ny plass ved rutebilstasjonene er med på å opprettholde et levende sentrum.

Helse og Sosial

Kommunen har fått gode rutiner som sikrer at boligsøkere i alle målgrupper får vurdert sitt potensiale for selveie. De boligsosiale virkemidlene som startlån og Husbankens individrettede tilskuddsmidler er benyttet aktivt i boligpolitikken. Kommunen har i i 2019 etablert boligsosiale oppfølgingstjenester slik at flere vanskeligstilte på boligmarkedet kan få hjelp til å meste sine boforhold.

8. RAPPORTERING FRA SEKTORENE

1

Økonomienheten har gjennomført anbudskonkurranser for ny kommune og fått på plass nytt kvalitetssystem.
Foto: Shutterstock

1. ØKONOMISEKTOREN

1.1. Viktige hendelser i 2019

Økonomisektoren har hatt et ekstraordinært år i 2019 på grunn av kommunesammenslåingen mellom Kristiansand, Søgne og Songdalen. Normal drift av gammel kommune har vært opprettholdt samtidig som ny kommune er etablert. Dette har gjort utslag på sektorens økonomiske resultat for 2019.

Økonomienheten har hatt en rekke oppgaver knyttet til kommunesammenslåingen i 2019. Økonomienheten har satt sammen tre økonomiplaner for 2020 for nye Kristiansand. I tillegg har enheten hatt ansvar for gjennomføring av nye anbudskonkurranser. Prosjekt helhetlig virksomhetsstyring og innføring av kvalitetssystemet har også ført til merarbeid i 2019 for enheten. Bortsett fra ekstraordinære oppgaver har enheten også gjennomført sine vanlige oppgaver som økonomioppfølging av sektorene, analysearbeid og prosjektoppfølgning.

Eierskapsarbeidet i 2019 har til dels vært preget av kommunesammenslåingsprosessen hvor fokus har vært ordinær drift rundt generalforsamlinger og representantskapsmøter i ulike selskaper. I tillegg er det brukt tid på å kartlegge ulike eierskap i Søgne, Songdalen og Kristiansand kommuner og gjort nødvendige endringer med hensyn til aksjonærstruktur, endring av vedtekter og selskapsavtaler og andre endringer som har kommet som en konsekvens av kommunereformen.

Sammenslåing av kommunene Kristiansand, Søgne og Songdalen medførte at også fellesrådene ble slått sammen. I forbindelse med sammenslåingen har fellesrådene gjennomgått alle systemer, regelverk og rutiner og søkt å harmonisere disse i omforente systemer/regelverk for det nye fellesrådet. Videre er økonomiske forhold gjennomgått, og betalingssetter for de tre fellesrådene er i hovedsak harmonisert. Omorganisering og flytting av personell har i tillegg gitt behov for noe tilpassing av lokaler som følge av bemanningsendringen.

Innkjøpsenheten har nedlagt en betydelig innsats i forbindelse med kommunesammenslåingen hvor bærekraft, korrupsjon og arbeidslivskriminalitet var områder med spesielt fokus. Sammen med Transparency International Norge arrangerte innkjøpsenheten antikorrupsjonsseminar for offentlige virksomheter i Agder og Telemark. Innkjøpstjenesten har hatt fokus på arbeidslivskriminalitet og har i tillegg til å stille krav i aktuelle anbudskonkurranser, deltatt i stedlige kontroller. Tradisjon tro ble året avsluttet med storsamling for leverandørmarkedet. Tema var krav til miljø i anskaffelser samt presentasjon av planlagte anskaffelser.

Kemneren har i 2019 deltatt aktivt i tverretattlig, samlokalisert a-krimcenter, bestående av ansatte fra kemneren, Skatteetaten, NAV, Politiet, Arbeidstilsynet og IAA (Arbeidsgiverkontrollen). I forslag til statsbudsjettet (presentert 7. oktober 2019) ble det foreslått å overføre skatteoppkrevingen fra kommunene til Skatteetaten. Stortingets vedtak innebærer at skatteinnkrevingen, føring av skatteregnskapet og arbeidsgiverkontrollen legges til skatteetaten og koordineres med tilstøtende og til dels overlappende oppgaver i Skatteetaten fra 1. juni 2020. Skatteetaten vil med dette få et helhetlig ansvar for fastsetting, innkreving og kontroll av skatter og avgifter. Innfordring av kommunale krav vil fortsette i kommunen, slik at ansatte med disse oppgavene overføres til regnskapsavdelingen fra samme tidspunkt.

Regnskapsavdelingen har i 2019 hatt svært mye arbeid i forbindelse med byggingen av økonomiløsningen for den nye kommunen. I tillegg har mange av selskapene som kommunen fører regnskap for blitt flyttet over til den samme databasen som den nye kommunen benytter for økonomisystemet. En rekke selskaper gjenstår å flytte. Dette arbeidet vil pågå utover i 2020 og ventes ikke bli fullført før våren 2021. Alt dette arbeidet har medført mye bruk av overtid i 2. halvår 2019, noe som har medført overskridelse på driftsbudsjettet.

Lønn jobbet i 2019 med etablering av nye Kristiansand. Dette var et krevende og omfattende arbeid med svært mange avhengigheter. Fra ca. 1. november 2019 ble alle endringer på person-, stillings- og ansattopplysninger som ble gjort i lønssystemene i Søgne, Songdalen og Kristiansand registrert manuelt i nye Kristiansand. Arbeidet med etableringen av nye Kristiansand skjedde parallelt med ordinær drift. For å komme i mål ble enheten styrket med 2 stillinger i 2019 samt at det var noe mer overtidsarbeid enn normalt. Lønn jobbet videre med robotisering av operasjoner innenfor lønnsområdet. Digitalisering ble ikke brukt i praksis i forbindelse med etablering av nye Kristiansand, men sammen med IT høstet enheten gode erfaringer som blir tatt med videre i å digitalisere prosessene innenfor lønn.

Fra 2018 til 2019 har sykefraværet økt fra 5,7 % til 6,0 %. Lønnsenheten og økonomienheten har hatt det største fraværet i 2019 med henholdsvis 10,8 % og 6,1 %. Det er viktig å bemerke at økonomisektoren er en liten sektor så fravær på en ansatt får stor prosentvis effekt for sykefraværet. Det er ikke noe som tyder på at det er arbeidsmiljørelaterte forhold som påvirker sykefraværet.

1.2. Årsresultat

Sektorens resultat

Økonomisektoren hadde et regnskapsmessig mindreforbruk på 378 000 kr i 2019. Dette skyldes i hovedsak høyere inntekter på økonomienheten og forsikringer enn budsjettet. På inntektssiden har alle enheter (ekskl. økonomienheten) fått lavere inntekter enn budsjettet. Inntektene i økonomienheten skyldes i all hovedsak overføring av oppgaver for blant annet helse og sosial, teknisk og nye Kristiansand-prosjektet i tillegg til sykelønnsrefusjoner.

Hovedårsaken til høyere utgifter for regnskap og lønn er vikarutgifter og overtid i forbindelse med kommunesammenslåingen.

Driftsregnskap – netto og brutto

Tall i 1 000 kr

Sektor	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Utgifter	153 617	151 316	-2 301
Inntekter	-21 299	-18 620	2 679
Netto resultat	132 318	132 696	378

Driftsregnskap – alle tjenester

Tall i 1 000 kr

Tjeneste	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Kontroll og revisjon	7 912	8 181	269
Administrasjon	74 282	74 391	109
Den norske kirke	44 124	44 124	0
Kirkegårder, gravlunder og krematorier	6 000	6 000	0
Sum	132 318	132 696	378

Driftsregnskap – per ansvar i sektoren

Tall i 1 000 kr

Ansvar	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Kemnerenheten	12 247	12 041	-206
Regnskap- og lønnsenheten	19 419	18 138	-1 281
Økonomienheten	100 652	102 517	1 865
Sum	132 318	132 696	378

Sektorens disposisjonsfond

Økonomisektorens disposisjonsfond var ved inngangen av året på 7,2 mill. kr. Fondet ble redusert med 2 mill. kr som følge av tilbakelevering (utover 10 %-reglen) til bykassa i 1. tertialrapport 2019. I 2019 hadde Regnskap- og lønnsenheten et underskudd på 1,2 mill. kr som dekkes av disposisjonsfondet. Overskudd i Økonomienheten gjør likevel at det avsettes midler til disposisjonsfond fra årets drift. Sektorens disposisjonsfond er totalt sett svekket med 1,8 mill. kr i 2019.

Tall i 1 000 kr

Disposisjonsfond	Beløp
Disposisjonsfond per 1.1.2019	7 209
Tilbakelevert til bykassa 1. tertial 2019	-2 000
Årsresultat	378
10 % avsatt til sentralt disposisjonsfond	-186
Avsatt til disposisjonsfond per 31.12.2019	5 401

1.3. Innsparingstiltak

I 2019 hadde økonomisektoren et innsparingskrav på 470 000 kr. Dette innsparingskravet ble innfridd ved digitalisering av tjenester i lønnssektoren, oppgaveoverføring fra helse og sosialsektoren med tilhørende lønnsmidler uten oppbemanning og lite bruk av overtid.

1.4. Oppfølging av kommuneplanens satsingsområder

Satsingsområde: Kompetanse for verdiskaping

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Færre ungdom faller utenfor utdanning og arbeidsliv	1. Legge til rette for praksisplasser for unge mellom 18-24 år	1	1	0
	2. Legge til rette for praksisplasser for unge mellom 24-35 år	2	2	0*
Arbeidsmarkedet i Kristiansand sikres like konkurransevilkår og det er lagt til rette for gode arbeidsplasser	Slå ut kriminelle aktører fra markedet. (Å slå ut innebærer at aktørene ikke er i stand til å fortsette arbeidslivs-kriminaliteten i eksisterende eller nyetablerte virksomheter.)	>15	16	**

*Én praksisplass våren 2019 for ansatt eldre enn 35 år.

**A-krimsentret har sluttet å rapportere på denne indikatoren og har i stedet en mer detaljert rapportering som er unntatt offentlighet. Her fremkommer antall konkurser, domfellelser, anmeldelser, forelegg, bot, stanset virksomhet, bortvisning, pågripelser etc. Antall kan derfor ikke rapporteres for 2019.

1.5. Investeringer

Avsluttede prosjekter

Prosjektnr.	Prosjekt	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
4109001	Fagsystemer økonomisektoren	0	-1 024	-1 024
Sum		0	- 1 024	-1 024

Fagsystemer Økonomisektoren (4109001)

Prosjekt Fagsystemer Økonomisektoren ble avsluttet 1. tertial 2019. De resterende budsjettmidlene ble overført til det pågående prosjektet 1150019 Vismadatabaser fra Oracle til SQL 2019.

Pågående prosjekter

Prosjektnr.	Prosjekt	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
1150019	Vismadatabaser fra Oracle til SQL 2019	485	1 524	1 040
4100000	Den norske kirke	2 900	2 900	0
4100002	Utvidelse Flekkerøy kirke	20 314	20 314	0
4100009	Torridal kirkegård utvidelse	6 000	6 000	0
4109002	Kvalitetssystemet- dokumenthåndtering	330	350	20
Sum		30 028	31 088	1 060

Vismadatabaser fra Oracle til SQL 2019

I forbindelse med oppstart av økonomiløsningen for den nye kommunen, måtte selve databasen byttes ut til en mer moderne versjon. I den forbindelse ble alle investeringsmidlene på ca. 1,5 mill. kr på økonomisektoren samlet på dette prosjektet i forbindelse med 1. tertialrapport 2019. Av dette beløpet er medgått ca. 500 000 kr til arbeidet som er utført i 2019. Prosjektet er løpende og tilføres 500 000 kr årlig. Midlene er hovedsak avsatt til nye moduler og videreutvikling av gamle moduler i

Visma og eventuelt andre fagsystemer. Prosjektet har hatt lavere forbruk enn forventet og videreføres i økonomiområdet i 2020.

Prosjektene i regi av kirkelig fellesråd overføres til direktørområdet kultur og innbyggerdialog fra 1. januar 2020.

1.6. Oppfølging av vedtatte verbalforslag

Kilde	Vedtak	Følges opp	Frist
Verbalvedtak Fellespakken sektor 1	Bystyret ber administrasjonen vurdere å revidere gjeldende handlingsregel angående energiverks-Kristiansand. fondets bufferfond slik at denne vurderes endret fra 10% til 20%.	Oppstart av arbeidet våren 2020 (Opprinnelig for nye handlingsregler i	(Opprinnelig frist 2019) Ferdigstilles våren 2020

1.7. Oppfølging av plan- og utredningsprogram

Nr.	Vedtak	Status 2019
1	Revisjon av anskaffelsesstrategien	Oppstart 2020
2	Revisjon av eierskapsmeldingen	Oppstart 2020

2

Oppvekstsektoren klarte ikke å holde budsjettet i 2019. Noe av forklaringen er økte utgifter i forbindelse med den statlige lærernormen og et stort hjelpebehov knyttet til tiltak rundt enkeltelever.

2. OPPVEKSTSEKTOREN

2.1. Viktige hendelser i 2019

Kommunesammenslåingen har preget det meste av oppvekstsektorens ressursbruk og fokus i 2019. Til sammen har det blitt arbeidet med ca. 50 oppdrag relatert til harmonisering og utvikling av tjenester i ny organisasjon. Kristiansand har levert store bidrag inn i dette.

For øvrig har de stedlige tjenestene kunne gjennomføre tilnærmet ordinær drift.

Andre spesifikke hendelser:

- Økonomiske utfordringer på mange tjenesteområder, særlig som følge av rammevilkår fra staten i form av lovverk og endringer i mottak og bosetting av flyktninger.
- Bemanningsnorm i barnehage gjort gjeldende fra 01.08.
- Lærernorm i skole ble skjerpet fra 01.08.
- Konsekvenser av endring i opplæringsloven §9a har medført økt fokus og ressursbruk på å sikre trygt skolemiljø
- Oppstart av 5-årig masterutdanning i samarbeid med UIA
- Økt satsing på tverrfaglig innsats gjennom innføring av BTI-modellen (Bedre tverrfaglig innsats)

2.2. Årsresultat

Sektorens resultat

Oppvekstsektoren hadde i 2019 et samlet økonomisk resultat på -59,3 mill. kr etter avsetning til bundne fond. Resultatet fordeler seg med -14,6 mill. kr på barnehage, -40,6 mill. kr på skole og -4,0 mill. kr på barne- og familietjenester.

Årsaken til merforbruket skyldes i hovedsak:

- Merforbruk på ordinære grunnskoler, hovedsakelig på grunn av lærernorm, behov for omfattende tiltak for å sikre trygt skolemiljø og ekstraordinært behov for anskaffelse av IT-utstyr som følge av kommunesammenslåing.
- Merforbruk på Voksenopplæring, hovedsakelig som følge av bortfall av statlig norsktilskudd (ca. 6 mill. kr), samtidig som deltakerantallet har økt med ca. 100.
- Merforbruk på spesialpedagogiske tiltak i barnehage.
- Merforbruk på kommunale barnehager, hovedsakelig som følge av tilpasninger til bemanningsnorm.
- Merforbruk på tjenester for enslige mindreårige som følge av redusert bosetting

Samlet disposisjonsfond for sektoren per 31.12.2019 utgjør -11,9 mill. kr, hvorav -3,4 mill. kr ligger på barnehage, -21,6 mill. kr ligger på skole og 13,1 mill. kr ligger barne- og familietjenester.

Driftsregnskap 2019 – netto og brutto

Tall i 1000 kr

	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Utgifter	2 850 511	2 518 967	-331 544
Inntekter	-631 346	-359 078	272 268
Netto resultat	2 219 165	2 159 889	-59 276

Driftsregnskap 2019 – pr ansvar i sektoren

Tall i 1000 kr

Ansvar	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Barnehage	814 522	799 927	-14 595
Skole	1 174 150	1 133 508	-40 642
Barne- og familietjenester	230 493	226 454	-4 039
Sum	2 219 165	2 159 889	-59 276

2.2.1. Barnehage

Driftsregnskap 2019 – netto og brutto

Tall i 1000 kr

Driftsregnskap 2019 - Barnehage	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Utgifter	940 476	863 634	-76 842
Inntekter	-125 954	-63 707	62 247
Netto resultat	814 522	799 927	-14 595

Driftsregnskap 2019 – alle tjenester

Tall i 1000 kr

Driftsregnskap 2019 alle tjenester- Barnehage	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Administrasjon (120)	485	354	-131
Førskole (201)	731 806	724 684	-7 122
Styrket tilbud til førskolebarn (211)	73 881	65 414	-8 467
Førskolelokaler og skyss (221)	4 038	5 047	1 009
Diagnose, behandling, rehabilitering (241)	1	0	-1
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde (285)	4 311	4 428	117
Sum	814 522	799 927	-14 595

Oppvekst- barnehage har i 2019 hatt et merforbruk på 14,6 mill. kr. Det skyldes hovedsakelig 8,5 mill. kr i merforbruk på funksjon 211 – styrket tilbud til førskolebarn, samt 4,3 mill. kr i merforbruk i de kommunale barnehagene. Ut over dette er det poster som føres på funksjon 201 - førskole som gikk både i pluss og i minus som til sammen utgjør 1,8 mill. kr i merforbruk. Som eksempel gikk budsjettet for tilskudd og refusjoner til private barnehager 0,6 mill. kr i minus.

Administrasjon (120):

Merforbruket på 0,1 mill. kr skyldes høyere lønnskostnader for tillitsvalgte enn budsjettet.

Førskole og førskolelokaler og skyss (201 og 221):

Funksjon 201 og 221 kommenteres samlet da kommunale barnehagers kostnader fordeler seg på begge funksjonene. Samlet sett gjelder funksjon 201 og 211 i hovedsak utgifter til drift av kommunale barnehager, samt tilskudd og refusjoner til private barnehager. Oppvekst- Barnehage fikk gjennom HP 2019-2022 et rammetrekk for 2019 på 14,5 mill. kr som følge av forventning om en del færre barn i barnehagene, men ble tilført 5 mill. kr i 1. tertial 2019 ettersom det var noe flere barn i barnehagene enn forutsatt.

De kommunale barnehagene gikk 4,3 mill. kr i minus. I stor grad kan det knyttes til bemanningsnormen som ble innført høsten 2018. De kommunale barnehagene er finansiert ut fra at samtlige barnehager skal ligge nøyaktig på bemanningsnormen, noe som viser seg vanskelig i praksis. Bemanningsnormen tar utgangspunkt i antall barn og gir et bemanningskrav med to desimaler. Det har i 2019 vært lønnet ca. 5 årsverk mer enn bemanningsnormen krever. Samlede utgiftene til vikarer korrigert for sykepengerefusjon er gått litt ned sammenlignet med før bemanningsnormen ble innført og driftsutgiftene er heller ikke økt. Det ble kjøpt inn IT utstyr for 0,7 mill. kr som er ca. 0,4 mill. kr mer enn et normalår. Det kan knyttes til kommunesammenslåingen.

Styrket tilbud til førskolebarn (211)

Dette gjelder tilrettelagte tiltak for barn med særlige behov, spesialpedagogisk hjelp og minoritetsspråklige barn. Tjenesten gikk 8,467 mill. kr i minus. 1 mill. kr av dette gjelder morsmålsundervisning.

Det har de siste årene vært et økende antall barn som får vedtak og barna får i snitt vedtak om flere timer. Andel barn som får vedtak har økt fra 3,7 % i 2017 til 4,3 % i 2019. Antall timer pr. barn varierer fra 1,5 til 50 timer per uke. I snitt har barnene med vedtak 19 timer per uke, noe som koster ca. 350 000 kr per barn. Det er et økende antall barn som får diagnosen barneautisme. For disse barna blir det satt inn kostbare tiltak der det i snitt så godt som settes inn ett årsverk pr. barn.

Som følge av en urovekkende økning i utgiftene til dette området de senere årene er PwC engasjert for å gjennomgå og analysere tjenesten.

Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde (285)

Tjenesten/funksjonen gjelder kommunal kontantstøtte for 2 åringer. Budsjettposten gikk 0,1 mill. kr i pluss. Det utbetales 4.000 kr per måned for barn som ikke benytter barnehageplass. I snitt ble det utbetalt kontantstøtte for 89 barn per måned. Det var flest barn med kontantstøtte i perioden mars til juli.

Disposisjonsfond 2019 – Barnehage

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1. 2019	11 451
Tilbakelevert til bykassa i løpet året	0
Bruk av disposisjonsfond i løpet av året	-209
10 % avsatt til sentralt disposisjonsfond	-39
Avsatt til disposisjonsfond 31.12. 2019	-14 595
Disposisjonsfond 31.12. 2019	-3 392

Oppvekst- barnehage hadde ved året start 11,451 mill. kr i disp. fond fordelt på 5,354 mill. kr sentralt og 5,887 mill. kr på barnehagene. 19 barnehager hadde positivt fond og 7 negativt fond. Pr. 31.12.2019 har Oppvekst-barnehage et negativt fond på 3,392 mill. kr. Barnehagene har til sammen 1,595 mill. kr i fond der 14 barnehager har positivt fond og 14 negativt fond. Oppvekst-barnehage sentralt har et negativt fond på 4,988 mill. kr.

2.2.2. Skole

Driftsregnskap 2019 – netto og brutto

Tall i 1000 kr

Driftsregnskap 2019 - Skole	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Utgifter	1 482 915	1 261 524	-221 391
Inntekter	-308 766	-128 016	180 750
Netto resultat	1 174 150	1 133 508	-40 642

Driftsregnskap 2019 – alle tjenester

Tall i 1000 kr

Driftsregnskap 2019 alle tjenester- Skole	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Politisk styring og kontrollorganer (100)	2 543	2 902	359
Administrasjon (120)	28 552	30 633	2 081
Førskole (201)	101	-24	-125
Grunnskole (202)	1 003 931	979 118	-24 813
Styrket tilbud til førskolebarn (211)	8 320	370	-7 950
Voksenopplæring (213)	50 822	35 770	-15 052
Skolefritidstilbud (215)	26 131	26 543	412
Førskolelokaler og skyss (221)	3 933	-983	-4 916
Skolelokaler og skyss (222)	31 919	43 171	11 252
Skyss av skolebarn (223)	13 192	13 430	238
Kommunale sysselsettingstiltak (273)	4 705	2 578	-2 127
Sum	1 174 150	1 133 508	-40 642

Tall i 1000 kr

Driftsregnskap 2019 fordelt på virksomhet	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Grunnskolevirksomhet	1 000 332	959 891	- 40 441
Sentrale poster	61 821	67 493	5 672
PP-Tjenesten	27 823	27 595	- 228
Skolefritidsordningen	26 131	26 543	412
Kongsgård skolesenter - voksenopplæring	58 043	51 986	- 6 057
Sum	1 174 150	1 133 508	-40 642

Grunnskolevirksomhet

Grunnskolevirksomheten inkluderer grunnskolene som får budsjett via tildelingsmodellen (ekskl. skolefritidsordningen), sentrale grunnskolerelaterte avsetninger, Mottaksskolen, morsmålsundervisningen, leirskolevirksomhet, svømmeundervisning, hørselsavdelingen og Grunnskolens pedagogiske støtteenhet.

Resultatet for 2019 viser et merforbruk på 40,4 mill. kr fordeler seg på følgende måte:

Tall i 1000 kr

Grunnskolevirksomhet	Avvik
Sentrale ansvarsområder (70001, 70003)	-6 746
Grunnskolene i tildelingsmodellen	-33 360
Kompetanseavdelingene	-1 264
Mottaksskolen og tospråklig fagopplæring	411
Svømmeundervisning	76
Leirskolevirksomhet	331
Hørselsavdelingen	-35
Kristiansand internasjonale skole - KIS	-142
Andre	288
Sum	-40 441

Merutgiftene knytter seg hovedsakelig til:

Sentrale ansvarsområder (ansvar 70001 og 70003)

Merutgiftene knytter seg hovedsakelig til merutgifter til AFP-ordningen (2,8 mill. kr) og merutgifter til finansiering av gjesteelever i andre kommuner (1,2 mill. kr). I tillegg er det noe merutgifter til serviceavtaler og reparasjoner samt leie av lokaler og grunn.

Grunnskolene i modellen

Det alle meste av merutgiftene i 2019 knytter seg til grunnskolene i tildelingsmodellen.

Merutgiften var i 2019 på 33,4 mill. kr, etter avsetning til bundne fond.

Av merutgiften ut over budsjett kan om lag 16 mill. kr knyttes til økte driftsutgifter. Regnskapet viser blant annet merutgifter til kjøp av inventar og utstyr (5 mill. kr) og innkjøp av IT-utstyr (6 mill. kr). Det er også noe merutgifter til kjøp av undervisningsmateriell, vaktmestertjenester og vedlikehold. Det er grunn til å anta at en betydelig del av disse merutgiftene er engangskjøp foretatt i 2019 og finansiert ved bruk av oppsparte disposisjonsfond.

Lønnsmerutgiftene var på om lag 17 mill. kr. Foreløpige vurderinger tilsier at merforbruket i hovedsak skyldes merutgifter ved den statlige lærernormen, samt et stort hjelpebehov knyttet til tiltak rundt enkeltelever (pgf. 9a). Dette er lovpålagte oppgaver.

Merforbruket kan også relateres til at sektorene i 2019 ikke fikk en lønns- og priskompensasjon som dekker de faktiske merutgiftene. I tillegg er det grunn til å anta at utgiftene til etter- og videreutdanning for lærer koster med enn hva som kompenseres av staten.

Sentrale poster

De sentrale postene viser et overskudd på 5,7 mill. kr i 2019.

Blant annet viste ansvarsområdene for oppvekstdirektørens stab, sentral reserve, skoleskys, politisk virksomhet et overskudd. Ansvarsområdene for finansiering av fagforeningsvirksomhet, sektorens sentrale IT-midlere og finansiering av særskilte tiltak viste et merforbruk.

PP-tjenesten

PPT hadde i 2019 et merforbruk på 0,23 mill. kr.

Skolefritidsordningen (SFO)

Resultatet for SFO viser tilnærmet balanse med et mindreforbruk på 0,41 mill. kr.

Kongsgård skolesenter – voksenopplæring

Merforbruket på Kongsgård skolesenter - voksenopplæring ble på 6,1 mill. kr i 2019.

Merforbruket skyldes at antall deltakere var høyere i 2019 som forrige år og deltakerne har fortsatt behov for tjenester. Samtidig er inntektene, og da særlig norsktilskuddet fra IMDI, betydelig redusert.

Disposisjonsfond 2019 - Skole

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1. 2019	17 923
Tilbakelevert til bykassa i løpet året	0
Disposisjonsfond overført fra annen virksomhet i løpet av året	1 500
10 % avsatt til sentralt disposisjonsfond	-357
Avsatt til disposisjonsfond 31.12. 2019 (sektorfond)	-40 642
Disposisjonsfond 31.12. 2019	-21 576

Oppvekst – skole hadde ved inngangen til 2019 et samlet disposisjonsfond på 17,9 mill. kr.

I 1. tertialrapport 2019 ble det tilbakeført 1,5 mill. kr til skole fra Barne- og familietjenester.

Bruk av disposisjonsfond i løpet av året angir årets resultat som utgjorde -40,6 mill. kr, mens det ble avsatt -0,4 mill. kr til sentralt disposisjonsfond. Totalt disposisjonsfond per 31.12.2019 utgjør med dette -21,6 mill. kr.

Disposisjonsfondet fordeler seg på følgende måte:

Grunnskolene i tildelingsmodellen	-33,356 mill. kr
Øvrig grunnskolerelatert virksomhet	0,266 mill. kr
Sentrale poster	11,585 mill. kr
PPT	0,591 mill. kr
Kongsgård skolesenter – voksenopplæring	-0,662 mill. kr

Samlet disposisjonsfond per 31.12.2019	- 21,576 mill. kr

2.2.3. Barne- og familietjenester

Driftsregnskap 2019 – netto og brutto

Tall i 1000 kr

Barne- og familietjenester	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Utgifter	427 120	393 809	-33 310
Inntekter	-196 626	-167 355	29 271
Netto resultat	230 493	226 454	-4 039

I 2019 viser barne- og familietjenestens driftsmessige regnskapsresultat et netto merforbruk på -4 mill. kr. Dette tilsvarer et forbruk på 102 % av budsjettrammen og overforbruket utgjør omtrent 2 %.

Driftsregnskap 2019 – alle tjenester

Tall i 1000 kr

Tjenester	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Administrasjon	3 329	3 984	655
Administrasjonslokaler	1	0	-1
Interne serviceenheter	5 809	5 673	-136
Barnehage	2	0	-2
Forebygging - skole og helsestasjonstjeneste	63 994	60 859	-3 135
Forebyggende arbeid, helse og sosial	60	769	709
Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	8 755	10 377	1 622
Barneverntjeneste	60 583	59 814	-769
Barneverntiltak i familien	13 367	13 725	358
Barneverntiltak utenfor familien	110 927	110 030	-897
Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	174	0	-174
Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger mv.	-36 508	-38 777	-2 269
Sum	230 493	226 454	-4 039

Hovedårsaken til avvik på administrasjonstjenesten er en vakant stilling. Under forebyggende arbeid, helse og sosial ligger midler knyttet til opptrappingsplan rus som var tenkt benyttet til en ny psykologstilling, men som ble stoppet på grunn av kommunesammenslåingen.

Familiens hus helse:

Forebygging – skole og helsestasjonstjeneste hadde et merforbruk på -3,2 mill. kr, hvor lønn stod for -1,4 mill. kr. Helsestasjon- og skolehelsestjenesten fikk 10 mill. kr til styrkning i 2019. Disse midlene er gitt under forutsetning om at styrkning som har kommet over statsbudsjettet helt fra 2014 er lagt inn med en faktisk økning i antall årsverk. Det har gjort det krevende å justere ned lønnsutgiftene når en har sett det har vært overforbruk. 1,8 mill. kr av overforbruket var planlagt bruk av disposisjonsfond til satsing på BTI, Godt begynt, kompetanseutvikling og noe nytt utstyr, og var meldt i 1. tertial 2019. Tjenesten har hatt inntekter omtrent som budsjett.

I 2019 hadde jordmortjenesten 1 045 nyinnskrevne gravide på 10,8 årsverk. Andelen nyinnskrevne i forhold til fødselstall for 2019 vil si at 91 % av de gravide gikk hos kommunal jordmor gjennom svangerskapet.

Familiesenter har ca. 500 familier de jobber med til enhver tid. Det utgjør 700 familier pr. år. Barnefysioterapeuter har oppfølging av ca. 800 barn.

Barnevernstjenesten

Barnevernstjenesten hadde i 2019 et samlet mindreforbruk på 4,6 mill. kr. Det har vært lite langtidssykefravær og turnover siste året og avdelingene preges av mer stabilitet og kontinuitet. Av avviket på administrasjon er det et overforbruk på lønn på 0,9 mill. kr, mens det er besparelse knyttet til andre driftskostnader. Alle lovkravene er innfridd og hele barneverntjenesten er «grønn» kommune også i 2019. Indikatorene som benyttes i Bufdir sin monitor er basert på frister, tilsyn og oppfølging av fosterbarn. Barnevernstjenesten i Kristiansandsregionen har få hasteflyttinger sammenlignet med andre kommuner i sammenlignbare kostra-gruppe. Hasteflyttinger er belastende for barn, unge og deres foreldre og det jobbes godt med å finne tiltak slik at man unngår dette.

Det har de siste årene vært jobbet aktivt med å sørge for at barneverntjenesten har gode og evidensbaserte tiltak å sette inn i familier hvor barn og unge lever med omsorgssvikt, slik at foreldrene kan få hjelp i foreldrerollen og en unngår å flytte barn i fosterhjem. Dette arbeidet ser også ut til å gi en økonomisk gevinst ved at en flytter færre barn ut av biologisk familie. Det jobbes aktivt med bruk av familie og eget nettverk. Alle måltallene ble innfridd for hele barneverntjenesten i 2019 med rett under 100 familieråd.

Tjenesten for barneverntiltak utenfor familien kan deles på ordinære barneverntiltak og tjenester til enslige mindreårige flyktninger. Den delen som er knyttet til barnevernet er det en besparelse på 4,9 mill. kr. Det har vært et stort fokus på ungdom som bor på institusjon, da en ser at det kan være belastende for ungdom. Det jobbes aktivt med å finne bedre og mer egnet tiltak for denne målgruppen. Antall ungdom på institusjon er redusert og det er en gledelig og ønsket utvikling.

Tjenester til enslige mindreårige

Dette er den andre delen av barneverntiltak utenfor familien, samt tjenesten råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid. Til sammen er det et overforbruk på -6 mill. kr i 2019 knyttet til enslige mindreårige. Samlet lønnskostnader korrigert for sykelønnsrefusjon er 6,7 mill. kr høyere enn budsjett. I løpet av året bosatte Kristiansand kommune 4 enslige mindreårige. Til tross for reduserte inntekter (3,8 mill. kr lavere enn budsjett), samt vedvarende utgifter til lønn til ansatte i stillingsbanken, har tjenesten klart å redusere kostnadene en god del. Tjenesten reduserte med ytterligere ett hus og en fikk en besparelse på andre driftskostnader på 4,5 mill. kr.

Tabellen under viser at kommunen bosatte 4 enslige mindreårige i 2019. 16 enslige mindreårige bodde i kommunale bofellesskap. De øvrige 29 bodde i egne hybler (men unntak av en ungdom som bor i barneverninstitusjon og en som bor i fosterhjem).

År	Bosatt pr 31.12.19	Bosatte i løpet av året
2019	47	4
2018	67	5
2017	79	13
2016	83	37
2015	54	21
2014	59	9

Disposisjonsfond 2019 - Barne- og familietjenester

Tall i 1000 kr

Disposisjonsfond	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1. 2019	23 650
Tilbakelevert til bykassa i løpet året	-5 000
Overføring til skole	-1 500
Bruk av disposisjonsfond i løpet av året	
10 % avsatt til sentralt disposisjonsfond	-575
Avsatt til disposisjonsfond 31.12.2019	- 4 039
Disposisjonsfond 31.12. 2019	12 536

Samlet disposisjonsfond for barn- og familietjenesten er pr 1.1.2020 på 12,5 mill. kr. Av dette tilhører 8,3 mill. kr sentralt fond, 5,7 mill. kr barnevern adm., og 0,4 mill. kr Familiens hus stab. Tjenester til enslige mindreårige har et negativt fond på 1,4 mill. kr som vil bli saldert av det sentrale fondet til barn og familie i forbindelse med omorganiseringen i ny kommune. I 1. tertial 2019 ble 5 mill. kr av sektorens disposisjonsfond tilbakelevert til bykassa. I tillegg ble 1,5 mill. kr overført til Oppvekst skoles fond for tilbakelevering av ubrukte midler i 1. tertial 2019.

2.3. Innsparingstiltak

Utover at lønns- og prisvekst ikke ble kompensert fullt ut, var det ikke vedtatt særskilte innsparingskrav for sektoren i 2019. Manglende kompensasjon for lønns- og prisvekst ble fordelt på alle tjenester.

2.4. Oppfølging av kommuneplanens satsingsområder

Satsingsområde: Kompetanse for verdiskaping

Retningsmål: Kristiansand er en ledende kompetanseby hvor innbyggerne utvikler og anvender sin kompetanse

NB enkelte mål for 2019 er satt på bakgrunn av status skoleåret 2017/2018, siste måling er skoleåret 2018/2019 og resultat gjelder skoleåret 2019/2020.

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Barn og unge får bedre læring og utvikling innen lesing	Andel elever på nasjonale prøver lesing 8. trinn	74,9	73,00	74,7
	Nasjonale prøver 5. trinn: Lesing, mestringsnivå 2 og 3	75,8	79,0	77,0
	Nasjonale prøver 9. trinn: Lesing, Mestringsnivå 3-5	84,3	83,0	85
Barn og unge får bedre læring og utvikling i regning	Nasjonale prøver 5. trinn: Regning, mestringsnivå 2 og 3	75,2	79,0	77,3
	Nasjonale prøver 8. trinn: Regning, andel elever på mestringsnivå 3-5,	72	71,0	68,9
	Nasjonale prøver 9. trinn: Regning, mestringsnivå 3-5	85,6	83,0	81,5
Alle elever i Kristiansand har 1:1 tilgang på digitale verktøy som nettbrett/PC	Andel elever i grunnskolen som har nettbrett/PC	50	100	100
Barn og unge i Kristiansand har gode ferdigheter i realfag.	Standpunkt 10. trinn - Matematikk	3,7	3,8	3,9
	Standpunkt 10. trinn - Naturfag	4,1	4,2	4,3
Færre ungdommer faller utenfor utdanning og arbeidsliv	Andel elever på 10. trinn med fravær over 15 dager	12,0 %	12,0 %	11%
	Andel elever som fullfører og består vg1	87,0	87	83
	Andel elever som fullfører og består vg3 etter 5 år	79	80	78,9
	Grunnskolepoeng, gjennomsnitt	41,9	42,2	43

Satsingsområde: Deltakelse og tilhørighet

Retningsmål: I Kristiansand lever alle barn og unge et liv under forhold som fremmer verdighet, tilhørighet, mestring og deltakelse i felleskapet.

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Barn/elever deltar og får opplæring i naturlige fellesskap i barnehagen, på skolen og i klasserommet. Barn mobbes ikke i barnehage og skole	Andel elever i grunnskolen som har vedtak om spesialundervisning kommunale skoler	6,1	6,1	6,2
	Elevunders. 10. trinn - Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent)	5,7	6,5	5,4
	Elevunders. 10. trinn - Trivsel, index 1-5	4,1	4,3	4,2
	Elevunders. 10. trinn - Vurdering for læring, index 1-5	3,2	3,4	3,3
	Elevunders. 7. trinn - Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent)	5,7	6,3	7,3
	Elevunders. 7. trinn - Trivsel	4,4	4,5	4,4
	Elevunders. 7. trinn - Vurdering for læring, index 1-5	3,9	4,0	3,9
	Prosentandel av elevene som har spesialundervisning som får den hovedsaklig i klassen	47,0	50,0	50
	Prosentandel gutter på ungdomstrinnet som har spesialundervisning	8,2	8,0	8,2
	Tidlig innsats – Barn og unge får hjelp tidlig i alder og tidlig i problemutvikling og møtes av et samordnet hjelpeapparat.	Antall foresatte som tar imot foreldreveiledningsprogram (ICDP)	28	100
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-4.årstrinn, Gruppestørrelse 2		17,6	15,0	15
Barn og unge har strategier for å mestre eget liv.	Ungdata, Prosentandel av ungdomsskoleelever som er mye plaget av depressive symptomer	12,0 %	11,0 %	

Retningsmål: Innbyggere er aktive deltakere i lokalsamfunn og arbeidsliv

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Nyankomne flyktninger og innvandrere er integrert i barnehage og skole.	Andel med overgang til arbeid/utdanning 1 år etter endt introduksjonsprogram	65,0 %	69,0 %	68,0 %
	Andel med overgang til arbeid/utdanning etter endt introduksjonsprogram	57,0 %	60,0 %	63,0 %
	Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år	75,4 %	81,0 %	82,7 %
	Antall deltakere i introprogram som har språk/arbeidspraksis i Oppvekstsektoren.	10	12	12

*Tall fra 2017, har ikke kommet ut nyere offisielle tall fra IMDI på dette

Retningsmål: Innbyggerne har mulighet til å ivareta egen helse, trivsel og livskvalitet.

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Hverdagen er bedret for barn fra fattige familier.	Deltakelsen i SFO-ordninger på 1. trinn i områder med sosioøkonomisk indeks over 1,5	75,4 %	80,0 %	80 %

2.5. Investeringer

Pågående prosjekter

List opp sektorens investeringsprosjekter som ikke ble avsluttet i 2019 **med** vesentlige avvik.

Barnehage

Prosjektnr.	Prosjekt	Regnskap pr. 2019	Budsjett pr. 2019	Avvik
4200013	Taremareskogen barnehage - oppgradering uteområde	254 101	0	-254 101
4200014	Øvre Slettheia bhg. - oppgradering uteområde	44 794	0	-44 794
4200022	Roligheden Gård bhg.- oppgradering uteområde	-440 982	0	440 982
4200023	Linerla barnehage-oppgraderingstiltak ute	56 055	0	-56 055
4200026	Tinnstua bhg.-oppgraderingstiltak uteområde	9 091	0	-9 091
4200027	Taremareskogen barnehage-oppgradering inneområde	89 247	0	-89 247
4200028	Etablering Bergtorasvei barnehage avd. Oddernes	323 047	0	-323 047
9226010	Alternativvurdering bhg Justvikområdet	784 262	1 000 000	215 738
SUM		1 119 615	1 000 000	-119 615

Prosjekter som har et negativt avvik vil bli dekket av barnehagenes disposisjonsfond når prosjektet avsluttes.

Skole

Prosjektnr.	Prosjekt	Regnskap pr. 2019	Budsjett pr. 2019	Avvik
4700003	Utendørsarbeider ved skolene	13 220 178	15 059 857	1 839 679
4700015	IKT til undervisning/digitalisering	62 124 070	60 357 948	-1 766 122
9090040	Inventar Justvik skole- Byggherrekostnader OPS, sluttregnskap	7 565 317	7 500 000	-65 317
9120040	Inventar Kringsjå skole, oppstart 2017	178 415	14 332 000	14 153 585
9141010	Inventar Torridal 1-7, skolestart 2016	3 790 090	3 790 090	0
9140030	Inventar Mosby barnetrinn og barnehage, oppstart 2014	9 215	10 486 000	10 476 785
9165011	Inventar Oddemarka skole- utredning/ventilasjon	569 379	1 125 000	555 621
9215030	Inventar Holte skole, utvidelse 2016	1 007 837	1 000 000	-7 837
SUM		88 464 501	113 650 895	25 186 394

Barne- og familietjenester

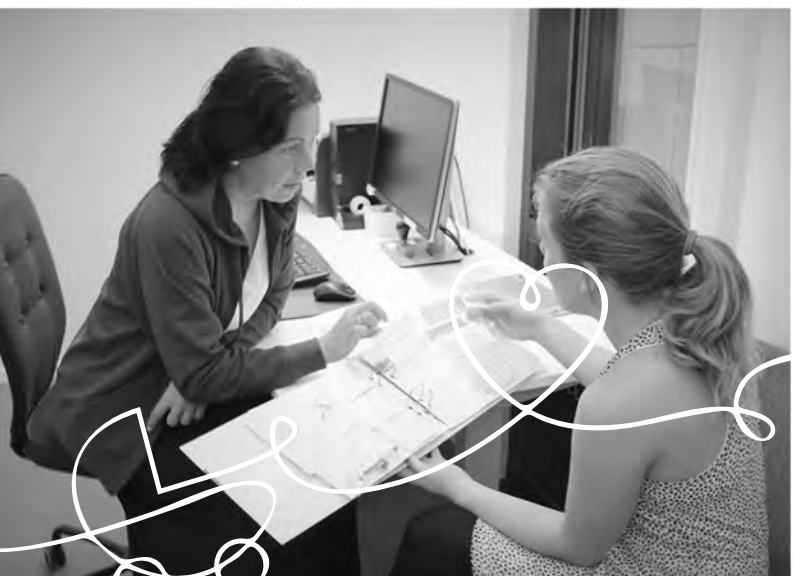
Prosjektnr.	Prosjekt	Regnskap pr. 2019	Budsjett pr. 2019	Avvik
4260002	Digitalisering - DigiBarnevern planlegging	271 444	271 444	0
4260003	Digitalisering - DigiBarnevern gjennomføring	15 954	0	-15 954
SUM		287 398	271 444	-15 954

2.6. Oppfølging av vedtatte verbalforslag

Vedtak	Status 2019
Bystyret ber om en sak der det vurderes hvorvidt informasjon om-, og tilbud til lavinntektsfamilier når ut til alle i målgruppen.	Gjennomført - del av sak fra Helse og Sosial om lavinntektsfamilier
Familiene til barn med funksjonshemming opplever ofte hverdagen som vanskelig. Det fremmes en sak til politisk behandling om hvordan skolen er tilrettelagt og hvordan avlastningstilbudet og støttekontaktordningen fungerer.	Kristiansand Eiendom har kartlagt universell utforming i barnehage og skole. Helse- og sosialsektoren har behandlet andre del av verbalvedtaket.
Bystyret ber administrasjonen komme tilbake til oppvekststyret med informasjon som belyser hvilke fag som har blitt prioritert i utvelgelsen av videreutdanning av lærere.	Gjennomført.
I forbindelse med kommunesammenslåingen ønsker bystyret å be administrasjonen vurdere hvorvidt opprettelse av mottaksklasser på de største skolene, så nær elevenes bosted som mulig, vil gi en bedre sosialisering, språkkinnlæring og på sikt integrering, enn dagens system på mottaksskolen. Det bes også om en vurdering av ressursbruken ved en slik løsning sett i forhold til dagens ordning. Bystyret ber om at saken fremmes i 2020	Eget prosjekt i "Nye Kristiansand". Følges opp i ny linje 2020.
Bystyret ber om at administrasjonen i forbindelse med omorganisering til ny kommune, vurderer å omprioritere slik at man får på plass en ressurs til å følge opp etableringen av universitetsbarnevernet.	Gjennomført, ressurs er dedikert
Bystyret ber administrasjonen utarbeide en sak med sikte på at frivillige lag, foreninger og organisasjoner får bruke kommunale bygg kostnadsfritt eller til redusert leie, samt retningslinjer for et slikt tiltak.	Er fulgt opp i forbindelse med "Nye Kristiansand". Lagt inn ressurser i økonomiplan 2020-2023.

2.7. Status plan- og utredningsoppgaver

- Kvalitets- og utviklingsmelding for Oppvekstsektoren med påfølgende generaldebatt
- Kvalitets- og utviklingsmelding for Barnevern med påfølgende generaldebatt
- Utredninger for øvrig som del av arbeidet med Nye Kristiansand.

Helse og omsorg for ulike behov og aldre, i tradisjonell form og på nye måter.

3. HELSE- OG SOSIALSEKTOREN

3.1. Viktige hendelser i 2019

2019 var det siste året i «gamle» Kristiansand. Hverdagen til ansatte har vært preget av innplasseringer og etablering av ny organisasjon. Det har vært mye spenning knyttet til hvordan «ny» kommune ble. Noen har vært entusiastiske og spente på nye muligheter, mens andre har opplevd at endringene ble krevende. Inntrykket er at alle har dratt sin del av lasset for at etableringen av ny kommune skulle gå så godt som mulig.

Vi har ansvar for trygge helse- og velferdstjenester til svært mange innbyggere. En stor anerkjennelse til medarbeiderne som har sørget for at kommunale sammenslåingsprosesser ikke har gått utover tjenestene til brukere og pasienter.

Innimellom inntreffer vanskelige saker. Vi står oss på å være åpne og prøve å opplyse og svare så godt det lar seg gjøre. Det er viktig at vi åpner for offentlig søkelys og debatt. Det kan bidra til forbedring, selv om det kan være tøft når det står på.

I januar kom Agder Kommunerevisjon med sin rapport om brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Den var grundig og viktig. I vinter fikk vi en vanskelig situasjon med medikamenter, vår nye leverandør hadde store problemer med sine leveranser. Ansatte i hjemmesykepleien gjorde en formidabel innsats med å sikre at alle fikk nødvendig medisin til rett tid. I høst har det vært fokus på utagerende pasienter med demens. Det er en viktig utfordring å tilby dem verdig og god omsorg og samtidig sikre ansatte et trygt og godt arbeidsmiljø. Den nasjonale og lokale mediedekningen har gitt en nødvendig debatt. Det er styrke for oss at både folk flest og beslutningstakere kjenner til disse utfordringene.

Det har kontinuerlig vært et omfattende utviklingsarbeid i sektoren. Å gi et fremtidsrettet tilbud til personer med demens markerte vi med grunnsteinsnedleggelse på Strømmehaven i mai. Dette er ett ledd i å få bo- og omsorgstilbud enda bedre tilpasset ulike brukergrupper. Helsefremmende tjenester flyttet til flotte lokaler på Kjøita, og mange fikk et bedre tilbud. Primærhelseteamet ved Sørlandsparken legesenter viser vei for morgendagens fastlegekontor. «Rask psykisk helsehjelp» har fått vitenskapelig dokumentert at tilbudet virker. For å nevne noen få eksempler. Formålet med «Oppgaveutvalget» som ble opprettet i 2019 er å gi enda bedre innsikt i utenforskap og foreslå målrettede tiltak for å få «flere i arbeid».

Agder har nådd målene om gode digitale løsninger i helse og omsorgstjenestene basert på en felles faglig og digital plattform for trykthetsteknologi. Det er resultat av det regionale samarbeidet mellom kommunene innen eHelse. Sammen med fylkesmannen og andre jobber vi med digital sikkerhet og beredskap. TELMA-prosjektet ble avsluttet etter 4 år. Det resulterte i at Agder har utviklet digitalt støttede tjenester til pasienter med alvorlige sykdommer som KOLS, diabetes, hjertesvikt, angst og depresjon. Det er koordinerte pasientforløp som kan involvere både fastlege, sykehus og kommune.

Samarbeidet mellom kommunene og sykehusene er videreutviklet de siste årene. I «OSS» – overordnet strategisk samarbeid mellom kommuner og sykehus - tar topplederne ansvar for å legge til rette for best mulig helsetilbud til innbyggerne på Agder. Samarbeidet har bidratt til ordningen med «Helsefelleskap» som er lanseres i nasjonal helse – og sykehusplan. Kristiansands ledelse av OSS ble i 2019 avsluttet med «OSS - Helsefelleskapet på Agder». Ønsket er at vi klarer å realisere at alle pasienter kan oppleve «sømløse» tjenester fra kommuner og sykehus.

Vi har hatt besøk av statsråder som har vært svært fornøyd med det de har fått presentert. Vår kommunestemme blir hørt. Vi viser gode eksempler, og vi påvirker nasjonal politikk slik at den ivaretar kommunenes interesser.

3.2. Årsresultat

Sektorens resultat

Årsresultat for Helse- og sosialsektoren var på 3,69 mill. kr, noe som utgjør mindre enn 0,2 % av brutto driftsbudsjett. I 2. tertial var det meldt om et forventet resultat på 9,4 mill. kr, som da er nedjustert grunnet større press på tjenestene de siste månedene av 2019. Samlet resultat på Direktør, stab og sentrale konti (30,9 mill. kr) er hovedsakelig knyttet til demografimidler (17 mill. kr) og omstillingsmidler (7,9 mill. kr). Og dette salderer negativt resultat ute i virksomhetene. Tilskudd for ressurskrevende tjenester ble inntektsført i 2019 med en inntekt på 97,5 mill. kr. Det viser seg for øvrig etter endelig innrapportering i mars 2020, at dette var et for høyt anslag og inntekten vil etter all sannsynlighet bli 10 mill. kr lavere. Det vil si at resultatet for 2019 burde vært nedjustert med 10 mill. kr, men denne kostnaden vil komme i 2020-regnskapet i stedet.

Det er store avvik innenfor flere av tjenestene. Hjemmetjenester har negative avvik både på utøver- og forvaltningssiden. Den største veksten i aktivitet er innen boligjenesten for habilitering. Det har også vært en vekst i antall timer og besøk for hjemmesykepleie, men liten økning i antall brukere. En har også sett en økning i aktivitet i hele 2019 og spesielt de siste månedene i året innenfor boligjenesten for habilitering.

Kvalifiseringsordningen i NAV har hatt mange deltakere i 2019, noe som har vært et aktivt virkemiddel for å redusere sosialhjelp på sikt. Det har ført til at en har brukt 10 mill. kr mer enn budsjett på denne ordningen. Sosialhjelp har en besparelse på 2,6 mill. kr på tross av omlegging av regelverk for arbeidsavklaringspenger (AAP) som har hatt en nettokostnad på 4,4 mill. kr for kommunen. Det blir nødvendig å evaluere kvalifiseringsordningen som virkemiddel framover for å sikre tilstrekkelig og ønsket effekt både på kort og lang sikt. Integreringsfeltet har også store negative avvik som blant annet skyldes utfordringene knyttet til å tilpasse seg et stort nedtrekk i integreringstilskudd. I tillegg er det utbetalt introduksjonsstønning på 3,8 mill. kr mer enn budsjett. Introavdelingen justerte sine interne retningslinjer sommeren 2019 og forlenget tiden i introduksjonsprogrammet for flere deltakere grunnet ny lovgivning. Dette har medført langt høyere antall deltakere i intro enn prognosene som var satt for 2.halvår 2019, og dermed også høyere utgifter.

Driftsregnskap – netto og brutto

Tall i 1000 kr

Driftsregnskap 2019 - Helse og sosial	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Utgifter	2 757 044	2 523 887	-233 157
Inntekter	-714 659	-477 812	236 848
Netto resultat	2 042 385	2 046 075	3 690

Driftsregnskap – per ansvar i sektoren

Tall i 1000 kr

Virksomhet	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Helse- og sosialdirektør	52 472	83 372	30 900
Bolig- og tjenestetildeling	865 816	865 156	-660
NAV - kommunal del	229 136	225 096	-4 040
Oppfølging	356 970	351 597	-5 373
Behandling og rehabilitering	326 652	321 052	-5 600
Omsorgssentre	73 911	71 929	-1 982
Helsefremming og innovasjon	44 232	45 126	894
Service og integrering	93 196	82 747	-10 449
Sum	2 042 385	2 046 075	3 690

3.2.1. Helse- og sosialdirektør

Samlet resultat for direktør, stab og sentrale konti i Helse- og sosialsektoren endte på 30,9 mill. kr i 2019. Dette resultatet er imidlertid svært sammensatt.

Den største enkeltposten i dette resultatet er sektorens demografireserver på 17 mill. kr som ikke ble flyttet ut i virksomhetene i 2019. Sektoren hadde planer om å flytte disse midlene ut fra sentrale konti i 2. tertial, men prognosen fra virksomhetene på det tidspunktet var såpass usikker at en valgte å ikke fordele ut midlene på det tidspunktet. Demografi reservene salderer dermed resultater i virksomhetene og er avsatt i sin helhet til sektorens disposisjonsfond. Videre fordeling til virksomhetenes disposisjonsfond er planlagt i årsoppgjøret.

Videre endte sektoren opp med et mindreforbruk på omstillingsmidler på 7,9 mill. kr. Sektoren fikk 9 mill. kr som et engangsbeløp i 2019 til omstillingsarbeid og planlegging av velferdsteknologi i virksomhetene, men bare 1,1 mill. kr ble brukt. Mindreforbruket blir i sin helhet overført til sektorens disposisjonsfond for bruk i 2020 og senere, i henhold til plan.

Sektoren har et mindreforbruk på reserver etter samhandlingsreformen på 1,8 mill. kr, samt ubrukte planleggingsmidler til helsehus på 1 mill. kr som sektoren fikk overført i 1. tertial. I tillegg bidrar budsjettmidler til betaling for utskrivningsklare pasienter knyttet til psykisk helse og rus med 2,6 mill. kr til resultatet. Det var først i slutten av 2019 at sektoren fikk utgifter til utskrivningsklare pasienter innen rus og psykisk helse. Videre utvikling følges nøye.

Inkludert i resultatet er reserver på 2,3 mill. kr knyttet til velferdsteknologi som var planlagt overført til Responssenteret i løpet av 2019. Disse midlene blir overført til Responssenteret via disposisjonsfond i årsoppgjøret. Videre bidrar en del andre mindre poster til det positive resultatet til sektoren, herunder bl.a. ubrukte midler knyttet til Igalo-prosjektet, rest etter avlasterdommen og inntekt ved salg av kommunelegefunksjon.

Motsatt vei er det hovedsakelig kostnader til avtalefestet pensjon (AFP) som trekker ned resultatet. AFP har over flere år vært en utfordring for sektoren, så også i 2019. Selv om budsjettet er vesentlig styrket de siste årene, endte kostandene på AFP på 20,5 mill. kr, et overforbruk på 3,2 mill. kr. I tillegg har sektoren hatt et merforbruk på nesten en halv million kr knyttet til «Kompetanseløftet» - kursing og videreutdanning for ledere i sektoren.

Tall i 1000 kr

Direktør, stab og sentrale konti, poster med vesentlige avvik	Avvik
Demografi reserver, salderer resultater i virksomhetene	17 000
Omstillingsmidler	7 900
Samhandlingsreformen	1 800
Helsehuskonsept	1 000
Utskrivningsklare pasienter, psykisk helse og rus	2 600
Rest reserver velferdsteknologi – til Responssenter	2 300
Diverse andre poster, oppsummert	2 500
AFP	-3 215
Kompetanseløftet	-500
Annet	-570
Totalt resultat	30 900

3.2.2. Helsefremming og innovasjon

Driftsregnskap 2019 – alle tjenester

Tall i 1000 kr

Ansvar	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Administrasjon	23 203	23 846	643
Helsefremming	14 898	15 635	737
Innovasjonsprosjekter	4 800	5 185	385
Transportsentralen	1 331	460	-871
Sum	44 232	45 126	894

Årsak til avvik på administrasjon og helsefremming er vakante stillinger som er besatt i 2020. På transportsentralen er innkjøp av drosjetjenester på grunn av sykefravær, samt økte utgifter til reparasjon av biler årsak til overforbruket.

3.2.3. Bolig- og tjenestetildeling

Virksomhet bolig- og tjenestetildeling er delt inn i forvaltningsavdeling, boligavdeling, koordinerende enhet og funksjoner rettet mot tidlig innsats og forebygging. Virksomheten forvalter store deler av sektorens budsjett til pleie - og omsorgstjenestene, deriblant rus/psykiatri tjenestene samt tjenester til mennesker med kognitiv funksjonsnedsettelse.

Mesteparten av budsjettet innenfor helse og omsorg, rus/psykiatri og tjenester til utviklingshemmede er knyttet opp til innsatsstyrt finansiering (ISF). Det vil si at Virksomhet bolig- og tjenestetildeling sitter med budsjettet knyttet til ISF, og enhetene blir tildelt midler løpende etter aktivitet gjennom enkeltvedtak. Dette gir sektoren muligheten til å splitte eventuelle avvik i enten «aktivitetsavvik» eller «effektivitetsavvik». Aktivitetsavvik er samlet budsjett ISF fratrukket tildelt ISF ut til enhetene. Dette avviket står Virksomhet bolig- og tjenestetildeling ansvarlig for. Effektivitetsavvik er utførerenehetenes tildelte ISF midler fratrukket faktiske kostnader. Dette er avvik som utførerenehetene har ansvar for.

Driftsregnskap 2019 – alle tjenester

Tall i 1000 kr

Tjeneste	Budsjett 2019	Avvik 2019
Administrasjon og Interne serviceenheter (inkl. merinntekt ressurskrevende tilskuddsmidler)	-20 970 000	16 806 000
ISF og rammefinansierte helse- og omsorgstjenester	884 586 000	-17 725 000
Øvrige kommunale tjenester/ Miljørettet helsevern	1 540 000	252 000
Samlet årsprognose for virksomheten	859 656 000	-667 000

For 2019 har virksomheten et budsjettavvik på -0,7 mill. kr. Dette er en negativ endring sammenlignet med rapporteringen for 2. tertial med 3,9 mill. kr.

Virksomheten er delvis finansiert med tilskuddsmidler for ressurskrevende tjenester. Det er for 2019 inntektsført et forventet tilskudd på 97,5 mill. kr. Dette utgjør 16,8 mill. kr over budsjettet for 2019 og salderer resultatet til bolig- og tjenestetildeling. Hovedforklaringen til at det ble lagt inn en forventning om sterkt økte inntekter skyldes både nye og flere brukere med omfattende tjenestebehov.

I Statsbudsjettet for 2020 ble innslagspunktet økt med 50 000 kr utover normal deflatorregulering, og det resulterte i at forventet refusjonstilskudd ble redusert fra 103 mill. kr. til 97,5 mill. kr. Sektoren mottok i behandlingen av 2. tertial en budsjettkompensasjon på 5,5 mill. kr av rådmannen som følge av denne regelendringen. Denne kompensasjonen er inkludert i merinntekten på 16,8 mill. kr.

For øvrig har det også vært presisering av regelverket som kom fra Helsedirektoratet i forbindelsen med innrapporteringen for 2019 som medførte en innskjerping, i tillegg til at det er bestemt et høyere inntektsfratrekk for habilitering, som reduserer grunnlaget for tilskudd. Ved ny telling i mars 2020 ser det da ut til at inntektene for 2019 vil være 87,5 mill. kr og ikke 97,5 mill. kr. Denne reduksjonen på 10 mill. kr burde teknisk sett vært tatt med i 2019-regnskapet, men en hadde ikke forutsetning for å vite dette på tidspunktet for årsoppgjøret. Det vil si at dette inntektstapet vil bli en kostnad i 2020-regnskapet. Inntekten på 87,5 mill. kr er et estimat, og en venter endelige tall etter revisjonens gjennomgang.

Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende

Omsorgstjenester til hjemmeboende omfatter flere av de største helse- og omsorgstjenestene, som hjemmesykepleie, hjemmehjelp, BPA, UH bolig, psykiatri bolig, barn med tjenester på natt samt brukerbetaling.

Siden denne KOSTRA-funksjonen inneholder flere sentrale tjenester, vil en derfor gi en mer detaljert forklaring på tjenestene med størst avvik som hører inn under funksjonen.

Tall i 1000 kr

Tjeneste	Budsjett 2019	Budsjettavvik 2019
Hjemmesykepleie inkl. BPA	276 418	-2 001
Hjemmehjelp	13 900	282
Hjemmetjeneste, for barnets skyld	1 080	496
UH boliger, tilsyn og pleie	177 829	- 8 850
Psykiatrisk sykepleie	11 655	-2 262
Psykiatri bolig, tilsyn og pleie	3 472	-2 247
Omsorgstønad	17 641	- 4 398
Sum helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	501 995	-18 980

Hjemmesykepleie

Det var en forholdsvis flat utvikling i timetallet for hjemmesykepleie fram til og med 2.tertial. Fra 2 tertial og ut året økte imidlertid gjennomsnittlig timer pr måned, fra i snitt 37 742 timer til 38 585 timer som tilsvarer en økning i månedssnitt på 843 timer.

Månedssnittet for timer i 2019 ligger på 38 101 som er en økning på 1 468 timer (4,0 %) fra 2018. Samtidig økte antall besøk fra 85 720 pr måned i 2018 til 89 870 pr måned i 2019, noe som tilsvarer en økning på 4,8 %. Som det fremgår av tabellen under har antall brukere har holdt seg relativt stabilt.

Det har vært stor økning i enkelt soner og i noen omsorgsboliger. Økningen i timetallet i omsorgsboligene skyldes blant annet utfordringer knyttet til enkelt-brukere med omfattende tjenestebehov. Det har også vært en del ventetid på dagsentertilbud i enkelte bydeler som kan resultere i økt behov for hjemmesykepleie. Ventetiden har for øvrig gått noe ned i inngangen til 2020.

Tabell: Aktivitetsutvikling hjemmesykepleie siste 3 år:

Hjemmesykepleie	2017	2018	2019
Snitt antall timer pr. mnd.	36 722	36 633	38 101
Snitt antall brukere pr. mnd.	2 094	2076	2082

BPA

Agder Kommunerevisjon la frem rapport om brukerstyrt personlig assistanse, som påpekte områder hvor det var behov for tiltak for å styrke brukeropplevelsen og brukermedvirkning i møte med forvaltning. Rapporten ble fulgt opp med utarbeidelse av en tiltaksplan og fulgt opp høsten 2019. I tillegg ble forslag til tiltak til forbedring av ordningen fremlagt i politisk sak i mai 2019 innarbeidet i kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2020-2023.

Utviklingen innenfor tjenesten siste 3 år, med antall brukere, søknader og timevedtak er illustrert i tabellen nedenunder:

BPA	2017	2018	2019
Antall brukere	42	41	44
Antall nye brukere	1	2	8
Antall timer	69 285	63 513	66 972
Antall søknader	33	27	20

Det har kommet til 8 nye brukere med moderat bistandsbehov, samtidig som at noen har falt ut av ordningen (naturlige avganger kombinert med flytting og/eller opphør av tjenesten som følge av endret behov). Nettoøkning er dermed 3 personer.

Tjenester til personer med utviklingshemming, boliger, tilsyn og pleie

Tjenestebehovene har vært økende sammenlignet med 2018. Som beskrevet i 1. og 2. tertial er det i 2019 inngått flere avtaler om ekstraordinær finansiering med Virksomhet oppfølging for økt aktivitet knyttet til flere brukere med komplekse behov innenfor atferdsproblematikk og psykisk helse. En har merket økt press fra sykehuset etter at også psykiatrien kan kreve betaling for overliggerdøgn. I tillegg regner en med at den nye loven om bruk av tvang og pasientens rett til å nekte å ta i mot helsehjelp, gjort at sykehuset må skrive ut pasienter tidligere enn før. Dette er brukere som har behov for mye og tett oppfølging, med flere ansatte rundt seg for å sikre forsvarlighet i leveransen av tjenester. En del av økningen gir grunnlag for økte inntekter for ressurskrevende tjenester og finansieres til en viss grad av denne tilskuddsordningen. De økte tjenestebehovene vil i stor grad være vedvarende og også gi økonomiske utfordringer i 2020.

Omsorgsstønad

Antall brukere/antall timer på tjenesten har økt utover i 2019. Dette er en trend i tiden som har vart noen år og som vi ser har fortsatt også utover i 2019.

Omsorgsstønad kan være et virkemiddel i forhold til å gjøre situasjonen for private omsorgsgivere enklere, og er en del av det en betegner som pårørendestøtte.

Det er et merforbruk på tjenesten på -4,398 mill. kr. i 2019 og som er en økning i merforbruk på -0,66 mill. kr. siden 2. tertial.

3.2.4. Oppfølging

Virksomheten dekker tjenester innen rus, psykisk helse, sosialfaglig arbeid, ungdomstjenester, tjenester for utviklingshemmede og for barn og unge med funksjonshemming.

Tall i 1000 kr

KOSTRA-funksjon	Regnskap 2019	Budsjett 2019	ISF	Avvik
Administrasjon	8 002	6 280		-1 722
Skolefritidstilbud	1 925	1 869		-56
Forebygging - skole og helsestasjonstjeneste	7 245	7 844		599
Forebyggende arbeid, helse og sosial	5 900	5 411		-489
Aktivering for eldre og personer med funksjonsnedsettelse	41 712	20 778	19 643	-1 291
Diagnose, behandling, rehabilitering	-30	0		30
Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	26 673	28 515		1 842
Tilbud til personer med rusproblemer	21 646	23 674		2 028
Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	39 825	40 412		587
Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	423 327	213 036	204 189	-6 102
Kommunale sysselsettingstiltak	4 433	3 778		-655
Økonomisk sosialhjelp	144	0		-144
Sum	356 970	351 597	223 832	-5 373

Avviket på administrasjon er av teknisk karakter da midlene til arbeid med å redusere sykefravær ble delt ut på de ulike kostrafunksjonene, mens utgiftene (en 100%-stilling, samt utgifter til konsulenttenester) ble ført på administrasjon.

Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet (habilitering og boligtenester) har et merforbruk på over 6 mill. kr som er knyttet til både høyere aktivitet (3,5 mill. kr), bortfall av statlig ekstratilskudd (0,8 mill. kr), samt høyere sykefravær enn forventet. Dette er en brukergruppe med svært komplekse behov og de ansatte står i til tider svært krevende arbeidssituasjoner. Mer enn 45 % av meldte HMS-hendelser i sektoren er knyttet til vold og trusler mot ansatte i Virksomhet oppfølging. I hovedsak er det hendelser som omhandler utagerende adferd i form av slag, spark, klor, spyting og lignende samt verbale trusler. Aktivitetsveksten fra 2019 vurderes i nært samarbeid med forvaltningsenheten og kompenseres i tråd med faglige vurderingen fra 2020.

3.2.5. Behandling og rehabilitering

Virksomheten har følgende tjenester: hjemmesykepleie, hjemmehjelp, korttidssykehjem, legevakt, dagsenter for eldre, øyeblikkelig hjelp døgnopphold (ØHD), døgnrehabilitering, fysio- og ergoterapi, hjelpemidler, tjenester til personer med hørsel- og sansetap. I tillegg har virksomheten ansvar for administrasjon av fastlegeordningen og avtaler med private fysioterapeuter.

Driftsregnskap – alle tjenester

Tall i 1000 kr

KOSTA-funksjon	Regnskap 2019	Budsjett 2019	ISF	Avvik
Administrasjon	3 177	4 187		1 010
Forebygging - skole og helsestasjonstjeneste	2 863	2 489		-374
Forebyggende arbeid, helse og sosial	314	218		-96
Aktivisering eldre og funksjonshemmede (avlastning formidlet av soner)	2 423	3 106	1 294	1 977
Diagnose, behandling, rehabilitering	121 847	124 579	1	2 733
Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	124 723	107 591	15 107	-2 025
Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	287 106	51 353	226 805	-8 948
Akutthjelp helse- og omsorgstjenester	17 744	18 291		547
Botilbud i institusjon	9 663	9 238		-425
Sum	326 652	321 052	243 207	-5 600

Årsresultat på -5,6 mill. kr er et forverret resultat siden 2. tertial på 3,4 mill. kr.

Diagnose, behandling, rehabilitering

Det er et overskudd på legevakta som skyldes i hovedsak noe økte inntekter, i tillegg til at en ikke fikk brukt opp alle midlene som ble overført i 2. tertial knyttet til innføring av system knyttet til kompetansekrav. Det er et overskudd på fysio- og ergoterapitjenester som skyldes vakante stillinger og at en ikke har tatt inn vikar ved fravær.

Pleie, omsorg, hjelp i institusjon tjeneste

Her skyldes i hovedsak det negative resultatet overforbruk på legetjenesten på Valhalla og Rehabiliteringsavdelingen på Kløvertun. Rehabiliteringsavdelingen har på grunn av endringer i tjenesten måtte økte bemanningen på kveld for å sikre forsvarlig drift. Dette blir justert i budsjett for 2020.

Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet

Responscenteret står for 3,2 mill. kr av overforbruket. Deler av dette negative avviket på responscenteret skal dekkes av midler på sentrale konti, og er rapportert som et positivt resultat under helse- og sosialdirektør.

Hjemmetjenester står for det øvrige avviket, men dette må sees opp mot mindreforbruket på tjenesten for aktivisering eldre og funksjonshemmede (avlastning formidlet av sonene). Det reelle overforbruket er på 3,5 mill. kr. Det arbeides kontinuerlig med å redusere overtidsbruken, bedre opplæring av vikarer og effektive arbeidslister. Tjenesten ble ikke fullt ut kompensert for lønnsveksten i 2019.

Flere av sonene er samlokaliserte og det arbeides med sambruk av personell og kompetanse for å redusere kostnader, noe en regner med å se effekt av i 2020. Det er vanskelig å redusere på personalet raskt nok når timeantallet synker. I tillegg er forutsetning i finansieringsmodellen (ISF) om at tjenesten skal ha 50 % direkte brukertid som ble justert for 2019 fremdeles usikkert om tjenesten klarer å oppnå. Dette kan være noe av forklaringen til avviket. Dette er noe en må se nøyer på i 2020.

Prosjekt ressursteam startet opp januar/februar 2020 i 4 soner. Det innebærer mer kompetansestyrte arbeidslister. I tillegg i dette prosjektet skal helsesekretær prøves ut som et tiltak

som blant annet skal frigjøre mer tid til ledelse. Ruteplanleggeren skal også etter hvert tas i bruk så fort det tekniske er på plass. Dette vil bidra til å kvalitetssikre finansieringsmodellen samt legge opp effektive og smarte arbeidslister.

3.2.6. Omsorgssentre

Virksomhet omsorgssentre består av omsorgsboliger og institusjonsplasser med hovedsakelig langtidsplasser og enkelte rulleringsplasser. Kjøkkenservice inngår også i denne virksomheten.

Driftsregnskap – alle tjenester

Tall i 1000 kr

KOSTRA-funksjon	Regnskap 2019	Budsjett 2019	ISF	Avvik
Administrasjon	2 241	2 641		400
Forebyggende arbeid, helse og sosial	740	763		23
Aktivisering eldre og funksjonshemmede	111	0		-111
Helse- og omsorgstjenester i institusjon	439 141	35 854	400 822	-2 465
Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	60 916	26 028	35 425	537
Institusjonslokaler	7 070	4 876		-2 194
Kommunal næringsvirksomhet	-62	-133		-71
Andre kulturaktiviteter	0	1 900		1 900
Sum	73 911	71 929	436 247	-1 982

Pleie, omsorg, hjelp i institusjon

Dette må sees i sammenheng med institusjonslokaler. Det reelle overforbruket er på 4,6 mill. kr. Deler av underskuddet på denne tjenesten er knyttet til Kjøkkenservice, som har høyere kostnader og lavere inntekter enn budsjett. Forventet inntjening har ikke vært mulig å oppnå de siste årene. Det planlegges i 2020 en grundig økonomisk gjennomgang av driften, inkludert kafeteriadrift.

Deler av underskuddet på denne tjenesten skyldes overforbruk ved enkelte omsorgssentre. Omsorgssentrene har sammensatte utfordringer som mer krevende brukergruppe, store faglige utfordringer, høyt arbeidspress, ekstra innleie og høyt sykefravær, samt vansker med å rekruttere og beholde personale. Det vil være nødvendig med en gjennomgang av de økonomiske rammebetingelsene til sykehjemsdriften, og en vurdering av hvilket nivå man kan forvente fra tjenesten ut fra rammene

Andre kulturaktiviteter

Overskuddet gjelder 3 ubesatte stillinger til aktivitet og trivselskoordinatorer. Stillingene er besatt i 2020.

3.2.7. Service og integrering

Statlig mottak, tilrettelagt avdeling og integreringsmottak, tolketjenesten, introduksjonsavdelingen, helse- og sosialservicesenter, Gyldengården helsesenter og vaksinasjonskontoret er samlet i denne virksomheten.

Driftsregnskap – alle tjenester

Tall i 1000 kr

KOSTRA-funksjon	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Administrasjon (120)	3 510	3 864	354
Interne serviceenheter (190)	0	0	-0
Forebyggende arbeid, helse og sosial (233)	-406	-578	-172
Diagnose, behandling, rehabilitering (241)	2 603	1 810	-793
Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid (242)	15 583	6 999	-8 584
Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet (254)	503	466	-37
Kommunalt disponerte boliger (265)	2 377	1 136	-1 241
Introduksjonsordningen (275)	72 058	68 359	-3 699
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde (285)	1 387	1 215	-172
Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger mv. (850)	-4 419	-524	3 895
Sum	93 196	82 747	-10 449

Resultatet for virksomheten har forverret seg med -3 mill. kr siden 2. tertial. Det er størst avvik på tjenesten råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid, men må sees i sammenheng med generelt statstilskudd vedrørende flyktninger. Introduksjonsavdelingen står for -8 mill. kr av avviket til virksomheten, hvorav 3,7 mill. kr er knyttet til introduksjonsstønning (introduksjonsordningen i tabellen over), og det øvrige er knyttet til bemanning. Endring i introduksjonsloven, som kom i 2018, gjør at kommunen skal forlenge introduksjonsprogrammet i de tilfeller hvor deltakeren ved en forlengelse ville ha større mulighet for å komme i jobb/utdanning. Introavdelingen justerte sine interne retningslinjer sommeren 2019 og forlenget tiden i introduksjonsprogrammet for flere deltakere som en vurderte å kunne dra nytte av utvidet tid i intro. Dette har medført langt høyere antall deltakere i introprogrammet enn prognosene som var satt for 2.halvår 2019. En noe vid tolkning av loven førte til at retningslinjene ble skjerpet noe inn i etterkant. Virksomheten er i prosess for å tilpasse nedmanning i tråd med prognose for bosetting og deltakere i introduksjonsprogrammet. Det er svært utfordrende å tilpasse driften til en rask nedtrapping av integreringstilskuddet. Dette var spesielt utfordrende i en kommunesammenslåingsprosess, da de tre kommunene hadde ulik håndtering av reduksjon i inntekter. I 2020 vil det være et ytterligere nedtrekk på 18,1 mill. kr som virksomheten skal tilpasse bemanningen i forhold til.

Tolketjenesten har et negativt resultat på -1,5 mill. kr. Dette var også forventet resultat pr 2. tertial. Det er satt i gang et arbeid for å analysere den økonomiske situasjonen i forhold til nye kompetanse- og kvalitetskrav.

3.2.8. NAV – kommunal del

Følgende kommunale tjenester inngår i kontoret: Råd og veiledning, økonomisk ytelse, kvalifiseringsprogrammet, midlertidig bolig og lov om kommunale helsetjenester (rus).

Driftsregnskap – alle tjenester

Tall i 1000 kr

KOSTRA-funksjon	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Administrasjon	856	603	-253
Interne serviceenheter	0	6 254	6 254
Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	44 072	39 514	-4 558
Tilbud til personer med rusproblemer	9 677	12 931	3 254
Kommunalt disponerte boliger	677	603	-74
Kommunale sysselsettingstiltak	1 908	2 464	556
Introduksjonsordningen	-13	0	13
Kvalifiseringsordningen	54 950	44 702	-10 248
Økonomisk sosialhjelp	115 464	118 025	2 561
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	1 545	0	-1 545
Sum	229 136	225 096	-4 040

Virksomheten har et negativt resultat på -4 mill. kr. Totalt sett er resultatet forbedret med 0,6 mill. kr siden 2. tertial og også sammenlignet med 2018-resultatet. Virksomheten har god kontroll på eget ressursforbruk (drift og ansatte), men blir utfordret på stønadsområdet da dette mye er en refleks av samfunnsutviklingen.

Tjenestene interne serviceenheter, råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid, samt tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde må sees i sammenheng. Føring av husleiekostnader avviker fra budsjett når det gjelder bruk av kostrafunksjon, men tjenestene går til sammen i balanse.

Hovedmålsettingen for NAV Kristiansand er å få flere i arbeid, spesielt de som ellers ikke ville vært i arbeid. En har klart å få 40 prosent av gruppen med redusert arbeidsevne i arbeid. Antall sysselsatte Kristiansandere har økt med 500 i 2019 sammenlignet med 2018 og ledigheten er betydelig redusert sammenlignet med perioden 2015-17. Andel ledige ved utgangen av 2019 er 2,6 prosent mot 3,8 prosent i 2015.

Kvalifiseringsordningen (KVP)

Budsjettavviket knyttet til KVP er forverret med -3 mill. kr fra 2. tertial. En ser en jevn og sterk økning i deltakerantallet over flere år, noe som i hovedsak kan forklares med en bevisst rekruttering av deltakere blant dem som er ferdig med introduksjonsprogrammet. I tillegg har endringer i AAP-regelverket bidratt til at flere personer som tidligere ville fått AAP nå får avslag og i stedet kvalifiserer til KVP. Alle som rekrutteres til KVP hadde alternativt mottatt sosialhjelp. Deltakelse i KVP reduserer derfor utbetaling av sosialhjelp og ikke minst øker muligheten til arbeid og utdanning for de det gjelder etter endt program. Selv om en KVP-plass koster noe mer pr. år enn en sosialhjelpsmottaker, blir det kompensert noe da om lag 51 % av KVP-deltagere kommer i arbeid i etterkant av tiltaket. Tiltaket KVP vurderes som det mest aktuelle der hvor kartleggingen tilsier redusert arbeidsevne og behov for oppfølging over lengre tid. Regelverksendringer fra 2019 i form av lavere aldersgrense, deltagelse i programmet flere ganger og mulighet for å gjennomføre utdanning, gjør at dette i seg selv øker antall deltagere.

Økonomisk sosialhjelp

Tjenesten for sosialhjelpsutbetaling viser et forbedret resultat på 1 mill. kr siden 2. tertial. Dette er i hovedsak knyttet til bruken av KVP som virkemiddel og på den måten færre bosatte flyktninger som etterspør sosialhjelp.

Snitt mottakere pr måned

	2015	2016	2017	2018	2019
Alle	961	860	934	1 017	1 031
30 år og eldre	580	548	618	677	665
18-29 år	381	312	317	340	366
25-29 år	154	128	132	138	150
Under 25 år	228	184	185	202	216

Økningen i samlet antall mottakere av sosialhjelp har flatet ut fra 2018 til 2019, og utgjorde 1033 i gjennomsnitt for hele året. Den økning som fant sted var blant gruppen under 30 år. Det var en svak nedgang for gruppen over 30 år. Antall sosialhjelpsmottakere med innvandrerbakgrunn er stabil, men innad i gruppen har det funnet sted en svak nedgang i gruppen bosatte flyktninger og tilsvarende en svak økning i arbeidsrelatert innvandring.

Justert for befolkningsveksten er det en svak nedgang i andel som mottar sosialhjelp i 2019 sammenlignet med 2018.

	2015	2016	2017	2018	2019
Sosialhjelpsmottakere i alt, i andel av befolkning 18-66 år	4,1	3,9	3,9	4,2	4,1
Sosialhjelpsmottakere 30 år og eldre i andel av befolkning 30 år og eldre	3,1	3,0	3,2	3,6	3,4
Sosialhjelpsmottakere 18-29 år i andel av befolkning 18-29 år	6,6	6,1	5,7	5,8	5,9
Sosialhjelpsmottakere 25-29 år i andel av befolkning 25-29 år	6,3	5,8	5,8	5,9	6,0
Sosialhjelpsmottakere under 25 år i andel av befolkning 18-24 år	6,8	6,4	5,6	5,7	5,8

Det har vært en svak økning i andelen av langtidsmottakere i 2019. Deler av forklaringen skyldes manglende kvalifikasjoner i mottakergruppen og utfordrende helseproblematikk.

Regelverksendringen for AAP har hatt en nettokostnad for på kommunen på 4,4 mill. kr etter kompensasjon fra staten på 1,6 mill. kr.

Sektorens disposisjonsfond 2019

Helse- og sosialsektoren hadde pr. 1.1.2019 et disposisjonsfond på knappe 8,3 mill. kr. Sektoren fikk kompensert deler av merforbruk i 2018 knyttet til økonomisk sosialhjelp med 8 mill. kr i forkant av 1.tertial 2019.

Disposisjonsfond	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1. 2019	8 284 428
Kompensasjon for overforbruk på økonomisk sosialhjelp i 2018	8 000 000
Leverandørutviklings program, HS's andel i 2018, 1.tertial	-100 000
Inndekning av adm. underskudd i Virksomhet bolig og tjenestetildeling, 1.tertial	-1 817 011
Dekning av økende FACT utgifter i 2019, 2.tertial	-820 000
Avslutning av investeringsprosjekt 4300166, Ombygging lokaler i Aquarama for ungdomstjenesten, 2.tertial	-479 516
Dekning av noen kostnader på investeringsprosjekt 4300155, Nytt gjerde ved Stener Heyerdahl, 2.tertial	-193 462
Bruk av rest arbeidsmiljøpris Stener Heyerdahl, etter 2. tertial	-9 364
Årsresultat, korrigert for 10% til bykassen	3 107 219
Avsatt til disposisjonsfond 31.12. 2018 (sektorfond)	15 972 294

I løpet av 2019 har sektoren brukt totalt 3,4 mill. kr som vist i tabellen over. Ved årsslutt ble sektorens årsresultat på 3,69 mill. kr nedjustert i henhold til 10%-regelen til bykassen. 3,1 mill. kr. ble dermed overført til sektorens disposisjonsfond, slik at dette endte på 15,97 mill. kr ved årets slutt.

3.3. Innsparingstiltak

Helse og sosialsektoren hadde innsparinger i 2019 som fremkommer i tabellen under. Beskrivelse av hvordan innsparingene ble gjennomført er skissert under tabellen.

Innsparinger	Beløp
Ny innkjøpsavtale medisiner – sektor beholder innsparing	-4 000 000
Deflatorkutt på pris og lønn, til ubekvem arbeidstid	-6 550 000
Reduserte drivstoffkostnader, 19 elbiler	-142 000
Besparelse velferdsteknologi, fra HP 2016	-1 077 000
Redusert priskompensasjon, fra HP 2017	-2 402 000
Redusert sykefravær, fra HP 2018	-513 000
Totalt	-14 684 000

Kristiansand kommune har sammen med 72 andre kommuner inngått en avtale med en ny leverandør av legemidler fra 2019. Det var lagt inn en innsparing knyttet til denne avtalen på 4 mill. kr i HP 2019. Når sektoren hentet inn besparelsen i 2. tertial ble de reduserte utgiftene til kjøp av medikamenter kalkulert til 4,5 mill. kr. Besparelsen ble trukket inn ved å redusere budsjett og ISF-satser. Sektoren fikk beholde innsparingen.

Sektorens utfordring knyttet til finansiering av tariff ved ubekvem arbeidstid ble i HP 2019 kompensert med 15 mill. kr. Sektorens «egenandel» av dette var et innsparingskrav på 6,6 mill. kr som fremkom som et «deflatorkutt» på pris- og lønnsvekst. Dette innsparingskravet ble løst ved å bruke besparelsen på kjøp av medikamenter på 4,5 mill. kr, samt reserver hos Direktør, stab og sentrale konti.

Innsparingstiltak knyttet til reduksjon av drivstoffkostnader for 19 elbiler, ble gjennomført ved trekk i budsjetttrammene til de respektive virksomhetene.

Fra tidligere års handlingsplaner har sektoren innsparinger som slo inn med effekt i 2019. Deriblant besparelse knyttet til velferdsteknologi på nesten 1,1 mill. kr fra HP 2016. Som en del av leveransen i prosjektet «Innføring av trygghets- og varslingsteknologi i Kristiansand kommune» ble det utarbeidet en gevinstrealiseringsplan. Her beskrives mulige gevinster, samt en implementeringsplan ved innføring av velferdsteknologi som baserer seg på at innbyggere skal kunne bo i egen bolig så lenge som mulig. Gevinstplanen viste at det var for tidlig å ta ut økonomiske gevinster allerede i 2019. Dermed ble innsparingskravet løst med sentrale midler hos Direktør, stab og sentrale konti, men kun for 2019. Slik sett er innsparingskravet ikke varig løst enda. Det forventes økonomiske gevinster på sikt fra gevinstplanen, men det vil ta noe lenger tid enn det som lå til grunn i vedtatt innsparingskrav for 2019.

Videre hadde sektoren innsparingskrav fra HP 2017 og HP 2018 knyttet til redusert priskompensasjon og redusert sykefravær. Begge disse postene ble varig løst i 2019 ved å benytte gjenstående midler etter «avlasterdommen» hos Direktør, stab og sentrale konti. På dette viset ble tjenestene skånet for ytterligere innsparinger i driften.

3.4. Oppfølging av kommuneplanens satsingsområder

Satsingsområde: Samskaping som drivkraft

Retningsmål: Kristiansand kommune er regional drivkraft i utvikling av effektive og brukervennlige tjenester

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Status 2019
Kristiansand kommune er regional drivkraft og bidrar nasjonalt når det gjelder anvendelse av e-helse og velferdsteknologi	Antall Agder- kommuner deltagende i Medisinsk avstandsoppfølging Agder prosjektet (2018- 2021)	0	10	21
	Antall Agder kommuner som er tilknyttet kommunalt responscenter for trygghets- og varslings teknologi	0	15	24
	Antall Agder-kommuner deltagende i Telma-prosjektet (2016-2019)	3	15	21

Satsingsområde: Kompetanse for verdiskaping

Retningsmål: Kristiansand er en ledende kompetanseby hvor innbyggerne utvikler og anvender sin kompetanse

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Status 2019
Færre ungdom faller utenfor utdanning og arbeidsliv (18 -24 år)	Antall sosialhjelpsmottakere i alderen 18 – 24 år på samme nivå som gjennomsnittet i de ti største kommunene i Norge	202	176	216
	Antall ungdom (under 25 år) som har droppet ut fra videregående skole	215	200	216

Antall sosialhjelpsmottakere under 25 år har steget fra 202 i gjennomsnitt pr. måned i 2018 til 216 i 2019. Det tilsvarer en økning på 0,1 prosentpoeng hvis en korrigerer for befolkningsvekst. Med dette ligger Kristiansand kommune noe over snittet sammenlignet med andre storbyer, til tross for at det er satt inn ulike tiltak fra NAV sin side. Det er en sammensatt utvikling og ikke noen enkle forklaringer, men et svekket arbeidsmarked for ungdom og for personer med psykiske problemer er blant utfordringene.

Antall som har droppet ut av videregående er på samme nivå som i 2018. Det viktigste tiltaket NAV har for denne gruppen er Jobbskolen, hvor en kan ta opp fag og få hjelp til å vende tilbake til videregående skole.

Satsingsområde: Deltakelse og tilhørighet

Retningsmål: I Kristiansand lever alle barn og unge et liv under forhold som fremmer verdighet, tilhørighet, mestring og deltakelse i felleskapet.

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Status 2019
Færre barnefamilier med lavinntekt (husholdninger <60 % av medianinntekt) 0-17 år	Andel barnefamilier som mottar sosialhjelp (av alle avmottakere)	26,0 %	25,0 %	29,2 %
	Andel barn og unge i husholdninger med vedvarende lavinntekt som får bistand i prosjektet «Nye mønstre – trygg oppvekst»	4,0 %	5,0 %	5,7 %
Ungdom i Kristiansand har god psykisk helse og får tidlig og rask hjelp ved behov	Andel ungdom i alderen 18-25 år med vedtak om bistand, får kontakt med oppfølger innen 10 dager	50,0 %	90,0 %	-*
	Andel videregående skoler hvor en tilbyr "RPH-kurs" og gjennomfører Tankevirus-opplegg	0,0 %	100,0 %	75 %**

* Siste halvdel av 2019 fikk alle kontakt med fast oppfølger innen 1 måned.

**RPH-kurs utgikk i 2019 og er ikke gjennomført. 75 % (3 av 4 skoler) har hatt Tankevirus-opplegg

Andel barnefamilier som mottar sosialhjelp er økende og har blant annet sammenheng med antall bosatte flyktninger som er barnefamilier, men det er også lavinntektsfamilier blant etnisk norske. Her settes det inn tiltak som Nye mønstre – trygg oppvekst, men dette er tiltak som trenger lang tid før en ser at familiene blir selvhjulpne.

Retningsmål: Innbyggere er aktive deltakere i lokalsamfunn og arbeidsliv

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Status 2019
Flere innbyggere er tilknyttet utdanning og arbeidsliv	Andel arbeidssøkere med overgang til arbeid	63,0 %	68,0 %	70%
	Andel sykmeldte med gradert sykemelding av alle sykmeldte (inkluderende arbeidsliv)	47,0 %	48,0 %	46%
	Andel bedrifter som har fått arbeidsmarkedsbistand fra NAV av alle bedrifter (NAVs markedsarbeid)	19,0 %	28,0 %	25 %
	Samlet antall mottakere av sosialhjelp	1 015	850	1 031
	Antall deltakere i KVP (kvalifiseringsprogrammet)	151	160	206
	Andel KVP-deltakere med overgang til arbeid/utdanning (Snitt for storkommunene 65%. Ny målgruppe som står lenger fra arbeidslivet prioriteres til ordningen, og dette påvirker resultatet i 2019)	52,0 %	65,0 %	51 %
	Andel langtidsmottakere sosialhjelp (6 mnd.) av alle mottakere beregnet i henhold til definisjonen som benyttes i storkommunesamarbeidet.	35,0 %	30,0 %	37,0 %
Nyankomne flyktninger og innvandrere er integrert i barnehage, skole, fritid, arbeid og samfunnsdeltakelse innen fem år	Andel med overgang til arbeid/utdanning etter endt introduksjonsprogram	37,0 %	55,0 %	63 %
	Andel med overgang til arbeid/utdanning 1 år etter endt introduksjonsprogram	60,0 %	67,0 %	-*
	Andel med overgang til arbeid/utdanning 2 år etter endt introduksjonsprogram	69,0 %	71,0 %	61 %

*Ingen nye tall siden siste måling, tallene fra IMDI kommer halvannet år på etterskudd.

Andel deltagere fra KVP med overgang til arbeid/utdanning er på samme nivå som i 2018 (52 %). Det er grupper som har avsluttet Introduksjonsprogrammet uten å komme i arbeid som er prioritert inn i programmet og det er utfordrende at språk, helse og kvalifikasjoner kan være mangelfullt. Dette er en hovedforklaring til at en ikke har klart målsettingen om at 65 % skal gå over til arbeid/utdanning etter endt program.

Andel langtidssosialhjelpsmottakere er steget fra 35 % i 2018 til 37 % i 2019 og reflekterer samfunnsutviklingen og et arbeidsmarked som krever formelle kvalifikasjoner. «Oppgaveutvalget» ble opprettet i 2019, og sammensatt av politikere, eksterne aktører i tillegg til ledere og fagfolk fra

ulike kommunale sektorer. Formålet var å gi enda bedre innsikt i utenforskap og foreslå målrettede tiltak for å få «flere i arbeid». Det legger fram sitt arbeid i 2020.

Retningsmål: Innbyggerne har mulighet til å ivareta egen helse, trivsel og livskvalitet.

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Status 2019
Innbyggere i Kristiansand som mottar helse- og omsorgstjenester bor trygt og godt hjemme så lenge som mulig	Andelen innbyggere over 80 år som mottar pleie- og omsorgstjenester og som bor hjemme	79,0 %	79,0 %	81 %
Kristiansands innbyggers behov for helse- og omsorgstjenester forhindres eller utsettes ved hjelp av målrettet forebyggings- og rehabiliteringsarbeid	Antall brukere med medisinsk avstandsoppfølging	0	Økende	170
	Beleggsprosent på Øyeblikkelig hjelp døgnopphold (ØHD) økes (for å redusere sykehusinnleggelser)	27,5 %	40-60 %	33 %
Kristiansands innbyggers behov for helse- og omsorgstjenester forhindres eller utsettes ved hjelp av målrettet forebyggings- og rehabiliteringsarbeid	Andel av brukere i hverdagsrehabilitering som ikke har mottatt hjemmetjenester tidligere.	15,0 %	40,0 %	50,0 %
	Antall brukere i Rask psykisk helsehjelp (RPH)	400	600	589
	Antall brukere som har gjennomført hverdagsrehabilitering	232	400	211*
	Antall deltakere frisklivstilbud (Aktiv hver dag, levestilendring, frisklivsresept mm)	660	700	853
	Antall deltakere i kurs i depresjonsmestring (KID) og kurs i belastningsmestring (KIB)	50	50	85
	Antall deltakere i lærings og mestringstilbud f.eks. pårørendeskole for demente, «puls og kols», kolskurs, diabeteskurs, treningstilbud	104	155	253
	Antall som benytter seniorsentrenes tilbud		1300	1300

*298 fikk vedtak om hverdagsrehabilitering, men av ulike individuelle årsaker var det 211 brukere som har gjennomført

Satsingsområde: Byvekst med kvalitet

Retningsmål: Innbyggerne lever i mangfoldige nærmiljø

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Status 2019
Flere er selvhjulpne på boligmarkedet	Brukere som søker om kommunal bolig, eller fornyelse av eksisterende leieforhold, vurderes med hensyn til muligheten for å kjøpe sin egen bolig.	90,0 %	100,0 %	100%
Innbyggere som er vanskeligstilte på boligmarkedet får tilbud om bolig og tjenester tilpasset behovene	Antall husstander i midlertidig bolig (nødbolig) med varighet mer enn 3 måneder Andel startlån innvilget til barnefamilier	19 46,0 %	10 50,0 %	-* 55 %

*Ikke tilstrekkelig registrering på dette i 2019.

3.5. Investeringer

Avsluttede prosjekter i 2019

Tall i 1000

Prosjekt nr.	Prosjekt	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
4300099	Inventar og vedlikehold HG-tunet omsorgsboliger	0	210	210
4300113	Jegersberg gård byggetrinn 2 inventar og utstyr*	67	0	-67
4300121	Jegersberg Gård Café Stallen*	98	0	-98
4300127	Ombygging Skeie- og Knudsengården 2017	984	1000	16
4300134	Ombygging Gyldengården 2017	402	400	-2
4300135	Ny bil til postombringing	250	200	-50
4300137	Flytte musikkrom v/Huset i Vågsbygd	247	220	-27
4300138	Kameraovervåkning Hovedgårdstunet	189	200	11
4300141	Oppussing Kristin Flagstadsvei 75, 2017	120	200	80
4300153	Tilrettelegging nytt sonekontor på Sør Arena	410	420	10
4300154	Ombygging Midtre sone	0	607	607
4300156	Kameraovervåkning Setesdalsveien 55	337	300	-37
4300157	Rømningstrapp i Tollbodgata 67	43	100	57
4300159	Ombygging og inventar til ungdomstjenesten i Skeiegården*	55	0	-55
4300160	Stor bil God Start arbeidstrening*	-391	0	391
4300162	Nytt bad Ringåsen avlastningshjem for barn	115	220	105
4300139	Oppussing bad mm St. Heyerdal dagsenter	262	750	488
4300165	Mercedes Benz Vito varebil, PR51275, forsterkningsteamet (hs), 2018	0	0	0
4300169	Nye møbler og inventar Intro-Kongsgård	343	350	7
4300166	Ombygging Aquarama 2019	1230	750	-480
4300155	Nytt gjerde ved Stener Heyerdahl	693	500	-193
SUM		5 453	6 427	974

Kommentarer på vesentlige avvik for avsluttede investeringsprosjekter:

4300099 Prosjektet ble avsluttet i 1.tertial og ubrukte midler flyttet tilbake til sektors eget investeringsfond.

4300154 Ombygging på Midtre sone ble ingenting av. Prosjektet ble avsluttet i 1.tertial og midler i stedet benyttet til delfinansiering av inventar og utstyr ved nytt sonekontor i Henrik Wergelandsgt. 29.

4300160 Stor bil kjøpt inn til God Start arbeidstrening ble rimeligere enn først antatt. Prosjektet ble derfor avsluttet og besparelse overført sektors eget investeringsfond.

4300162 Nytt bad på Ringåsen avlastningshjem ble rimeligere enn kalkulert. Besparelse ble overført til investeringsprosjekt *4300158, Spesialutstyr og inventar Lillebølgen og Storbølgen.*

4300139 Oppussing av bad på St. Heyerdal dagsenter ble rimeligere enn antatt. Midler ble i 2.tertial flyttet tilbake til investeringsprosjekt *4300098 Dagsenterplasser for personer med demens*, hvor prosjektmidler fra helsedirektoratet opprinnelig kom fra.

4300166 Ombygging av lokaler til ungdomstjenesten på Aquarama er ferdig. Prosjektet ble dyrere enn budsjettert grunnet uforutsette utgifter knyttet til adgangskontrollsystem, samt elektriker- og rørlegger arbeid. Merforbruk ble dekket av midler på disposisjonsfondet til virksomhet Oppfølging.

4300155 Det var derfor behov for skjerming av uteområdet og gjerde ble foreslått. Prosjektet er nå ferdigstilt, men gjerde og port ble en del dyrere enn kalkulert. Merforbruk dekkes av midler på disposisjonsfond hos virksomhet Omsorgssenter og virksomhet Livsmestring.

Pågående investeringsprosjekter

Tabellen nedenfor inneholder det økonomiske resultatet på investeringene for 2019. Under tabellen følger en forklaring av de mest sentrale investeringsprosjektene.

Tall i 1000

Prosjektnr.	Prosjekt	Regnskap pr. 2019	Budsjett pr. 2019	Avvik
4300002	IT- utgifter hs-sektoren	9 043	11 111	2 068
4300012	Trygghetsalarmer	9 778	9 300	-478
4300026	Inventar og vedlikehold Kløvertun	4 619	4 773	154
4300038	Hjelpemidler - kort tid	1 177	1 300	123
4300042	Radiosentralen v/Legevakta *	303	500	197
4300088	Inventar og vedlikehold omsorgssentre vest	3 039	3 363	324
4300089	Inventar og vedlikehold omsorgssentre øst	2 563	2 835	272
4300090	Inventar og vedlikehold omsorgssentre nord	1 873	2 069	196
4300091	Inventar og vedlikehold kjøkkenservice	925	980	55
4300092	Inventar og vedlikehold Valhalla korttidsplasser	2 142	2 208	66
4300098	Dagsenterplasser for personer med demens *	-4 025	-727	3 298
4300104	HMS tiltak 2015 hs *	-396	0	396
4300109	Innkjøp nettbrett	3 510	4 454	944
4300110	Teknisk løsning responscenter	0	650	650
4300112	Varslingsanlegg (sykehjem og boliger)	4 362	9 675	5 313
4300117	Snekkerverksted Jegersberg gård, utstyr *	-80	0	80
4300118	Tilleggsteknologi - varslings	40	1 500	1 460
4300120	Jegersberg Gård Hundedagis *	-1 527	0	1 527
4300133	Utsifting av wyser i HS	475	607	132
4300142	Omsorgsboliger Strømme inventar	0	10 000	10 000
4300143	Velferdsteknologi og IT i nybygg Strømme	0	3 000	3 000
4300147	Digitale trygghetsalarmer	4 705	7 175	2 470
4300148	Mobiltelefoner sykesignalanlegg	127	390	263
4300149	Oppgradering WIFI sykesignalanlegg	0	200	200
4300152	Utvidelse responscenter Valhalla	520	600	80
4300155	Nytt gjerde ved Stener Heyerdahl *	590	500	-90
4300158	Spesialutstyr og inventar Lille- og Storebølgen	966	380	-586
4300168	Inventar og utstyr sonekontor Henrik Wergelandsgt. 29	819	857	38
4300170	Oppussing Energiverket 2019	120	125	5
4300171	Ny pakkemaskin Kjøkkenservice 2019	1 223	800	-423
4300173	Syssel- og redskapsbod Randesund Omsorgssenter 2019	118	200	82
4300175	Eg legevakt, brakke	0	1 200	1 200
4300176	Jegersberg gård felleskontor	367	0	-367
4300177	Nye teknologiske løsninger Randesund OMS	113	0	-113
4300178	Langenes prosjekt investering	199	0	-199
9356201	Gislemyrveien aktivitetshus	470	470	0
9908201	Gyldengården	6 626	6 626	0
9998000	Inst.sektor3-ekstraord	4 856	7 717	2 861
SUM		59 641	94 838	35 197

*En del investeringsprosjekter har mottatt inntekter som reduserer regnskapstallene. Inntekter kan da være statlige midler, egenfinansiert fra sektorens disposisjonsfond eller bundne fond, inntekter fra salg, eller inntekter av mer teknisk art. Felles

for disse inntektene er at de reduserer behovet for andre kommunale budsjettmidler. Når inntektene overstiger forbruk, fremkommer det som minus i regnskapet.

Kommentarer til noen av de største investeringsprosjektene over:

4300112 Varslingsanlegg (sykehjem og boliger): Gjelder utskifting av varslingsanlegg på sykehjem og omsorgsboliger. Sees i sammenheng med responscenter, e-helse og velferdsteknologi. Etter en utprøving med oppkobling av trygghetsalarmer til responscenter har omsorgsboligene fått tilbake direkte varsling til personalet på stedet. Pilotanlegget på Vågsbygdnett for digitale alarmer i sykehjem har blitt godkjent, og Kløvertun, Valhalla, Straitunet og Ternevig har tatt i bruk nye anlegg.

4300118 Tilleggsteknologi - varsling: prosjektet ble etablert for å supplere trygghetsalarmer for hjemmeboende med tilleggsteknologi ved behov. Utgifter vil øke i 2020 og løpe videre i påfølgende år.

4300175 På Legevakten Eg var det behov for større og bedre garderobeløsning. Løsningen ble leie av brakke. I 2. tertial 2019 bevilget Rådmannen 1,2 mill. kr til montering av brakke, samt kjøp av diverse inventar og utstyr. Prosjektet ble utsatt til 2020 for å kunne prioritere etablering av legevaktstasjon på Tangvall. Oppstart forventes i mars 2020.

9908201 Gyldengården: midler benyttes til innkjøp av nytt inventar og utstyr. Prosjektet vurderes avsluttet i 2020.

9998000 Sektorens eget investeringsfond. Midlene skal brukes til finansiering av nødvendige mindre tiltak i sektoren.

Etableringslån/Startlån:

Prosjektnr.	Prosjekt	Regnskap pr. 2019	Budsjett pr. 2019	Avvik
7397000	Etableringslån 1	986 600	998 426	11 826

Etableringslån, eller «Startlån» er en ordning som hjelper husstander med boligetableringsproblemer å få finansiering til kjøp av bolig. Målgruppen vil være husstander som over tid ikke har mulighet til å spare opp nødvendig egenkapital (søkere med varig lav inntekt), og husstander som har behov for bolig raskere enn de kan spare opp nødvendig egenkapital (barnefamilier). Kommunen står som långiver av midlene som hvert år lånes inn fra Husbanken. Det ble innvilget 111 startlån i 2019 med et samlet utlån på 103 mill. kr.

3.6. Oppfølging av vedtatte verbalforslag

Vedtak	Status 2019
Bystyret ber om en sak om hvordan barn fra lavinntektsfamilier kan være med på minst én fritidsaktivitet uavhengig av foreldrenes økonomi.	Verbalforslaget har vært til behandling i Helse- og sosialstyret 04.06.2019, Oppvekststyret, 11.06.2019, Kulturstyret 28.08.2019, Formannskap 11.09.2019, Bystyret 18.09.2019.
Bystyret ber om at det utarbeides en sak om større innslag av private aktører som tjenesteytere innen BPA.	Verbalforslaget ble behandlet i formannskapets møte 29.05.19. Det ble fattet vedtak på at det fremlegges en sak om innføring av fritt brukervalg i BPA-ordningen i nye Kristiansand basert på Rådmannens anbefalinger i sak- 56/19.
Bystyret har tidligere bedt om både at ordningen med BPA skal komme flere trengende brukere til gode, selv om disse ikke tilfredsstillende de definerte minstekravene, og om større innslag av private aktører som tjenesteytere innen BPA. En forvaltningsrapport om praksis i forbindelse med tildeling av BPA i Kristiansand kommune er forventet på nyåret. Når forvaltningsrapporten foreligger ber bystyret om at administrasjonen forelegger helse- og sosialstyret og formannskapet en sak som beskriver hvordan praksis kan endres for å øke tildelingsgraden av BPA i Kristiansand.	Saken ble behandlet i formannskapets møte 29.05.19 og ressursbehov knyttet til tiltak i saken ble behandlet i forbindelse med Økonomiplan 2020-2023. Ordningen tilpasses i tråd med budsjettvedtaket fra 2020.
Bystyret ønsker en sterkere satsning på eldreomsorg og ber administrasjonen utarbeide en sak om å søke tilgjengelige tilskudd fra «Leve hele livet»-reformen. Bystyret ønsker en forsøksordning med gjeninnføring av eget kjøkken på et av byens sykehjem. I etableringen av nye sykehjem skal det vurderes å ha egne kjøkken.	Den nasjonale strategien "Leve hele livet" er fulgt opp i et tverrsektorielt samarbeid, koordinert av helse- og sosialdirektøren på vegne av rådmannen. I 2019 og 2020 er kommunene i en kartleggingsfase hvor en skaffer seg oversikt over utfordringsbildet lokalt. Det har vært samarbeidet med den regionale koordineringsgruppen som er etablert og Kristiansand kommune har vært opptatt av at en særlig må vektlegge arbeidet med satsingsområdet som omfatter utvikling av et aldersvennlig samfunn.

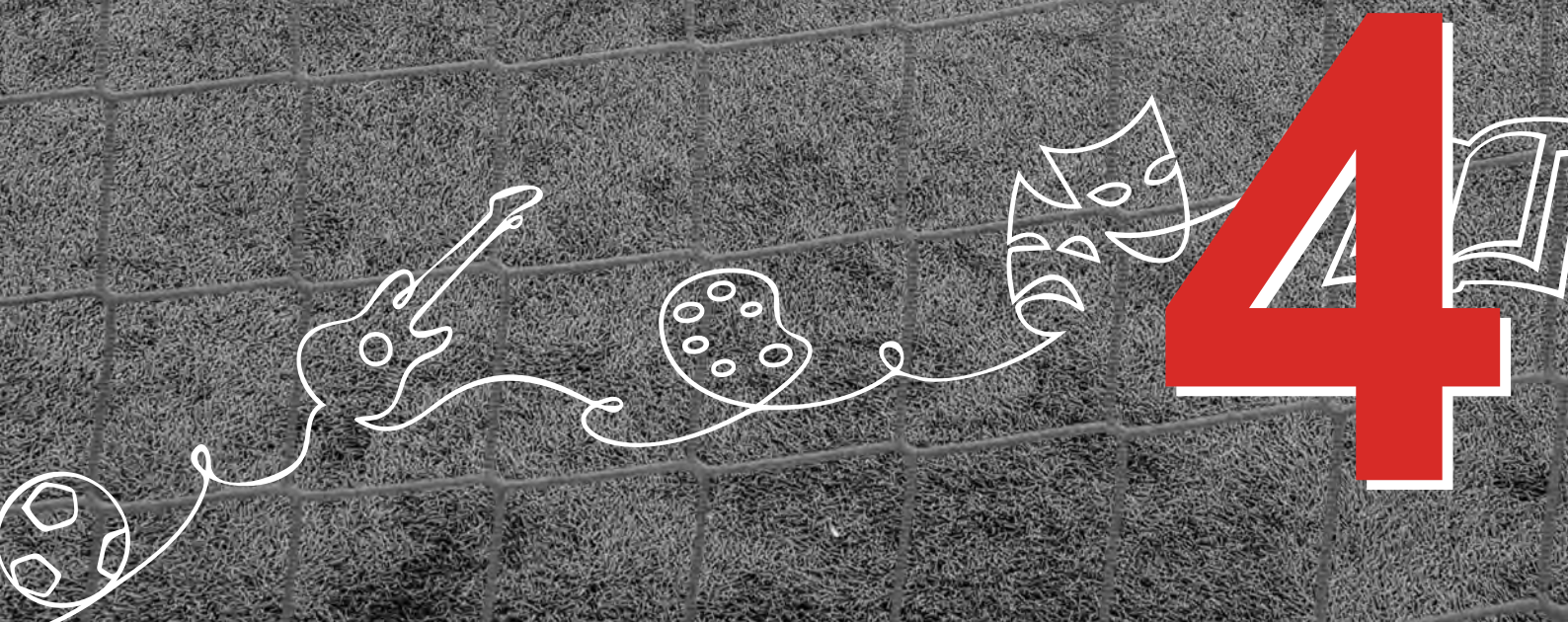

Vedtak	Status 2019
<p>Det settes ned et oppgaveutvalg i henhold til Kommunelovens §10, nr. 5 for å komme med forslag til hvordan Nye Kristiansand kan jobbe bedre med å få folk i arbeid. Dette gjelder både innvandrere og innbyggere som er født i Norge. Utvalget må kartlegge og vurdere dagens organisering og oppgavefordeling, både i kommunen og hos andre aktører slik som vekstbedrifter, arbeidsmarkedsbedrifter, frivillige organisasjoner og den statlige delen av NAV. Utvalget skal med basis i kartleggingen gi en vurdering av dagens organisering og arbeidsform, og fremme forslag til forbedret modell og organisering. Utvalget skal i hovedsak basere seg på dagens rammer for ressursbruk på området. Utvalget bør også basere sitt forslag på dagens oppgavefordeling mellom forvaltningsnivåene, men står fritt til å komme med forslag til prøveprosjekter eller annet som utfordrer dagens rammer. Utvalget bør avholde et begrenset antall innspillkonferanser i løpet av 2019. Utvalget skal fremlegge sin innstilling tidlig i 2020. Formannskapet nedsetter utvalget og vedtar mandat i januar 2019. Utvalget skal settes sammen med ressurspersoner fra næringslivet, kommunal administrasjon, arbeidsmarkeds- og vekstbedrifter, frivillige organisasjoner, kunnskaps/forskningsmiljøer med videre. I utvelgelsen av medlemmer skal det også tas inn ressurspersoner fra Søgne og Songdalen. Det avsettes én million kroner i Kristiansand kommunes budsjett for å sikre utvalget nødvendige ressurser til sekretariat, utredninger og mulig møtegodtgjørelse.</p>	<p>Bystyret bekreftet mandat og arbeidsform i møte 22. mai 2019 (sak 58/19). Rådmannen oppnevnte medlemmene 27. mai 2019, og utvalget vil avgi sin innstilling til kommunedirektøren innen utgangen av april 2020.</p>

3.7. Oppfølging av plan- og utredningsprogram

I tråd med vedtatt planstrategi har helse og sosialsektoren sørget for oppstart på planarbeidet på rus- og psykisk helsefeltet. Begge planverk skal vedtas i 2020. Arbeidet med en tiltaksplan i tilknytning til strategien på flyktning- og integreringsfeltet ble også igangsatt som planlagt i 2019. Kommuneoverlegen har sørget for at det er utarbeidet og vedtatt smittevernplan for nye Kristiansand kommune. Helse- og sosialsektoren har i samarbeid med teknisk sektor gjennomført behovsframskrivning og strategiske vurderinger av serviceboligmassen. I forbindelse med «Meld. St. 15 (2017-2018) Leve hele livet - En kvalitetsreform for eldre» har hele- og sosialsektoren koordinert dette arbeidet, også inn mot kommunene Søgne og Songdalen. Sektoren har også gjennomført framskrivning og behovsvurderinger på en rekke områder – som forberedelse til kommunesammenslåingen og som grunnlag for ny økonomiplan for neste periode.

Kristiansand var også i 2019 den storbyen med klart best dekning av idrettsanlegg.

4. KULTURSEKTOREN

4.1. Viktige hendelser i 2019

I april 2019 ble det lansert nye nettsider for kulturskolen i nye Kristiansand kommune. Åtte måneder før den formelle sammenslåingen fikk alle barn og unge i de tre tidligere kommunene tilgang til informasjon om hele det samlede kulturskoletilbudet. Kommunesammenslåingen har naturlig nok preget hele virksomheten sterkt gjennom året, men samtidig er det lagt ned et imponerende arbeid for å sikre at tjenestetilbudet til brukere og innbyggere ikke skulle bli berørt av de tidkrevende organisatoriske prosessene.

Aldri tidligere har utlånet ved Kristiansand folkebibliotek vært så høyt som det var i 2019. Utlånet økte med 13 % fra 2018 til 2019, og i oktober ble det innført selvbetjent bibliotek med åpningstid fra kl. 7 til 22 på hovedbiblioteket og i Vågsbygd.

Kulturskolens dager ble i 2019 kraftig utvidet og resultatet ble en hel liten barne- og ungdomskulturfestival med mer enn 20 arrangementer på Sørlandets kunstmuseum, i Rådhuskvarartalet, Domkirken og Musikkens hus. Også på Samsen kulturhus har det vært flere populære arrangementer og konserter, blant annet med 350 dansende ungdommer i Bingen scene. Flere helt nye idrettsarrangementer ble for første gang avholdt i Kristiansand. I Idda Arena ble det spilt tre ishockey-landskamper mot Danmark i jenter 18-klassen, og i Sørlandshallen ble det gjennomført et stort internasjonalt stevne i både dressur- og sprangridning.

Arenautviklingen fortsatte ufortrødent videre. I mai ble heisen på Christiansholm festning åpnet og tatt i bruk slik at denne unike perlen i byen nå er tilgjengelig for offentlige arrangementer. Rehabiliteringen av Samsen kulturhus kom endelig i gang, og kontorblokken sto ferdig renoveret i desember. Nytt spillrom på Randesund bydelshus ble åpnet i august, Tinnheia fritidssenter ble oppgradert ved hjelp av statsmidler og båthuset på Andøya ble gjenreist etter brannen for noen år siden.

Etter en betydelig mengde arbeid i administrasjonen, vedtok politikerne både nye *retningslinjer for bruk av offentlige uterom til arrangementer og strategi for kunst i offentlige uterom*. Kommunen har arrangert gratis miljøkurs for festivaler og arrangører. Kong Haakon-statuen kom tilbake på Torvet i tide til 17. mai-feiringen, og Kristiansand kommunes kulturpris ble i mai 2019 tildelt kulturentreprenøren Harald Stensland.

4.2. Årsresultat

Sektorens resultat

Kultursektorens resultat i 2019 endte med et mindreforbruk på i overkant av 2,9 mill. kr. Inkludert i resultatet ligger budsjettmidler på 2,9 mill. kr i tilskudd til Kristiansand klatreklubb som ikke er betalt ut ennå. Korrigeret for dette leverte sektoren et samlet resultat i balanse i 2019.

Kulturdirektørens stab hadde mindreforbruk på 0,5 mill. kr som skyldes lavere kostnader knyttet til AFP i sektoren som helhet, mens biblioteket hadde mindreforbruk på 1,0 mill. kr relatert til vakanser og mottatt sykelønnsrefusjon. Samsen kulturhus hadde mindreforbruk på 0,4 mill. kr. Ombygging og delvis stenging av bygget medførte lavere inntekter, men samtidig også lavere driftskostnader på flere områder, samt at enheten har hatt en ubesatt stilling som er trukket inn fra og med 2020.

Fritidsetaten vest hadde mindreforbruk på 0,3 mill. kr som i hovedsak tilskrives besparelse på lønnsområdet, mens Fritidsetaten øst hadde et merforbruk på 0,5 mill. kr som i hovedsak skyldes ekstrautgifter knyttet til flytting til ny lokasjon. Dette vil bli refundert med 0,4 mill. kr i 2020.

Idrettsetatens resultat viser mindreforbruk på 1,8 mill. kr, men etter budsjettmidler som gjelder tilskudd til Kristiansand klatreklubb er tatt ut, hadde enheten et reelt merforbruk på 1,1 mill. kr i 2019. Halvparten av merforbruket skyldes forhold i Aquarama og etterregning av for lite innbetalte felleskostnader for 2018. I tillegg har enheten hatt både merutgifter og inntektssvikt på driften av Sørlandshallen, samt noen merutgifter til bilhold og på andre driftsposter i regnskapet.

Kulturskolen hadde merforbruk på 0,4 mill. kr som relaterer seg til kjøp av diverse utstyr, varer og tjenester. Merforbruket sees også i sammenheng med regnskap 2018 der enheten ikke rakk å bruke opp alle midlene som var planlagt i henhold til politisk vedtak om disponering av utvidet budsjetttramme.

Driftsregnskap – netto og brutto

Tall i 1 000 kr

Sektor	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Utgifter	328 273	319 636	-8 636
Inntekter	-72 508	-60 945	11 562
Netto resultat	255 765	258 691	2 926

Driftsregnskap – alle tjenester

Tall i 1 000 kr

Tjeneste	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Politisk styring	804	903	99
Administrasjon	4 589	3 146	-1 443
Grunnskole	1 017	1 016	-1
Aktivitetstilbud til barn og unge	23 389	21 597	-1 792
Rekreasjon i tettsted	1	0	-1
Bibliotek	25 098	26 839	1 741
Muséer	73 508	72 770	-737
Kunstformidling	36 754	34 830	-1 924
Idrett og tilskudd til andres idrettslag	7 265	10 595	3 330
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	25 342	23 737	-1 605
Kulturskole	25 010	25 962	952
Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	21 573	25 214	3 641
Kommunale kulturbygg	11 415	12 082	667
Sum	255 765	258 691	2 926

Driftsregnskap – per ansvar i sektoren

Tall i 1 000 kr

Ansvar	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Kulturdirektørens stab	140 631	141 100	469
Folkebiblioteket	25 537	26 499	962
Samsen kulturhus	11 393	11 775	382
Fritidsetaten vest	10 102	10 391	289
Fritidsetaten øst	11 774	11 297	-477
Idrettsetaten	28 953	30 703	1 750
Kulturskolen	27 374	26 926	-448
Sum	255 765	258 691	2 926

Sektorens disposisjonsfond 2019

Kultursektoren hadde 4,174 mill. kr på fond etter årsoppgjøret i fjor, samt øvrig bruk i løpet av året, før avsetning av årets resultat for 2019.

Tall i 1 000 kr

Disposisjonsfond	Beløp
Disposisjonsfond per 1.1.2019	6 069
Tilbakelevert til bykassa i løpet året	-760
Bruk av disposisjonsfond i løpet av året	-1 135
Bruk av disposisjonsfond i årsoppgjøret	-2 022
Grunnlag for avsetning til disposisjonsfond	4 948
10 % avsatt til sentralt disposisjonsfond	-205
Avsatt til disposisjonsfond 31.12.2019 (sektorfond)	6 896

Ser en bort fra de 2,9 mill. kr til klatreklubben som er avsatt 100 %, så utgjør sektorens samlede netto disposisjonsfond 4,0 mill. kr ved årets slutt. Én enhet – Idrettsetaten – har negativt disposisjonsfond på 0,7 mill. kr ved årets slutt.

4.3. Innsparingstiltak

Sektorens innsparingstiltak for 2019 på 1,15 mill. kr ble løst ved å redusere innkjøpet av varer og tjenester i alle enheter.

4.4. Oppfølging av kommuneplanens satsingsområder

Satsingsområde: Samskaping som drivkraft

Retningsmål: Kristiansand er en vekstkraftig landsdelshovedstad

Periodemål	Indikator	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Kristiansand er en kulturell drivkraft og attraktiv samarbeidspartner.	1. Antall kulturinstitusjoner, sentre og foreninger med statsstøtte som Kristiansand er vertsby for.	25	23	28
	2. Samarbeidsavtaler og partnerskap med institusjoner, organisasjoner og kompetansesentre.	29	26	30
	3. Kunstsilo-prosjektet realiseres.	15 %	25 %	30 %
	4. Avklare finansiering og fremdrift av nytt bygg for Vest-Agder-museet på Odderøya.	10 %	33 %	15 %

Satsingsområde: Kompetanse for verdiskaping

Retningsmål: Kristiansand er en ledende kompetanseby hvor innbyggerne utvikler og anvender sin kompetanse.

Periodemål	Indikator	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Kristiansand har et mangfold av kultur- og fritidsarenaer som legger til rette for utvikling og bruk av egen kompetanse.	1. Være blant de tre beste storbyene på Norsk idrettsindeks/Norsk kulturindeks.	1/5	1/3	1/4
	2. Antall egenproduserte offentlige konserter, forestillinger og utstillinger hvor barn og unge er utøvere.	121	175	154
	3. Antall kompetansegivende kurs for byens innbyggere i regi av biblioteket, Samsen kulturhus og fritidstjenestene.	390	300	495
	4. Antallet samfunnsdebatter/kulturarrangementer på biblioteket.	241	200	280
Kristiansand er en drivkraft for målrettet satsing på talentutvikling.	1. Andel elever som 5 år etter deltakelse i Kulturskolens talenttilbud studerer kunstfag på høyskolenivå eller har profesjonell kunstnerisk yrkeserfaring.	86 %	25 %	Måles hvert andre år
	2. Antall tiltak og prosjekter for unge under 25 år som bidrar til talentutvikling på Samsen kulturhus.	9	9	9
	3. Andel av midlene som går til unge talenter under 30 år i ordningen med tilskudd til kunst- og kulturformål.	11 %	20 %	15 %
	4. Strategi for toppidrett er forankret politisk og prioriterte tiltak er innarbeidet i handlingsprogrammet.	40 %	20 %	50 %

Satsingsområde: Deltakelse og tilhørighet

Retningsmål: I Kristiansand lever alle barn og unge et liv under forhold som fremmer verdighet, tilhørighet, mestring og deltakelse i fellesskapet.

Innbyggerne har mulighet til å ivareta egen helse, trivsel og livskvalitet.

Periodemål	Indikator	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Kristiansand har en sterk kulturell grunnmur som legger til rette for et aktivt kultur- og fritidsliv.	1. Antall besøk i fritidsklubb, helgearrangementer og ferietilbud.	50 771	43 000	52 203
	2. Antall besøk på Samsen kulturhus	103 000	110 000	85 000
	3. Andel barn og unge (6–19 år) som kulturskolen regelmessig når med sin virksomhet.	13 %	16 %	14 %
	4. Antall besøkende på bibliotekene.	440 036	110 000	481 817
Alle innbyggere i Kristiansand har mulighet til å delta i kultur- og fritidstilbudet	1. Antall unge med behov for tilrettelegging som deltar i kultur- og fritidsaktiviteter.	241	400	340
	2. Antall voksne med behov for tilrettelegging som deltar i kultur- og fritidsaktiviteter.	253	250	252
	3. Antall barn og unge fra familier med lavinntekt som får delta i gode, alminnelige og spennende ferietilbud og turer.	498	450	420
	4. Antall friplasser og deltakere i gratistilbud på Kulturskolen.	383	300	383

Satsingsområde: Deltakelse og tilhørighet

Retningsmål: Kristiansand er en kompakt by med urbane kvaliteter, attraktive bydeler og klimavennlig transport.

Periodemål	Indikator	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Kristiansand har tidsriktige og attraktive kulturarenaer både i sentrum og i bydelssentra.	1. Samsen kulturhus, Hovedbiblioteket, Gimlehallen og Vågsbygd kultursenter rehabiliteres til dagens bygningsmessige/tekniske krav.	10 %	30 %	25 %
	2. Bydelshusløsning på Hånes er realisert og ferdigregulert tomt til Kultursenter øst er avsatt i Rona.	-	10 %	0 %
	3. Ny kulturskole i sentrum bygges på Silokaia.	-	10 %	15 %
	4. Idrettsanleggene på Kringsjø ferdigstilles sammen med ny skole.	-	30 %	35 %

4.5. Investeringer

Avsluttede prosjekter

Tall i 1 000 kr

Prosjektnr.	Prosjekt	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
4400024	Skulpturgruppe nedre torv	159	150	-9
4450008	Ombygging klubbrom Torridal skole	278	0	-278
4420107	Oppgradering hovedbiblioteket	22 388	18 921	-3 467
1455007	En3 Samsen	806	0	-806
4400027	Utstilling Christiansholm festning	375	0	-375
SUM		24 006	19 071	-4 935

Ombygging klubbrom Torridal skole og utstilling Christiansholm festning er finansiert ved bruk av disposisjonsfond og tidligere opparbeidet overskudd i Fritidsetaten vest. En3 Samsen er finansiert ved mottatte statsmidler som ble overført fra drift til investering ved avslutning av prosjektet.

Oppgradering hovedbiblioteket ble ferdigstilt og åpnet august 2017 og prosjektet ble formelt avsluttet 2 år etter bygging, jf. rutine angående byggeprosjekter i kommune. Halvparten av kostnadsoverskridelsen skyldes i hovedsak ekstra utgifter til rådgivere, mens den andre halvparten skyldes bygningsmessig merkostnader, herunder utfordringer ved legging av nye gulv, uforutsett men nødvendig oppgradering av det elektriske anlegget og annet.

Pågående prosjekter

Tall i 1 000 kr

Prosjektnr.	Prosjekt	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
1450017	Fond for kommunal kunst	198	1 472	1 274
4486000	Idrettsanlegg rehabilitering/oppgradering	0	888	888
4420109	Inngangsparti biblioteket glassvegger	12	300	288
4400023	Inventar Hellemyrhallen, jfr prosjekt 9060010	86	281	195
4482103	Kunstgressbane Solsletta, 2018	2 813	12 000	9 187
4486023	Kunstgressbaner - miljøprosjekt gummigranulat	612	680	68
4410000	Kunstgressbaner, hovedprosjekt	255	2 663	2 408
4400029	Kunstprosjekt Kringsjø skole	164	0	-164
4400028	Kunstprosjekt Mosby Oppvekstsenter	45	0	-45
4420108	Meråpent bibliotek, investering	830	800	-30
9004020	Ny idrettshall Tveit inventar og utstyr	526	1 500	974
4486022	Nytt gjerde Kristiansand stadion	287	200	-87
4480004	Nytt ishockeyvann Idda arena	1 154	1 000	-154
4400030	Profilering nye skilt på kommunale bygg Nye Kristiansand	830	0	-830
4410006	Rehab kunstgress Kristiansand stadion 11'er	37	0	-37
4410005	Rehab kunstgress Modenabanen, Flekkerøy	169	0	-169
9440030	Samsen kulturhus, rehab	362	0	-362
9521010	Sukke vann Idrettshall, oppstart 2017	343	400	57
4450011	Tilhengervogn Fritidsetaten vest, 2019	183	0	-183
SUM		8 907	22 184	13 277

4.6. Oppfølging av vedtatte verbalforslag

Kilde	Vedtak	Status
Verbalvedtak fellesforslag (H/KrF/FrP/Venstre/Pp/Sp)	Bystyret ber om en sak om hvordan kommunen i større grad kan legge til rette for å skape arenaer for dataspilling og e-sport.	Sak behandlet av bystyret 18.9.
Verbalvedtak fellesforslag (H/KrF/FrP/Venstre/Pp/Sp)	Bystyret ønsker at det opprettes en stilling som frivillighetskoordinator ved overtallighet i overgangen til ny organisasjon i nye Kristiansand.	Besvart i formannskapet 25.9.
Verbalvedtak fellesforslag (H/KrF/FrP/Venstre/Pp/Sp)	I arbeidet med det planlagte kultursenteret på østsiden av byen, ønsker bystyret at administrasjonen vurderer å inkludere flere servicesenterfunksjoner.	Besvart i kulturstyret 28.8 og formannskapet 11.9.
Verbalvedtak fellesforslag (H/KrF/FrP/Venstre/Pp/Sp)	Bystyret ønsker gode forhold for byens skatemiljø ved at det fortsatt skal driftes en skatehall etter at nåværende løsning på Marvikssletta avvikles. Bystyret ber administrasjonen følge opp samarbeidet med private aktører for å sikre en løsning for videre drift.	Besvart i kulturstyret 28.8 og formannskapet 11.9.
Verbalvedtak fellesforslag (H/KrF/FrP/Venstre/Pp/Sp)	Bystyret ønsker å få på plass et formidlingsbygg med toaletter på Kanonmuseet Møvig. Det tas kontakt med Vest-Agder fylkeskommune med sikte på å finansiere bygget, også med bidrag fra stiftelser og næringsliv.	Kommunens engasjement avklart ved behandlingen av 2. tertialrapport i bystyret 29.10.
Verbalvedtak fellesforslag (H/KrF/FrP/Venstre/Pp/Sp)	Bystyret ber om en sak som vurderer å åpne for idrettsaktivitet i Ekserserhuset i Posebyen. Byens fekteklubber og kampsportmiljøer har vist interesse.	Sak behandlet i kulturstyret 29. mai og i bystyret 19. juni.
Verbalvedtak fellesforslag (H/KrF/FrP/Venstre/Pp/Sp)	Bystyret ber om at det fremmes en sak for å avklare regionens bidrag til Kunstsiloen, hensyntatt at Staten har bevilget 175 millioner kroner i investeringsmidler i stedet for økt driftstilskudd.	Sak behandlet i kulturstyret 29. mai, formannskapet 12. og bystyret 19. juni.

Kilde	Vedtak	Status
Verbalvedtak fellesforslag (Ap/MDG/SV/Rødt)	Stiftelsen Arkivet sørger for at viktige emner om fred og forsoning settes på dagsorden. Særlig det forebyggende arbeidet knyttet til konfliktløsning og mot radikaliserings blant flere av byens unge er viktig. Bystyret vil understreke viktigheten av at historien om Holocaust og andre verdenskrig gjenfortelles til nye generasjoner av barn og unge, og forventer at samtlige av kommunens 9. klasser besøker Arkivet og følger deres pedagogiske opplegg knyttet til 2. verdenskrig.	Partnerskapsavtale mellom Arkivet og kommunen ble behandlet i kulturstyret 29. mai og vedtatt i bystyret 19. juni.

4.7. Status plan- og utredningsoppgaver

Sektorens plan- og utredningsarbeid ble utsatt som følge av kommunesammenslåingen, bortsett fra Strategi for idrett og friluftsliv 2020 – 2022, som ble ferdigstilt som planlagt og vedtatt av det nye bystyret 27.11.2019.

Nærmere 6000 innbyggere deltok på nattevandring for bærekraftmålene i november.
Foto: Philm Reklame

5. TEKNISK SEKTOR

5.1. Viktige hendelser i 2019

Kommunesammenslåing

Året 2019 har vært et krevende år. Det har vært høy aktivitet på tjenesteproduksjon og samtidig har det vært svært mye arbeid knyttet til sammenslåing av Søgne, Songdalen og Kristiansand til en ny kommune. Ny organisering, ansettelse av nye ledere, innplassering av ansatte og lokalisering av de ulike tjenestene preget både våren og høsten i 2019. Videre er det lagt ned mye arbeid i etablering av nye forskrifter, rutiner og annet rammeverk for tjenestene, for eksempel etablering av nytt parkeringsregister, nye forskrifter for gebyrer og andre lokale forskrifter. Matrikkelforberedelsene inn i ny kommune har medført et betydelig ekstraarbeid, men har resultert i at sammenslåing av matrikkelen for de tre kommunene har gått smertefritt. Det er vedtatt sak i fellesnemda som gir rammene for omtaksering av eiendomsmassen i den nye kommunen.

Planoppgaver og byggeaktivitet

Planstrategi for nye Kristiansand ble vedtatt. Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel med overordnet arealstrategi startet opp med planprogram og innbyggerinvolvering. Det er utarbeidet felles klimatilpassingsstrategi for de tre gamle kommunene, som er fulgt opp med egen handlingsplan. Bystyret vedtok Kommunedelplan for havneområde nord, Kongsgård-Vige med uavklart innsigelse fra Bane NOR. Planen ble oversendt fylkesmannen og videresendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet høsten 2019. Det ble utarbeidet et felles boligprogram for nye Kristiansand kommune for perioden 2020–2023, som sammenstiller de gamle kommunenes utbyggingspolitikk. Det er godkjent 12 reguleringsplaner. Saksmengden har vært preget av en dreining mot stadig flere endringer av gjeldende planer. Det er nedlagt mange timer i områdereguleringsplanen for Lund torv som ble vedtatt av bystyret i desember. Det ble i 2019 godkjent 649 boliger hvorav 134 var eneboliger.

Bygge- og anleggsprosjekter

Sektoren har hatt en rekke prosjekter: Opprusting av Postvegen, etablering av dam på Jegersberg, kryssing av Vestre Strandgate i Tordenskjolds gate og «no-dig» under Markens gate, oppstart av fundamenter til ny bro over Otra og ferdigstilling av Tors gate. Prosjektene Gyldenløves gate og Kirkegata ble ferdigstilt, og er blitt to nye fine byrom. Transformering av Langfeldts fra å være en parkerings/båtopplagsplass til en park er startet. Ombygging og utvidelse av Holte skole er ferdigstilt, inkludert ombygging av ventilasjonsanlegget. Tilsvarende er ombygging av Oddemarka skole ferdigstilt i året som har gått. Renseanlegget på Odderøya nærmer seg ferdigstilling, selv om både fremdrift og kostnader ble preget av konkurransen til entreprenøren som har levert rør og renseprosessutstyr til anlegget.

Andre prosjekter og utviklingsarbeid

I 2019 var det oppstart på store prosjekter i Business region: Relocation Region Kristiansand og Vindmuligheter. Relocation Region Kristiansand skal bidra til å gjøre mottaket av internasjonale arbeidere lettere for bedriftene og bedre for tilflytterne. Slutføring av SNU-prosjektet med presentasjon for statsminister våren 2019, lansering av SEES-appen august 2019 som resulterte i 2200 nedlastninger over 100 arrangementer til enhver tid. Ungdata-undersøkelsen gjennomført med ungdomsmedvirkning i oppfølgingen. Arrangementet «En by for alle» ble arrangert for andre gang. Det var stort oppmøte og engasjement både under miljøuka og i forbindelsen med nattevandring for bærekraftmålene (der nesten 6000 innbyggerne deltok). Dette viser at det er mange som vil bidra til mer bærekraftig utvikling av Kristiansand. Videre var det stort fokus på de store utfordringene – klima (institusjonalisering, 13 klimasatssøknader, osv), marin forsøpling, matsvinn og også luftkvalitet (utslipp til industri, tiltaksutredning svevestøv). Det er etablert 55 nye normal-ladestasjoner til elbiler og i tillegg ble det etablert enda en hurtiglader ved rutebilstasjonen.

Digitalisering

Sektoren har jobbet med flere digitaliseringsprosjekter. Parkering har blant annet utvidet mobiltelefonbetaling til 3 tilbydere og anskaffelse av nye betalingsautomater tilrettelagt for registrering av bilnummer. Ordningen er under opptrapping og på sikt vil alle betalingsautomater ha denne funksjonen. I året som er gått har det også vært arbeidet mye med anskaffelse og implementering av nytt FDVU-system (forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling) i Kristiansand eiendom. Dette blir enhetens viktigste arbeidsverktøy for forvaltning og drift av kommunens eiendomsportefølje, og fokuset i 2019 har vært på oppbygging av systemet og innhenting av data fra Songdalen, Søgne og Kristiansand slik at systemet kan tas i bruk fra 2020.

5.2. Årsresultat

Sektorens resultat

Teknisk sektoren hadde et positivt resultat på 19 mill. kr i 2019. Resultatet er sammensatt. Kristiansand eiendom har totalt sett et negativt resultat på 2,9 mill. kr, mens resten av sektoren har et positivt resultat på 21,9 mill. kr. Resultatet kommenteres nærmere under den enkelte delsektor.

Driftsregnskap – netto og brutto

Tall i 1 000 kr

Sektor	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Utgifter	1 188 209	1 071 292	-116 917
Inntekter	-856 850	-720 864	135 986
Netto resultat	331 359	350 428	19 069

Driftsregnskap – per ansvar i sektoren

Tall i 1 000 kr

Delsektor	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Sektor 5.1 og 5.3 Teknisk inklusiv vann og avløp	148 745	170 677	21 932
Sektor 5.2 Eiendom	182 612	179 751	-2 861
Netto resultat	331 359	350 428	19 069

Sektorens disposisjonsfond

Teknisk sektor inkl. Kristiansand eiendom hadde et overskudd i 2019 på 19,1 mill. kr. Av disse er 16,6 mill. kr satt av til disposisjonsfond etter at 10 % er trukket fra der det var overskudd. (gjelder ikke energi). Sektorens disposisjonsfond er pr 1.1.2020 på 36,1 mill. kr. En del av disse midlene er knyttet til tidligere vedtak eller pågående tiltak og prosjektert. Eksempler er planmidler til skoletomt Benestad, tilskudd til bredbånd Randesund, diverse pågående områdeplaner og andre planprosesser, oppgradering av kartgrunnlag, restbevilgning reasfaltering, energifond eiendom med mer. Teknisk sektor håndterte merforbruk vinterdrift i 2018 på 9,3 mill. kr innenfor egen ramme, det samme er foreslått for merforbruket på 3,5 mill. kr i 2019.

Tall i 1 000 kr

Disposisjonsfond	Beløp
Disposisjonsfond pr. 01.01.19	30 199
Bruk i løpet av året	-10 646
Over/underskudd (90 %) 31.12.19	16 572
Disposisjonsfond pr. 01.01.20	36 125

5.3. Innsparingstiltak

Tall i 1 000 kr

	2019	2020	2021	2022
KE: Energiprogram trinn 4	-1 950	-3 080	-4 220	-4 220
Redusert priskompensasjon sektor 5.1	-300	-590	-880	-1 160
Redusert priskompensasjon sektor 5.2	-430	-860	-1 280	-1 680
Drift og vedlikehold	-390	-510	-510	-510
Innsparingskrav sektor 5.1	-830	-830	-830	-830
Innsparingskrav sektor 5.2	-950	-950	-950	-950
Sum	-4 850	-6 820	-8 670	-9 350

Nytt innsparingskrav på 830 000 kr for sektor 5.1 og 950 000 kr for sektor 5.2 er i 2019 håndtert av teknisk direktør og fordelt ut på kommunalsjefsområdene fra 2020. Teknisk direktør har håndtert innsparingen ved en ettårig omdisponering av midler satt av til AFP. I 2020 er det satt i gang en prosess for å finne en varig håndtering av innsparingskravet. Dette gjelder også innsparingskravet på 950 000 kr som er lagt på Kristiansand Eiendom.

5.4. Oppfølging av kommuneplanens satsingsområder

Satsingsområde: Samskaping som drivkraft

Retningsmål: Kristiansand er en vekstkraftig landsdelshovedstad

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Kristiansand har høy vekst sammenlignet med andre storbyregioner.	Antall nyetableringer pr 1000 innbyggere	13,20	økende	Tall foreligger ikke før september
	Etableringer, i % (antall nyetableringer av bedrifter med ansatte i forhold til totalt antall bedrifter)	2,70	økende	Tall foreligger ikke før september
	Sysselsettingsvekst, i %	1,62	økende	1,2
Kristiansand har mobilisert kompetanse gjennom økt likestilling og ved å dra nytte av ressursene i en mangfoldig og kulturell befolkning.	Andel innvandrere fra Asia, Tyrkia, Afrika mv i arbeidsstyrken (jfr. SSB landgruppe 2) i %	48,9	52,0	52,0
	Andel sysselsatte kvinner (15-74), i %	61,6	62,0	62,2

Strategier:

- Synliggjøring av regionen for investering og etablering fra nasjonale og internasjonale aktører
- Tilrettelegging og bistand for gründer- og vekstbedrifter
- Ha fokus på regionalt perspektiv og samarbeid blant annet gjennom deltakelse i utforming av regionplan Agder 2040
- Følge opp 3-årig handlingsplan for likestilt arbeidsliv (frem til neste sertifisering)
- Videreføre uke 6 (en by for alle)
- Følge opp resultatene i levekårsundersøkelsen for LHBT- personer

Retningsmål: Kristiansand er internasjonalt ledende i å anvende teknologi for næringsutvikling og lavutslippssamfunnet.

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Kristiansand utvikler utbyggingsområder med lave klimagassutslipp, med lavt energiforbruk og høy andel fornybar energi i samarbeid med byggebransjen.	Fase 1 bygg, oppstart 2007, eks radon (% endring i forbruk pr kvadratmeter mot nivå før prosjektstart)	35,8 %	36,0 %	36,4 %
	Total årlig reduksjon i kroner målt mot referanseåret (mill. kr)	17,2	17,5	19
	Totalt akkumulert reduksjon i kroner fra oppstart (mill. kr)	112,0	129,0	158
Kristiansand bruker teknologi for økt verdiskaping og lavere utslipp	Antall bedrifter som er i miljøfyrtårn	195	225	217
	Deltakere i grønn forretningsidékonkurranse	20	19	0*

*Det ble ikke arrangert grønn forretningsidékonkurranse i 2019.

Strategier:

- Gjennomføre vedtatte investeringsprosjekter samt initiere mulighetsstudier innenfor nye områder/bygg som ikke er med i enøk-programmet
- Videreføre energiprogrammet ved å kutte energiforbruk med 40 % i 2021 (i fht. 2006), 50 % i 2030
- Arrangere og forbedre grønn forretningsidékonkurranse for å forankre konkurransen.
- Stimulere bedrifter til økt bruk av eksterne midler (Enova og miljøteknologiordningen)
- Miljøsertifisering som krav i kommunens innkjøpsstrategi

Satsingsområde: Kompetanse for verdiskaping

Retningsmål: Kristiansand er en ledende kompetanseby hvor innbyggerne utvikler og anvender sin kompetanse

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Universitetsbyen	Antall studenter på UiA	12 825	økende	12 995
Kristiansand er styrket	Søkere til studier med UiA som førstevalg i samordnet opptak	6 625	økende	6 825
Kristiansand er attraktiv for unge innbyggere	Årlig nettoinnflytting aldersgruppen 15-29 år	1 486	økende	.*

* På grunn av ordningen med gratis busskort for studenter har tall for netto innflytting blitt kunstig lavt og tallene blir misvisende. De tas derfor ikke med.

Retningsmål: Kristiansand har et variert og innovativt næringsliv

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Kristiansand kommune legger til rette for et mer innovativt næringsliv	Antall deltakere i innovasjonscamp (ungt entreprenørskap)	892	økende	873

Strategier:

- Følge opp ny universitetsbystrategi, herunder involvere bredt i arbeid med handlingsplan
- Avklare ny samarbeidsform med studentråd
- Stimulere til bruk av eksterne tilskuddsordninger og virkemidler

Satsingsområde: Deltakelse og tilhørighet

Retningsmål: Innbyggere er aktive deltakere i lokalsamfunn og arbeidsliv

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Den flerkulturelle befolkningen og de unge har høyere deltakelse i arbeidslivet	Totalt antall lærlinger i teknisk sektor	9	10	6
	Ungdom i praksis og jobbtrening i teknisk sektor i løpet av året	50	50–55	50
Innbyggerne i Kristiansand kan ta miljøriktige valg	Andel avfall som går til materialgjenvinning (målt i %)	35	38	39
	Tonn avfall levert på strandryddedagen	14,5	16,0	31

Strategier:

- Øke antall lærlingeplasser og etablere på nye plasser på nye fag
- Fortsette arbeidet med arbeidstreningsprosjektet
- 25% av renholderne skal ha fagbrev i 2021
- Følge opp vedtatt handlingsplan mot marin forsøpling
- Følge opp vedtatt Avfallsplan
- Oppfølging av Miljøfyrtårn og satsing på sirkulær økonomi

Satsingsområde: Byvekst med kvalitet

Retningsmål: Kristiansand er en kompakt by med urbane kvaliteter, attraktive bydeler og klimavennlig transport.

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Kristiansand er tyngdepunkt for arbeidsplasser, bolig og handel	Andel arbeidsplasser i Kvadraturen sett i forhold til kommunen totalt, i %	39	økende	40
	Urbane kvaliteter, antall tomme lokaler i første etasje i Kvadraturen	35	15–20	35
	Vekst i bosatte i Kvadraturen (gjennomsnittlig årlig økning med 400 personer, for å nå målet med 15 000 innbyggere i år 2036)	7 025	8 625	7 496
Kommunens rolle som aktør i byutviklingen er styrket.	Ervervet grunn i dekar innenfor boligpolitisk ramme (bevilgning kr 200 mill.) Inkl. avtaler som gir rett til å utvikle og realisere arealer (dekar)	0	+25	1,18
	Nye boenheter lagt ut i markedet (Markedsførte enheter)	32	50	1
Boligbygging skjer ved fortetting og transformasjon i eksisterende byområder samt nye boligområder (med klimavennlig beliggenhet).	Antall innbyggere pr. tettstedsareal	2 345	økende	2 394
Veksten i persontransporten tas med miljøvennlig transport.	Antall km separert for syklende og gående	10,6	12,0	10,6
	Antall ladepunkter i kommunale parkeringsanlegg	111	190	195
	Antall syklende pr dag, på Vesterveien og Lundsbroa	958	1 050	1 034
	Busspassasjerer, årlig endring i % (målt i forhold til 2015)	4,0	4,0	3,4
	Personbiltransport gjennom bomstasjonene pr år (% av antall passeringer i 2013 da det passerte 18,68 millioner personbiler)	100	100	101,1

I 2019 var det en trafikkøkning på 1,1 %, altså klarte man ikke nullvekstmålet.

Strategier:

- Følge opp vedtatt arealstrategi
- Legge til rette for flere barnefamilier i Kvadraturen
- Legge til rette for midlertidig bruk av tomme lokaler
- Boligprogrammet følger opp vedtatt arealstrategi
- Rullere trafiksikkerhetsplanen og god ivaretagelse av trafiksikkerhet i arealplanlegging
- Trafikkreduserende tiltak (økt kollektivsatsing forbedre forholdene for gående og syklende, Jeg kjører grønt kampanje, bompenger)
- Fortsette å sikre grønnstruktur der folk bor
- Identifisere og realisere transformasjonsområder
- Bygge opp om senterstrukturen ved etablering av boliger med bærekraftig livsløps- og servicetilbud
- Jobbe videre med byvekstavtalen

- ATP-samarbeidet
- Unngå omdisponering av landbruksarealer i plan- og byggesaker

Retningsmål: Innbyggerne lever i mangfoldige nærmiljø

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Prioriterte bomiljøfaktorer er styrket.	Antall boliger med mer enn 100 m til sandlekeplass	14 500	13 500	14 400
	Antall holdeplasser med universell utforming langs kommunale veier økes	118	125	134
	Antall personer med mindre en 500 m til dagligvarehandel	49 900	Økende	48 700
	Boliger med mer enn 400 m til kvartalsleketilbud / nærmiljøpark/balløkke	2 600	2 600	2 600

Strategier:

- Jobbe videre med byvekstavtalen
- Følge opp vedtatt arealstrategi

Kristiansand er en grønn by med god beredskap

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Kristiansand har et trygt by- og nærmiljø.	Antall trafikkulykker med personskade	69	<65	Tall foreligger ikke før mai
Innbyggerne har god luftkvalitet.	Antall døgn der nivået av svevestøv er over 50 µg/m ³ (nasjonalt mål er 7 dager)	13	<7	11
Bynært landbruksareal er ivaretatt.	Nedbygd landbruksareal/dyrkbar mark (dekar)	2	0	12,5

Nedbygd landbruksareal er områder på Ødegård/Dvergsnes og Mosby skole som er regulert til utbygging.

Strategier:

- Veirenhold og støvdemping (samarbeid med Statens vegvesen)
- Redusere utslipp fra vedfyring - tilskuddsordning vedovner

5.5. Teknisk sektor (5.1 og 5.3)

Driftsregnskap – netto og brutto

Teknisk sektor 5.1 og 5.3 hadde i 2019 et overskudd på 21,9 mill. kr. Det er spesielt tre store avvik som påvirker resultatet. Teknisk direktør som hadde et underforbruk på 4,9 mill. kr som i hovedsak skyldes lavere AFP-kostnader enn budsjettet. Plan, bygg og oppmåling har et underforbruk på eiendomstakeringsprosjektet på 6 mill. kr som skyldes periodisering. Det tredje store avviket er forbedring av resultatet for parkering med 7,6 mill. kr.

Tall i 1 000 kr

Driftsregnskap 2019 - 5.1 og 5.3 Teknisk	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Utgifter	729 752	644 440	-85 312
Inntekter	-581 007	-473 762	107 244
Netto resultat	148 745	170 677	21 932

Driftsregnskap – alle tjenester

Tall i 1 000 kr

Tjeneste	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Teknisk direktør			
Overordnet politisk utvalg (BMU)	3 686	4 135	449
Administrativ og overordnet ledelse inkl AFP	13 199	17 348	4 149
Branntjenesten (Driftstilskudd til KBR)	62 325	62 555	230
Feiertjenesten	31	0	-31
Forurensningsvern	231	353	122
Ingeniørvesenet			
Administrasjon	1 649	1 395	-254
Tilskudd private veier	442	528	86
Kommunal næringsvirksomhet	32	710	678
Kommunale veier, drift og vedlikehold	62 132	61 998	-134
Kommunale veier, miljø og trafikksikring	22 920	24 048	1 129
Offentlige toaletter	2 457	1 653	-804
Produksjon av vann	-74 717	-68 040	6 677
Distribusjon av vann	39 461	32 919	-6 541
Avløpsrensing	-128 940	-115 585	13 355
Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	55 700	42 270	-13 430
Tømming av slamavskillere/septiktanker	-29	-53	-25
Tilsyn dammer	1 157	1 160	3
Kristiansand parkering			
Parkering	-21 162	-13 528	7 637
Plan, bygg og oppmålingsetaten			
Ledelse inkl. eiendomsskatt	6 503	12 833	6 330
Byggesaksbehandling	-5 544	-5 095	450
Plansaksbehandling	5 435	5 143	-292
Eiendomsmåling	-775	-428	346
Seksjonering	-186	136	322
Kart og geodata	4 778	5 525	747
Matrikkel	3 314	2 899	-414
By og samfunnsenheten			
Samfunn (ledelse, plan, krim, folkehelse og LIM)	15 147	14 599	-548
Business region KRS	14 587	15 017	430
Miljø inkl. byantikvar	17 851	17 615	-236
Parkvesenet			
Landbruk	1 143	1 532	389
Balløkker, lekeplasser og parker	33 345	33 799	454
Friområder og naturforvaltning	8 238	9 314	1 076
Kirkegårder	4 338	3 919	-419
Totalt	148 748	170 674	21 931

Teknisk direktør

Teknisk direktørs stab hadde et overskudd på 4,9 mill. kr i 2019 som i hovedsak skyldes lavere AFP kostnader i sektoren enn budsjettet og at beregnet andel som skal dekkes av vann og avløp er større enn tidligere år. Bruk av konsulenter og kostnadene til by- og miljøutvalget var også lavere enn budsjettet.

Ingeniørvesenet

Resultatet til ingeniørvesenet for 2019 er sammensatt. Totalt hadde enheten et overskudd på 0,74 mill. kr. De største avvikene knytter seg til vei. Vinteren 2019 resulterte i merforbruk på 3,55 mill. kr som skyldes høyere variable brøytekostnader (salting, strøing og miljøfeiling) enn budsjettet. Veilys hadde et underforbruk på 1,4 mill. kr, lavere strømutgifter utgjorde 0,8 mill. kr og lavere vedlikeholdskostnader 0,4 mill. kr. Sommerdriften hadde et underforbruk på 4,73 mill. kr hvorav ubrukte midler til reasfaltering utgjorde 1,4 mill. kr. Underforbruket i veiavdelingen skyldes lav kapasitet grunnet sykdom og ubesatte stillinger i deler av året.

Vann: Selvkost resultatet for 2019 ble et underskudd på 10 mill. kr. Dette var et planlagt underskudd for å redusere selvkostfondet før kommunesammenslåing. Aktiviteten på drift og vedlikehold ble økt uten at gebyret ble økt og det ble tilbakebetalt ca. 4 mill. kr i siste termin. Underskuddet reduserer selvkostfond for vann fra 11 mill. kr til 1,2 mill. kr.

Avløp: Selvkostresultatet for 2019 ble et underskudd på 13,2 mill. kr. Dette var et planlagt underskudd for å redusere selvkostfondet før kommunesammenslåing. Drift- og vedlikeholdsaktiviteten ble økt uten at gebyrene ble økt. Det negative selvkostresultatet reduserer selvkostfond for avløp fra 11,1 mill. kr til et negativt fond på 2,0 mill. kr.

Kristiansand parkering

Enhetens overskudd på 7,6 mill. kr skyldes høyere inntekter enn budsjettet.

Plan, bygg og oppmålingsetaten

Enheten har et overskudd på 7,4 mill. kr, Det største avviket er underforbruk knyttet eiendomstakseringsprosjektet. Underforbruket er på ca. 6 mill. kr og skyldes feil periodisering av budsjettet og sen fakturering fra konsulent. Budsjettet er korrigert for 2020 og 2021. Flere av tjenestene er markedsutsatt og spesielt inntektene vil variere i takt med byggemarkedet.

By og samfunnsenheten

Enheten hadde et underskudd på 354 000 kr i 2019 og rapporterte et planlagt merforbruk på 2,6 mill. kr knyttet til prosjekter i 2. tertial. Grunnet merinntekter knyttet til sykepenger og frikjøp ble sluttresultatet bedre enn forventet, selv om flere av prosjektene er gjennomført. Business region meldte opprinnelig om et merforbruk på 0,5 mill. kr, men grunnet merinntekter ble resultatet et overskudd på 430 000 kr.

Parkvesenet

Enheten hadde et overskudd i 2019 på 1,5 mill. kr og skyldes i hovedsak prosjekter som er påbegynt og ikke slutført. Prosjektene det gjelder er urbant landbruk som er påbegynt og vil bli fullført i 2020 i samarbeid med fylkesmannen og fylkeskommunen. Prosjektene nyttevekster og stupetårn Bertes vil også fullføres i 2020. Ellers har enheten hatt merkostnader til innleid hjelp som dekkes av sykepenger.

5.6. Kristiansand Eiendom (5.2)

Driftsregnskap – netto og brutto

Tall i 1 000 kr

Driftsregnskap 2019 - 5.2 Kristiansand Eiendom	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Utgifter	458 094	426 488	-31 605
Inntekter	-275 481	-246 737	28 744
Netto resultat	182 612	179 751	-2 861

I 2019 viser enhetens driftsmessige regnskapsresultat et netto underskudd på 2,9 mill. kr. Dette tilsvarer et forbruk på 101,6 % av budsjetttrammen, det vil si et merforbruk på 1,6 %.

Driftsregnskap – alle tjenester

Tall i 1 000 kr

Driftsregnskap 2019 5.2 Kristiansand Eiendom - alle tjenester	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Administrasjonsavdelingen	14 584	16 186	1 602
Bygg- og eiendomsavd. inkl. sivilforsvarstjenesten	166 149	161 411	-4 738
Avdeling byggservice	1 879	2 154	275
Småbåthavnene	0	0	0
Sum	182 612	179 751	-2 861

Administrasjonsavdelingen:

Avdelingen har hatt et underforbruk på ca. 1,6 mill. kr. Det har i 2019 vært mindre utbetalinger til AFP enn forventet.

Bygg- og eiendomsavdelingen:

Avdelingen har et samlet merforbruk på 4,7 mill. kr.

Enheten ble tilført betydelige midler til energi i 1. tertial 2019 da prisveksten fra 2018 ikke var inkludert i budsjetttrulleringen. Etter denne budsjettjusteringen ble det et underforbruk på energi på 1,8 mill. kr. Det øvrige merforbruket er dermed 6,5 mill. kr for enheten.

Det er flere årsaker til dette merforbruket og de største postene er:

- Innleid hjelp; innkjøpsfaglig kompetanse i forbindelse med prosjekter, 0,8 mill. kr
- FDVU anskaffelse; enheten er i ferd med å anskaffe et nytt FDVU system. Dette har i 2019 belastet regnskapet med til sammen 2,3 mill. kr. Bygg- og eiendomsavdelingens andel av dette er i 2019 0,34 mill. kr. Det er tidligere avsatt midler på fond til anskaffelsen.
- Ombygging Vågsbygdtunet; tidligere kontraherte arbeider er utbetalt i 2019 med 1,7 mill. kr.
- Andøya båthus er gjenoppbygget og belastet regnskapet i 2019 med 1,2 mill. kr. Utbedringen er en forsikrings sak hvor erstatningsoppjøret ble utbetalt og inntektsført i 2017.
- Kirkegata 12; oppretting av gulv. Totale utgifter på 1,3 mill. kr.

Sivilforsvarstjenesten har et underforbruk på 557 000 kr i 2019. Det har i 2019 vært fokus på gjennomføring av investeringsprosjekter. På grunn av kapasiteten i avdelingen har derfor investeringsprosjektene blitt prioritert fremfor vedlikeholdstiltak som er skjøvet på i tid. I tillegg er det solgt teknisk utstyr i 2019 som har gitt ekstraordinære inntekter som er planlagt brukt til fremtidig vedlikehold.

Avdeling byggservice:

Underforbruk på 275 000 kr og er tilnærmet i balanse.

Småbåthavnene:

Overskudd før fond for småbåthavnene i 2019 er 1,5 mill. kr av en total omsetning på 24,5 mill. kr. Siden tjenesten er et selvkostområde, er resultatet justert mot fond før avslutning av hovedregnskap, og derfor er det 0 kr i tabellen.

5.7. Investeringer

Avsluttede prosjekter i 2019 med vesentlig avvik

Tall i 1 000 kr

Prosjekt	Sektor 5.1	Totalt akk. regnskap pr utgang 2019	Totalt budsjett	Avvik
5000100	Digitalisering – styringssystem informasjonssikkerhet	396	300	-96
5930080	Isbane Torvet	1 534	1 250	-284
Totalt		1 930	1 550	-380

Prosjekt 5000100 Digitalisering – styringssystem informasjonssikkerhet

Prosjektet hadde en merkostnad på 96 000 kr som ble dekket av teknisk direktørs disposisjonsfond.

Prosjekt 5930080 Isbane Torvet – fundament

Merkostnadene på 284 000 kr ble dekket av prosjekt 5930* arbeidsplan nærmiljø.

En rekke underprosjekter innenfor vei, gatelys vann og avløp ble avsluttet i 2019 for å gjøre overgangen til ny kommune lettere. Eventuelle avvik ble dekt av hovedprosjektet. Eventuelle avvik vil bli kommentert når hovedprosjektene avsluttes.

Tall i 1 000 kr

Prosjekt	Sektor 5.2	Totalt akk. regnskap pr utgang 2019	Totalt budsjett	Avvik
9979010	Gamle stadion sonestasjon	8 117	7 592	-525
9060070	Hellemyr skole – tilrettelegging VAF (inkl. tilleggssinntekt 1,96 mill. kr)	2 151	2 500	2 308
5200038	Nødnett HS – oppstart 2013	433	700	267
9929020	Våningshus Roligheden gård	3 556	4 048	492
5200024	Kulturskolen, forprosjekt	1 163	930	-233
Sum		15 420	15 770	2 309

Over/underskudd relatert til prosjektene er avsluttet mot kapitalfondet.

Prosjekt 9979010 Gamle stadion sonestasjon

Kristiansand Eiendoms produksjonsavdeling Byggservice var tidligere lokalisert flere ulike steder, hvorav ingen av stedene var tilfredsstillende med tanke på bygningsmessige kvaliteter og behov. Etableringen av ny sonestasjon ble bestemt at skulle ligge på gamle stadion. Ett eksisterende bygg ble renoverert, og ivaretar nå oppmøteplass med kontorer og garderobefasiliteter. Det er satt opp en lagerhall som ivaretar lagring av utstyr til driften. HSH Entreprenør AS var entreprenør på oppsetting av lagerhallen. Renovering av eksisterende bygg ble utført av Byggservice. Byggingen startet i februar 2017 og ble ferdigstilt i februar 2018.

Prosjekt 9060070 Hellemyr skole – tilrettelegging VAF

Prosjektet innebar å tilrettelegge det gamle legelokalet ved Hellemyr skole til bruk for funksjonshemmede elever ved Kvadraturen Videregående skole. Bygget fungerer også som SFO for de samme elevene. Arbeidet startet i 2016 og de siste arbeidene ble utført i 2018.

Prosjekt 5200038 Nødnett HS – oppstart 2013

Et nytt digitalt og sikkert trådløst kommunikasjonssystem for nød- og beredskapssetater i Norge ble etablert. Selve den tekniske utbyggingen i Agder ble gjennomført i 2013. Opplæring og iverksettelse i kommunen ble gjennomført i 2014. For kommunen som organisasjon var det først og fremst legevakt og innen krisehåndtering nødnettet var aktuelt for. Arbeidet startet i 2013 og de siste tiltakene ble utført i 2017

Prosjekt 9929020 Våningshus Roligheden gård

Bydelshus på Lund ble løst ved å bruke eksisterende våningshus på Roligheden gård, kombinert med ny bydelssal som er sambrukslokale med barnehagen. Det var nødvendig å oppgradere våningshuset for å bevare det, samt for å tilfredsstille krav om brannsikring og 15 krav til universell utforming på enkleste måte. Oppgraderingen ble utført av Byggservice i Kristiansand kommune. Arbeidene startet i 2016 og ble avsluttet i 2017.

Prosjekt 5200024 Kulturskolen

Ny kulturskole ble vedtatt lokalisert på kulturaksen i sentrum. Plassering av kulturskole på Silokaia nær nytt kunstmuseum og Kilden, der aksene starter, ble utredet. Dagens lokaler rigges samtidig for salg. Forprosjektet ble utført i 2016.

Pågående prosjekter

Sektor 5.1's investeringsprosjekter med vesentlige avvik.

Tall i 1 000 kr

Prosjekt	Regnskap 2019	Budsjett 2019 inkl. ubrukte midler overført fra 2018	Avvik (blir overført til 2020)
5000002 Boligprogrammet	7	8 650	8 643
5000003 Torridalsveien/Ringlebekkveien	568	0	-568
5000006 Silokaia	9 250	10 000	750
9952020 Infrastruktur Lauvåsen g/s		1 165	1 165
5330000 Arbeidsplan vei	612	4 171	3 559
5200008 Tilskudd større veibredde		3 829	3 829
5333007 Felt Fidje – hovedanlegg vei		250	250
5333023 Miljøbyprosjekt og opprusting av kvadraturen	1	4 078	4 077
5333028 Gatebruksplan inkl. delprosjekter	1 007	8 694	7 687
5333032 Ny bro over Otra (Kjøita)	16 929	34 920	17 991
5333033 Ny bro Haus	-22	-1 124	-1 102
5340000 Vei- og gatebelysning (arbeidsplan)	2 325	2 021	-304
5350018 Benestad vei	39	-980	-1 019
5350019 Bjørndalen	1 028	0	-1 028
5351012 ATP prosjekt Slettheia sykkelekspress		-1 433	-1 433
5351016 ATP prosjekt g/s vei Bispegra-Kløvertun	1 226	-14	-1 240
5351020 Silokai skolevei til Todda	-900		900
5351021 ATP prosjekt reasfaltering	1 080		-1 080
5351023 ATP prosjekt Brinken	450	-15	-465
5383001 Ladestasjoner Dalane	750	938	188
5380001 Innkjøp biler/maskiner	13 189	16 877	3 688
5380006 Innkjøp biler/maskiner Helse/Sosial, Oppvekst, Kultur, IKT, Kristiansand Eiendom	1 603	5 273	3 670
5393023 Dammer utbedring inkl. delprosjekter	11 768	17 387	5 619
5410002 Nyanlegg reserve	0	419	419
5410005 Parkeringsautomater	1 891	4 854	2 963
5410007 P-hus Elvegata	0	205	205
5410010 Lade elbiler	2 462	3 234	772
5410011 Billettløs parkering	0	969	969
5410014 Håndhevingsteknologi	349	1 000	651
5410015 Parkeringsadm.system	0	580	580
5410017 Parkering ENØK tiltak	795	1 100	305
5410019 Ladestasjoner kommunale tjenestebiler	2 758	4 787	2 029
5614518 Kartajourhold og teknisk utstyr	1 499	2 198	699
5481* Miljøbyprosjekter		746	746
5853000 Solscene	0	200	200

5930*	Arbeidsplan Nærmiljø	336	21 439	21 103
5936*	Arbeidsplan Friluftsliv	320	11 650	11 330
5934422	Lekeplass i boligområdene	179	524	345
Sum		71 499	168 592	97 093

Arbeidsplaner generell kommentar

Bevilgning pr år er relativ fast, mens forbruk vil variere. Prosjektene gjøres opp hvert år og restbevilgning (både underforbruk og overforbruk) overføres påfølgende år.

Prosjekt 5000002 Boligprogrammet

Midler avsatt til kommunale andeler i henhold til vedtatt boligprogram. Fremdriften er forsinket i forhold til anslått fremdrift.

Prosjekt 5000003 Torridalsveien/Ringlebekkveien

Det forventes merforbruk på dette prosjektet som blir tatt opp i 1. tertial 2020.

Prosjekt 5000006 Silokaia

Midlene forventes brukt i 2020.

Prosjekt 9952020 infrastruktur Lauvåsen g/s

Utbyggingsområdets bidrag til planlegging og bygging av ny G/S vei til Hamresanden. Tilpasses løsning for ny vei til Kjevik.

Prosjekt 5330000 Arbeidsplan - vei

Arbeidsplan vei hadde ved inngangen til 2019 et overforbruk på 1 mill. kr. Det ble bevilget 1 mill. kr i 1 tertial 2019 til å dekke kommunale andeler av ATP prosjekter. Ubrukte midler vil bli brukt i 2020 sammen med ny bevilgning på 4 mill. kr. Midlene vil bli brukt til ferdigstilling av fortaus utbedringsprosjekter og nye trafiksikkerhetstiltak.

Prosjekt 5200008 Tilskudd større veibreder

Prosjektet må sees i sammenheng med kommunens utbyggingsprogram. Behovet vil øke og det er allerede utbetalt i 2020..

Prosjekt 5333023 Miljøbyprosjekt og opprusting av kvadraturen

2 av 3 kvartaler av gågata i Markens er ferdig opprustet. Oppstart av det siste kvartalet avhenger av initiativ fra Kvadraturen gårdeierforening. Finansieringsavtale må inngås.

Prosjekt 5333028 Gatebruksplan inkl. delprosjekter

Prosjektet er forsinket. Prosjekter i Kirkegata/Skippergata og Østre Strandgate er satt i gang.

Prosjekt 5333032 Ny bro over Otra (Kjøita)

Avvik skyldes forsinkelser i forhold til periodisert budsjett. Broen ferdigstilles i 2020.

Prosjekt 5333033 Ny bro Haus

Ny tilførsel av midler i 2020 på 1 mill. kr og 25 mill. kr i 2021.

Prosjekt 5350018 Benestad Vei

Avtale om anleggsbidrag. Underskudd overføres til neste år og utlignes ved ekstern fakturering.

Prosjekt 5350019 Bjørndalen

Avtale om anleggsbidrag, underskudd utlignes ved ekstern fakturering

Prosjekt 5351012 ATP prosjekt Slettheia sykkelekspress

Prosjektet er avsluttet. Underskudd må dekkes ved tilførsel fra prosjekt 5330000 Arbeidsplan vei

Prosjekt 5351016 ATP prosjekt g/s vei Bispeggra-Kløvertun

Underskudd vil bli dekket i 2020 gjennom bevilgning fra ATP midler.

Prosjekt 5351020 Silokai skolevei til Todda

Bidrag fra utbygger, prosjekt ikke igangsatt,

Prosjekt 5351021 ATP prosjekt reasfaltering

Underskudd overføres og vil bli dekket i 2020 gjennom bevilgning fra ATP midler.

Prosjekt 5351023 ATP prosjekt Brinken

Prosjektet er avsluttet. Underskudd overføres neste år og må dekkes ved tilførsel fra 5330000 Arbeidsplan vei

Prosjekt 5383001 Ladestasjoner Dalane

Venter på slutfaktura.

Prosjekt 5380001 Innkjøp biler/maskiner

Utskifting skjer i henhold til utskiftingsplan. Det ble bestilt ny slambil ved årets slutt. På grunn av forsinket leveringstid er det restmidler ved årets slutt.

Prosjekt 5380006 Innkjøp biler/maskiner Helse/sosial, Oppvekst, Kultur, IKT, Kristiansand eiendom (KE)

Restmidler overføres til neste år. Behovsmeldinger fra sektorene kom sent i 2019. Derav sen bestilling. Levering i 2020.

Prosjekt 5393023 Dammer utbedring inkl. delprosjekter

Avviket ved utgangen av 2019 skyldes forsinket fremdrift i prosjektporteføljen. I 2019 er dam Øvre Jegersberg blitt utbedret.

Prosjekt 54100* Diverse prosjekter parkering

Alle prosjekter forventes å holde prosjektrammen. Bevilgningene vil som regel ligge noe i forkant sammenliknet med fremdriften, hvilket er hovedårsaken til avviket. Forhold knyttet til anbud og leveringstid er her viktige årsaker. For prosjektene knyttet til lading av elbiler, er det viktig å ikke gå tom for budsjettmidler, som igjen kan forsinke overgangen til nullutslipps kjøretøy. Prosjektene videreføres i 2020.

Solscene

Midler til solscene er ikke brukt i 2019 pga. den pågående prosess med nytt «Grønt senter». Ny beliggenhet for Grønt Senter avklares først i 2020.

Prosjekt 5614518 Kartajourhold og teknisk utstyr

Dette er en arbeidsplan og forbruket vil variere fra år til år. I 2019 er det brukt mye i forbindelse med kommunesammenslåing. Bevilgningen er 0,5 mill. kr pr år.

Prosjekt 5930* Arbeidsplan Nærmiljø

Restmidlene på Arbeidsplan Nærmiljø skal i 2020 brukes til utbyggingsavtaler, Bydelspark Vågsbygd, paviljongen Torvet, aktivitetsanlegg Tresse, Olav V plass, Langfeldts allmenning, Tangen Blå og Nybyen Aktivitetspark.

Prosjekt 5936* Arbeidsplan Friluftsliv

Restmidlene på arbeidsplan friluftsliv skal i 2020 brukes til rehabilitering Hamresanden, turvei Kuholmsbukta i samarbeide med Kristiansand Eiendom. Honørbrygge Kai 6 er foreløpig utsatt, kalkdoserer Høiebekken, friluftsområde Fidjekilen og lysløype Jegersberg.

Prosjekt 5934422 Lekeplasser i boligområdene

Prosjekt lekeplasser i boligområdene er salg og tilmåling av friområder. Midlene vil bli tilbakeført i form av oppgradering av møteplasser og lek i boligområdene. I 2019 ble det brukt 366 548 kr og det ble solgt arealer for 187 200 kr. Restmidlene vil bli brukt i 2020.

Pågående investeringsprosjekter 5.3 vann og avløp med vesentlige avvik

Tall i 1 000 kr

Prosjekt	Regnskap 2019	Budsjett 2019 inkl. ubrukte midler overført fra 2018	Avvik (blir overført til 2020)
5360000 Arbeidsplan vann	28 431	29 265	834
5363031 Hovedvannledning Korsvik - Fidjeåsen	100	19 828	19 728
5363015 Vannforsyning Strømme	92	4 749	4 657
5363032 Reservevannforsyning - øst for Topdalsfjorden inkl del prosjekter	221	34 931	34 710
5363038 Utskifting av pumper og reh av høydebassenger (arbeidsplan)	5	7 202	7 197
5363041 Vannledning Hånes PS – Strømme skole	24	19 500	19 476
5363042 Marviksletta vann inkl. delprosjekter	2 970	7 583	4 613
5363043 E18-E39 samarbeidsprosjekt Statens vegvesen (SVV) vann inkl. delprosjekter	6	5 220	5 214
5363044 Vannledning Justvik – Kjevik med pumpestasjon	457	18 649	18 192
5363047 Vesvann til Grasåsen Høydebasseng sammenkobling	52	1 026	974
5370000 Arbeidsplan avløp	39 989	45 640	5 651
5373001 Utskifting av pumper inkl. delprosjekter (arbeidsplan)	6 132	4 033	-2 099
73014 Sekundærrensing Odderøya	58 548	-8 750	-67 298
5373016 Tilbakeslagssikring i avløpspumpestasjoner	0	2 318	2 318
5373043 Pumpeledning Hånes PS strømme skole	1 407	14 158	12 751
5373044 Marviksletta avløp inkl. delprosjekter	10 523	17 408	6 885
5373051 Avløpsutbedring Flekkerøy	886	11 082	10 196
5373042 Hånes pumpestasjon	462	10 958	10 496
Sum	150 305	244 800	94 495

Arbeidsplaner generell kommentar.

Bevilgning pr år er relativ fast, mens forbruk vil variere. Prosjektene gjøres opp hvert år og restbevilgning (både underforbruk og overforbruk) overføres påfølgende år.

Prosjekt 5363031 Hovedvannledning Korsvik - Fidjeåsen

Planlagt oppstart var høsten 2019. Ny bevilgning på 9 mill. kr i 2020. Det vil si at det er tilgjengelig ca. 29 mill. kr i 2020. Utviklingen har ikke gått så fort som tidligere tenkt, 15 mill. kr kan derfor flyttes til 2021.

Prosjekt 5363015 Vannforsyning strømme

Restmidler holdes igjen til forsterkning av ledningsnettlet fra Strømme skole til Hånes og er kommunal andel. Arbeidet skal gjøres i samarbeid med utbyggere. Forsinket anleggsarbeid på Benestad feltet.

Prosjekt 5363032 Reservevannforsyning - øst for Topdalsfjorden inkl. delprosjekter

Forsinket i forhold til periodisert budsjett. Beløpet skal finansiere utredningsarbeidet for sammenkobling av vannledningsnettlet mellom Lillesand – Kristiansand. Det kommer ny bevilgning på 40 mill. kr i 2020. På grunn av forsinkelser i prosjektet kan denne bevilgningen flyttes til 2023.

Prosjekt 5363038 Utskiftning av pumper og rehabilitering av høydebassenger

Årlig bevilgning på 2 mill. kr. Det er regnskapsført lite på dette prosjektet i 2019. Bevilgningene de neste årene bør vurderes.

Prosjekt 5363041 Vannledning Hånes PS – Strømme skole

Forsinket oppstart, men tiltaket må gjennomføres ellers vil videre utbygging på østsiden måtte begrenses.

Prosjekt 5363042 Marviksletta vann inkl. delprosjekter

Forsinket i forhold til periodisert budsjett. Ferdigstillelse er etter planen i 2021. Prosjektkalkylen har blitt gjennomgått, og det var behov for ekstra midler i 2021 på 3,5 mill. kr.

Prosjekt 5363043 E18-E39 samarbeidsprosjekt Statens vegvesen (SVV) vann inkl. delprosjekter

Avvik i forhold til periodisert budsjett. Det er behov for midlene til finansiering av flere allerede påbegynte prosjekter som gjennomføres av SVV

Prosjekt 5363044 Vannledning Justvik – Kjevik med pumpestasjon

Prosjektet er forsinket. Detaljprosjektering er i gang.

Prosjekt 5363047 Vesvann til Grasåsen Høydebasseng sammenkobling

Det er bevilget 35 mill. kr både i 2020 og 2022. På grunn av forsinkelser i prosjektet bør bevilgningen på 35 mill. kr i 2020 vurderes flyttet til 2023.

AVLØP:

Prosjekt 5373001 Utskifting av pumper inkl. delprosjekter

Overforbruket skyldes Fiskåtangen pumpestasjon som var en hastesak og måtte oppgraderes. Det er tilførsel av nye midler på 3 mill. kr i 2020. Det må vurderes om det skal fremmes behov for ekstra midler i 1. tertial 2020.

Prosjekt 5373014 Sekundærrensing Odderøya – 5373022 Driftskontrollanlegg og 5373023 Oppgradering/ombygging Odderøya RA (Torleif)

Prognose for anlegget er 525 mill. kr mot opprinnelig 421,8 mill. kr. Regnskapsført overskridelse ved årsskiftet er 67,3 mill. kr. Konkursen til Goodtech Environment AB har medført at kommunen selv må ta kostnadene med reparasjon av dårlig sveisearbeider. Konkursen har påført prosjektet en merkostnad på 45 mill. kr som er innarbeidet i prognosen. Prosjektet fullføres i 2020.

Prosjekt 5373016 Tilbakeslagssikring i avløpspumpestasjoner

Arbeid pågår, men er forsinket.

Prosjekt 5373043 Pumpeledning Hånes Pumpestasjon strømskole

Det er nødvendig å skifte ut pumpeledningen. Det ble bevilget 13 mill. kr i 2019. Forsinket oppstart.

Prosjekt 5373044 Marviksletta avløp

Noe forsinket, men ferdigstilles i 2021. Prosjektkalkylen har blitt gjennomgått og det var behov for ekstra midler i 2021 på 10 mill.kr.

Prosjekt 5373051 Avløpsutbedring Flekkerøy

Oppdatert kalkyle for prosjektet er på 19,5 mill. kr. Bevilget ytterligere 7 mill. kr i 2020. Noe forsinket anleggsoppstart.

Prosjekt 5373042 Hånes pumpestasjon

Det ble bevilget 11 mill. kr i 2019 til ny pumpestasjon på grunn av stor utbygging i området. Noe forsinket fremdrift i forhold til periodisert budsjett.

Pågående prosjekter sektor 5.2

Pågående prosjekter med avvik mellom prognose og totalt budsjett.

Tall i 1 000 kr

Prosjekt	Regnskap pr. 2019	Totalt Budsjett	Prognose resultat	Avvik
9510010 Strømme sonekontor og dagsenter	46 079	96 603	98 503	-1 900
Sum	46 079	96 603	98 503	-1 900

Strømme sonekontor og dagsenter

Prosjektets disponible reserver er lavere enn de bør være i denne fasen av prosjektet og økonomien er derfor svært presset. Det er usikkerhet rundt hvor stort et eventuelt avvik vil beløpe seg til, og prosjektleder styrer etter å nå målrammen. Prosjektet skal stå ferdig i juni 2020.

Utbyggingsområder og boligpolitiske prosjekter

Pågående prosjekter med avvik mellom prognose og budsjett.

Tall i 1 000 kr

Prosjekt	Regnskap pr. 2019 netto*	Totalt Budsjett netto*	Avvik netto*
5250031 Andøyveien A1, Møvig/Kroodden	1 596	1 426	-170
8231000 Kvartal 5	1 340	476	-864
8271000 Lahelle, felt diverse	-124	-846	723
Sum	2 813	1 056	-311

*I prosjektene for utbyggingsområder og boligpolitiske prosjekter opereres det med både en inntekts, - og en utgiftsside. Tabellen viser netto beløp.

5250031 Andøyveien

Eiendommen ble ervervet i et strategisk perspektiv hvor Fv ut til Andøyveien måtte utbedres. I ettertid ble utvidelsen redusert. Markedsverdien ved fritt salg lå lavere enn den vurderingen som først ble gjort. Det økonomiske avviket på prosjektet skyldes derfor i hovedsak at budsjetterte inntekter er noe høyere enn de faktiske inntektene. Budsjetterte kostnader er også noe lavere, så det

vil være behov for å nedjustere både kostnadsbudsjett og inntektskrav på prosjektet. Netto avvik er på 0,17 mill. kr.

8231000 Kvartal 5

Utviklingsprosessen ble terminert etter flere års arbeid. Flere eiendommer i prosjektet ble besluttet å forbli i kommunens eie av allmennyttige hensyn, med tilhørende økonomisk konsekvens.

8271000 Lahelle, felt diverse

Solgt med føring om etablering av boenheter for førstegangskjøpere. Komplisert byggeprosjekt kombinert med høye markedspriser gav utfordringer i gjennomføringsfasen. Deler av salgsinntekten ligger i førstebo-lån, som ved avvikling vil bli tilført bykassa.

5.8. Oppfølging av vedtatte verbalforslag

Kilde	Vedtak	Følges opp	Frist
Verbalvedtak fellespakken sektor 5	Bystyret ber om at kommunens Sak til formannskapet innkjøp til maskinparken fra og med 2019 skal være nullutslipp. Dersom det er behov for lavutslippsalternativ skal dette begrunnes og dokumenteres.	Status 2019: Svares ut sammen med verbalvedtak om utslippsfrie byggeplasser, fattet av nytt bystyre i forbindelse med økonomiplan 2020-23.	Mai
Verbalvedtak fellespakken sektor 5	Bystyret ber om en sak som redegjør hva kommunen gjør for prostituerte og mennesker som er utsatt for menneskehandel, med sikte på å legge frem tiltak for forebygging og bistand. I forbindelse med dette arbeidet bes det utrede et lavterskeltilbud i samarbeid med frivillige aktører som har til hensikt å tilby desentralisert helse- og omsorgsarbeid, arbeidsrettet tiltak og bistand.	Sak i formannskapet Status 2019: Helse og sosialsektoren har overtatt ansvaret for denne saken.	September
Verbalvedtak MDG/SV/Rødt sektor 5	Vedlikehold: I forbindelse med kommunesammenslåingen ber Bystyret om å bli orientert om manglende vedlikehold av skoler, barnehager, idrettsanlegg og utleiebygg i Kristiansand kommune.	Orienteringssak til by- og miljøutvalget, kommunalutvalget og formannskapet Status 2019: Gjennomført november/desember 2019	Juni
Verbalvedtak AP/MDG/SV/Rødt sektor 5	Bystyret støtter storbyenes arbeid med et felles regelverk for landsstrøm til cruiseskip som ligger til havn. Under forutsetning av at Havne- og farvannsloven blir endret, slik at det er mulig, vil Kristiansand havn fra 2025 kun ta imot cruiseskip som benytter landsstrøm når de ligger i havna.	Sak til formannskapet Status 2019: Saken har vært drøftet i formannskapet. Havna følger opp saken videre.	Juni
Verbalvedtak fellespakken sektor 5	Bystyret roser initiativet til velforeningene på Tinnheia om en bydelsstudie for bydelen. Når arbeidet er ferdig ber Bystyret om en sak med forslag til kommunens rolle i det videre arbeidet.	Sak til formannskapet Status 2019: Det er opprettet et samarbeid hvor kommunen bidrar inn i arbeidet. Det vil bli fremmet en sak når mulighetsstudiet foreligger.	Når bydelsstudiet foreligger

5.9. Status plan- og utredningsoppgaver

Status områdeplan: gatebruk i Posebyen

Arbeidet startet opp i 2019.

Status geodataplan ny kommune

Arbeidet ble utsatt og starter våren 2020.

Status rullering av strategisk næringsplan

Arbeidet med å rullere strategisk næringsplan startet opp høst 2019 og vil gå parallelt med rullering av kommuneplanen.

6

Søgne, Songdalen og Kristiansands arkivtjenester ble slått sammen og Dokumentsenteret flyttet til Nodeland i november 2019.

Foto: Trond Even Tønnessen

6. ORGANISASJON

6.1. Viktige hendelser i 2019

Alle enheter i organisasjonssektorene har i 2019 hatt mye arbeid med å etablere nye Kristiansand. Det vil si at det er avgitt personalressurser og prosjektmedarbeidere i planleggingen, samtidig som eksisterende drift er ivaretatt.

IT har blant annet vært hovedleverandør av ressurser inn i prosjektet for den digitale sammenslåingen av nye Kristiansand. Prosjektet har hatt ansvar for å etablere ny ikt-infrastruktur, herav ny datapark, ny nettverks infrastruktur, nye identiteter og nytt domene, etablere broløsning mellom gammel og ny infrastruktur for overgangsperioden, sikre håndtering av skrivere og forberede re-tanking av alle pc'er over på ny infrastruktur. Videre har IT hatt en koordinerende rolle for etableringen av de nye fagsystemene. Den nye dataparken er betraktelig modernisert og nettverksarkitekturen er løftet opp til et nytt nivå. Dette gir økt sikkerhet, større fleksibilitet og valgfrihet, samt bidrar til noe enklere administrasjon av løsningene. Gjennom innføringen av Office 365, Microsoft sin skyløsning, er eks. løsninger som OneDrive og Sharepoint lagt i sky, og dette gir økt tilgjengelighet og bedrer muligheten for samarbeid både internt og mot eksterne.

Dokumentsenteret har prioritert forberedelser til avslutning av alle digitale arkiver, samt etablering av nytt sak- og arkivsystem og nytt e-byggesaksystem. Det har også vært et krevende arbeid med å etablere ny frittstående arkivkjerne for å tilgjengeliggjøre de avsluttede digitale arkivene til bruk i ny kommune. Planlegging av avlevering av digitale og analoge arkiver har inngått i prosjektene.

Samlokalisering av de tre kommunenes arkivtjenester og flytting til Nodeland ble gjennomført november 2019. Lokaliseringen resulterte i økt ressursbruk til posthåndtering og økt tidsbruk til transport mellom sentrum og Nodeland.

Personalenheten har hatt et arbeidskrevende år med mye ekstra oppgaver i forbindelse med kommunesammenslåingen. Dette gjelder arbeid med innplasseringer til alle lederstillinger og øvrige ansatte, revisjon av rutiner og reglementer samt øvrige tilpasninger for mange ansatte inn til ny kommune.

Kommunikasjonsenheten har bidratt inn i prosjekter i regi av nye Kristiansand som blant annet nye nettsider, nytt Sharepoint-basert intranett, ny grafisk profil, ny app, Klart språk-prosjekt og opplæring i webpublisering og klart språk på nett, i tillegg til ordinær drift.

Kommuneadvokatkontoret har hatt et jevnt tilsig av saker innenfor flere rettsområder, men med hovedvekt på barnevern, forvaltningsrett, arbeidsrett, anskaffelsesregelverket, entrepriserett, annen kontraktsrett og erstatningsrett. Det er prosedert et stort antall saker for Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker, samt flere saker for domstolene i 2019. Det er registrert en økning i saker som berører et mulig offentlig erstatningsansvar for tapt barndom, mobbing under skolegang og/eller mangelfull skolegang. Videre er barnevernsfeltet i endring som følge av nye avgjørelser fra Den europeiske menneskerettighetsdomstolen hvor staten Norge er blitt domfelt. I forbindelse med kommunesammenslåingen har kontoret vært involvert i utarbeidelsen av nye reglementer for folkevalgte organer og administrasjonen, samt i en del arbeidsrettslige problemstillinger.

Politisk og administrativt sekretariat har bidratt til etableringen av ny kommune med prosjektledelse og ulike prosjektmedarbeidere. Utvalgssekretærene bisto i en rekke utvalg i nye Kristiansand og det medførte ekstra arbeid ved at det var to politiske linjer fra oktober 2019.

Enheten hadde ansvaret for at valget i 2019 ble gjennomført som om kommunesammenslåing allerede var funnet sted, som også var krevende for hele valgorganisasjonen.

Servicetorvet har bidratt inn med ressurser i flere prosjekter i forbindelse med nye Kristiansand. Videre fremheves det fra enheten om et travelt år i forbindelse med arrangementer. I tillegg til faste arrangementer som 17. mai, Byfesten/St. Hans på Tangen, Julemarkedet og Idrettsgalla Sør, gjennomførte arrangement 3 nye store arrangementer. Dette var kick-off for nye Kristiansand som ble gjennomført i Bendiksbukta 7. juni. Det deltok nærmere 3.000 ansatte. Tilbakemeldingene fra deltakerne har vært svært gode. Sykkelrittet Tour of Norway hadde også i 2019 målgang i Kristiansand 30. mai. Målinger av mobiltrafikken denne dagen viste at over 20.000 personer hadde samlet seg rundt løypa i Kristiansand. Lørdag 9. november ble FN's 17 bærekrafts mål markert med en «Nattvandring» i regi av Norad og Kristiansand kommune. Over 6.000 mennesker deltok.

Videre har bevilling i løpet av 2019 gjennomført 341 lovpålagte kontroller og 190 tobakkskontroller. I tillegg ble det gjennomført 25 veiledningskontroller (nytt i 2019). Veiledningskontroller har til formål å virke forebyggende og veilede den enkelte bevillingshaver. Nattparole er et samarbeid mellom Politiet ved innsatsleder med bistand av Kristiansand kommune. Her møter også representanter fra vakselskaper. Formål med Nattparole er å få til samarbeid på lavest mulig nivå i utelivsbransjen.

6.2. Årsresultat

Sektorens resultater

Sektoren hadde et overskudd på 6,5 mill. kr i 2019-regnskapet. Dette skyldes lavere utgifter til avtalefestet pensjonsordning (AFP), lite vikarutgifter ved sykefravær, samt lønnsrefusjoner fra programmet nye Kristiansand. Videre var det merinntekter på meglerpakker og prosjektledelse av Tour of Norway. Personal fikk et betydelig overskudd som i hovedsak skyldtes lønnsrefusjoner og vakante stillinger. Kommuneadvokaten fikk et underskudd på grunn av mindre lønnsrefusjon enn budsjettet. Kommunikasjon og IT hadde mindre overskudd. Dokumentsenteret fikk merforbruk som i hovedsak skyldes høyere portoutgifter, men dette salderes mot mindre forbruk for arkivdepot, hvor tiltak utsettes til 2020. Selv om sektoren hadde stort arbeidspress og vakante stillinger så var sykefraværet lavere i 2019 (4,3%) enn i 2017 (4,8%) året før arbeidet med etablering av ny kommune startet.

Samtidig ble det et stort merforbruk på 3,2 mill. kr på ansvaret for overordnede politiske utvalg. Dette skyldes merkostnader de siste 3 månedene, på grunn av drift i gammel og ny kommune fra oktober til desember. Det ble også ekstra utgifter ved å benytte leide lokaler under oppgradering av rådhuset. Andre ansvar på politisk og administrativt sekretariat hadde et mindre forbruk.

Driftsregnskap 2019 – netto og brutto

Tall i 1000 kr

	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Utgifter	226 906	213 529	-13 378
Inntekter	-56 387	-36 449	19 938
Netto resultat	170 520	177 080	6 560

Driftsregnskap 2019 – pr ansvar i sektoren

Ansvar	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
Organisasjonsdirektøren og rådmannen	12 962	14 967	2 005
Politisk og administrativt sekretariat	33 670	32 484	-1 186
Personal	42 707	44 244	1 537
Servicetorget	14 390	16 663	2 273
IT-enheten	37 457	37 711	254
Kommuneadvokaten	8 234	7 854	-380
Kommunikasjonsenheten	6 519	6 788	269
Dokumentsenteret	14 580	16 369	1 789
Sum	170 520	177 080	6 560

Sektorens disposisjonsfond 2019

Sektoren hadde pr. 1.1.2019 et disposisjonsfond på 13,025 mill.kr. Ved 1. tertialrapport ble det vedtatt tilbakeført 6,2 mill. kr til bykassen. Det er i løpet av 2019 brukt 0,971 mill. kr til finansiering av nye i-pader for nye folkevalgte i nye Kristiansand, nytt strømanlegg for julemarkedet på torvet og oppgradering av møterom i Rådhuskvartalet. Det er avsatt 1,185 mill. kr (10 % av overskudd) på sentralt disposisjonsfond. Samlet netto driftsoverskudd er pr. 1.1.2020 på 11,212 mill. kr. En andel av sektorens disposisjonsfond vil bli foreslått tilbakeført til bykassen i forbindelse med 1. tertial 2020.

Disposisjonsfond	Beløp
Disposisjonsfond pr. 1.1. 2019	13 025
Tilbakelevert til bykassa i løpet året	-6 217
Bruk av disposisjonsfond i løpet av året	-971
10 % avsatt til sentralt disposisjonsfond	-1 185
Avsetning av overskudd 2019	6 560
Avsatt til disposisjonsfond 31.12.2019 (sektorfond)	11 212

6.3. Innsparingstiltak

Organisasjonssektoren hadde et samlet innsparingskrav på 0,800 mill. kr i 2019.

Hele innsparingskravet gjelder redusert lønns- og priskompensasjon, ettersom sektoren kun er gitt kompensasjon tilsvarende det kommunen får tilført fra staten. Det betyr erfaringsmessig en underkompensasjon, og sektorens andel av innsparingskravet er fordelt på enhetene i sektoren. Som nevnt i handlingsprogrammet for 2019 ble også kommunens eget trykkeri nedlagt som planlagt fra 01.01.2019. Kommunen inngikk fra samme tidspunkt en rammeavtale for innkjøp fra 07 Media. Kommunikasjon hadde driftsansvaret for trykkeriet, mens politisk og administrativt sekretariat har fått koordineringsansvaret for ny rammeavtale med 07 Media.

6.4. Oppfølging av kommuneplanens satsingsområder

Satsingsområde: Kompetanse for verdiskaping

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Selvbetjening på nett for innbyggere og næringsliv er økt	Antall digitale skjema på nett som er integrert med fagsystem og bruker ID-porten	10	15	12
Det er gode selvbetjeningsløsninger for innsyn i kommunens saksfelt.	Innsyn i fulltekstdokumenter - antall innsynsløsninger der publikum kan hente ut saker eller dokumenter i fulltekst	4	6	4
	Innsyn via handlekurv i offentlig journal - antall fagsystemer med integrasjon til kommunens sak/arkivsystem	3	5	4

Årsaken til at måltallet for 2019 ikke ble nådd skyldes arbeidet med etablering av ny kommune og overgang til nye IT-løsninger.

Satsingsområde: Kompetanse for verdiskaping

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019	Resultat 2019
Færre ungdom faller utenfor utdanning og arbeidsliv. (aldersgruppen 18-24 år)	Antall lærlingeplasser er økt.	126	130	129
	Legge til rette for praksisplasser for unge mellom 18-24 år*		120	*
	Legge til rette for praksisplasser for unge mellom 24-35 år*		40	*

*I 2019 var det ikke kapasitet til å kartlegge/telle antall praksisplasser for unge. Dette er i dag en manuell jobb og grunnet omlegging til nytt HRM-system så kom ikke dette over på en digital løsning i 2019, og det jobbes med å kode og få på plass en digital løsning. Det antas at aktiviteten på dette området er på samme nivå som tidligere, dvs. anslagsvis 345 praksisplasser totalt.

6.5. Investeringer

Avsluttede prosjekter i 2019

Prosjektnr.	Prosjekt	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
4600060	Kvalitetssystem med avvikshåndtering	196	196	0
4600066	Digitalisering - Arkitektur	590	590	0
4600070	Digitalisering - Tjenestekartlegging	323	323	0
4600071	Digitalisering - Design/utforming Min Side	590	590	0
4600073	Digitalisering - Fulldig. tjenestegrupper	1	1	0
4600074	Ombygging vigselsrom	785	785	0
4600075	Oppgradering møteromsutstyr	0	0	0
4600078	Ombygging nye møterom-Serviceorvet	-277	-277	0
SUM		2 208	2 208	0

Digitaliseringsprosjektene arkitektur, alle tjenester på Min Side og fulldigitalisering tjenestegrupper hadde mindreforbruk på henholdsvis 247.000 kr, 320.000 kr og 299.000 kr, mens Design/utforming Min Side hadde et merforbruk på 290.000 kr. Prosjekter med besparelser ble tilbakeført

til investeringsprosjekt 4600056-Digitalisering, mens prosjekt med merforbruk ble dekket inn på 4600056-Digitalisering. Andre avsluttende investeringsprosjekter hadde kun mindre budsjettavvik.

Pågående prosjekter

Prosjektnr.	Prosjekt	Regnskap pr. 2019	Budsjett pr. 2019	Avvik
4600013	IT-kapasitet og sikkerhet	16 164	16 850	686
4600056	Digitalisering	4 362	5 913	1 551
4600067	IKT-dokumentsenteret-oppgradering (2017)	600	900	300
4600068	IT oppgradering/utvikling	2 818	4 900	2 082
4600069	Streaming politiske møter	0	0	0
4600079	Ipader til nytt bystyre	-70	0	70
4600080	Nytt strømanlegg - Julebyen Kristiansand	205	246	41
SUM		24 079	28 809	4 730

Prosjekt 4600013 IT-kapasitet og sikkerhet har hatt en løpende bevilgning, som er benyttet til nødvendige tiltak for å bringe den tekniske infrastrukturen opp på gjeldende standarder. Dette gjelder oppgraderinger, kapasitetsøkninger og ulike sikkerhetstiltak. Prosjektet har en besparelse på 686.000 kr pr 31.12.2019.

Prosjekt 4600056 Digitalisering finansierer programmet som skal bidra til økt selvbetjening på nett for innbyggere og næringsliv ved økt digitalisering, integrering med fagsystem og gi tilgjengelighet via ID-porten. I budsjettet for 2019 ble det vedtatt å flytte totalt 32,7 mill. kr i organisasjonssektorens vedtatte investeringsprosjekter til oppbygging og utvikling av IKT-systemer i nye Kristiansand, hvorav 21,6 mill. kr fra digitaliseringsprosjektet. Prosjektet og besparelse på 1,5 mill. kr overføres til nye Kristiansand.

Prosjekt 4600068 Oppgradering omfatter ulike oppgraderings-/reinvesteringstiltak. Det foreligger ikke noen konkrete planer nå for de gjenstående midlene, da deler av de opprinnelige investeringene nå blir oppfylt gjennom etableringen av den nye dataparken. Det anbefales likevel at midlene holdes av, dersom det skulle dukke opp uforutsette investeringer innenfor infrastrukturområdet inn mot ny kommune.

6.6. Oppfølging av vedtatte verbalforslag

Kilde	Vedtak	Følges opp	Frist
Verbalvedtak AP/MDG/SV/Rødt	Det er en målsetting for nye Kristiansand at denne skal bli best i landet på inntak og bruk av lærlinger.	Det jobbes med en samlet sak som skal beskrive ulike måter å nå dette målet på, herunder kostnadsbildet.	2020

9. PROGRAMMET NYE KRISTIANSAND

– sammenslåingsprosess av Songdalen, Søgne og Kristiansand kommuner

Reformstøtte til kommunesammenslåingsprosessen

Årsregnskapet for 2019 for programmet nye Kristiansand inngår i regnskapet for Kristiansand kommune.

Det ble i 2017 gitt et statlig tilskudd fra KMD på 50,1 mill. kr i hvorav 4 mill. kr var øremerket til digitaliseringstiltak og 1,7 mill. kr til sammenslåingsprosess av de Kirkelige fellesrådene. Nye Kristiansand brukte i 2017 5,833 mill. kr og 44,216 mill. kr ble overført til bundet fond til disposisjon i 2018 og 2019.

I 2018 ble det brukt 38,703 mill. kr fra midlene og 5,513 mill. kr gjenstod til bruk i 2019.

Kristiansand, Søgne og Songdalen kommuner forskutterte 30,8 mill. kr av reformstøtten Kristiansand kommune skal få i 2020. Inkludert driftsandeler på enkelte investeringsbudsjett med, overføring fra Søgne og Songdalen på 3,515 mill. kr, var revidert budsjett på 36,313 mill. kr i 2019. Det gjenstod 3,644 mill. kr pr. 31.12.19 som ble avsatt til bundet fond. Bundet fond pr. 1.1.20 er på 8,858 mill. kr.

Fordeling midler kommunene 2018-2019

Det ble vedtatt i de tre kommunestyrene og i Fellesnemda at kommunene skulle forskuttere 30,8 mill. kr til bruk i 2019. I tillegg så ble det i 2018 vedtatt 50 mill. kr til digitaliseringsprosjekter med størst andel investeringsmidler. Dette ble i 1. tertialrapport 2019 for de tre kommunene (og i Fellesnemda) justert til 80 mill. kr. Følgende fordeling ble gjort mellom de tre kommunene:

Forskuttering reformstøtte (i 1000 kr) 2019:

	Songdalen	Søgne	Kristiansand	Sum
Innbyggere pr. 1.1.2018	6 656	11 342	91 440	109 438
Fordeling forskuttering tilskudd	6 %	10 %	84 %	100 %
Avsetning budsjetter 2019	1 870	3 190	25 740	30 800

Fordeling digitaliseringsmidler 2018 og 2019 (i 1000 kr):

Kommune	Drift	Investering	Sum
Kristiansand	10 895	50 939	61 834
Søgne	2 017	8 561	10 578
Songdalen	1 498	6 090	7 588
Sum	14 410	65 590	80 000

Driftsregnskap 2019

Driftsmidlene er brukt til programledelse, prosjekter, delprosjekter, og driftsandeler på enkelte digitaliseringsprosjekter. Delprosjektene ble avsluttet 1. juli 2019, og ubrukte midler er satt på samlet bundet fond.

Flyttekostnader og enkelte andre driftsutgifter vil komme til utbetaling i 2020. Dette vil bli ført på kommunedirektørens ansvar og gjort opp i forhold til bundet fond i årsavslutningen for 2020.

Tall i 1000 kr

Driftsregnskap 2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik
10	Lønn og sosiale utgifter	7 305	10 507	3 201
20	Kjøp av varer og tjenester komm. tjenesteproduksjon	34 303	39 366	5 062
40	Overføringsutgifter	4 646 123	0	-4 646
50	Finansieringsutgifter	4 494 518	850	-3 644
60	Salgsinntekter	-732 793	0	732
70	Refusjoner uten sykepenger	-13 381	-8 575	4 806
90	Finansieringsinntekter*	0	-5 513	-5 513
Sum		36 635	36 635	0

*budsjettert med bruk av bundet fond fra 2018

Investeringsregnskap 2018-2019

Investeringsmidlene er gått til IKT infrastruktur vedrørende datapark, nettverk, basistjenester, telefoni/skype, klienter, print/scann, identitet/domene, innbyggertjenester og arkiv.

Det gjenstår 22,09 mill. kr av investeringsmidlene pr. 31.12.19. Dette er også inkludert forbruk i 2018. Arbeidet vil på enkelte prosjekt fortsette i 2020, og ubrukte midler vil bli overført til 2020. Dette avklares i 1. tertialrapport 2020.

Noen av prosjektene er satt på med ansvarsnummer som skal brukes i 2020 for lettere å se hvilket område som er ansvarlige for oppfølging av disse digitaliseringsprosjektene i 2020.

Prosjektnr	Prosjekt	Regnskap 2018/19	Budsjett 2018/19	Avvik
1300865	Mobil Omsorg	164 625	0	-164 625
1800004	Kunstprosjekt Rådhuset (P4)	-743 222	150 000	-893 222
1800005	Flyttekostnader	312	0	-312
1800012	Sterkere sammen - Kristiansand mot 2030	5 500	0	-5 500
1800101	Tidsregistreringssystem (A2.05)	0,00	313 000	-313 000
1800601	IKT-fagsystemer Miljø, byutvikling og teknisk (A4.6)	4 405 208	6 275 000	1 869 791
1800700	Prosjekt kultur, frivillighet og innbyggerdialog (A6)	12 000	0	-12 000
1810000	IKT - Hovedprosjekt digitalisering ansvar 130400*	-14 513 500	-11 289 000	-3 224 500
1810101	IKT - Datapark ansvar 110310	11 031 807	13 300 000	2 268 193
1810102	IKT - Nettverk ansvar 110310	4 521 817	5 310 000	788 183
1810103	IKT - Basistjenester ansvar 110310	8 506 693	6 150 000	-2 356 693
1810105	IKT - Klienter ansvar 110310	1 543 822	3 350 000	1 806 178
1810106	IKT - Print/scann ansvar 110310	269 973	1 881 000	1 611 027
1810107	IKT - Identitet og domene ansvar 110310	933 089	1 900 000	966 912
1810110	IKT - Digitale innbyggertjenester ansvar 130400	5 929 738	5 980 000	50 262
1810111	IKT - Sak-arkiv ansvar 110400	1 701 861	2 900 000	1 198 138
1810113	IKT - Historisk arkiv ansvar 110330	1 751 030	3 075 000	1 323 970
1810114	IKT - Grunndata ansvar 110330	0	700 000	700 000
1810300	IKT - ERP-system ansvar 120300	1 267 076	2 872 000	1 604 924
1810301	IKT - Styringsportalen ansvar 120000	259 362	1 125 000	865 638

Prosjektnr	Prosjekt	Regnskap 2018/19	Budsjett 2018/19	Avvik
1810500	IKT - Oppvekst ansvar 200000	288 838	910 000	621 162
1810600	IKT - Bibliotek ansvar 425000	0	250 000	250 000
1810601	IKT - Kulturskole ansvar 411011	26 031	0	-26 031
1810602	IKT - Kundesenter ansvar 423000	0	1 000 000	1 000 000
1810603	IKT - Samhandlingsplattform ansvar 422011	360 270	1 000 000	639 730
1810604	IKT - Nye nettsider ansvar 422011	749 891	1 000 000	250 109
1810606	IKT - Innbyggerapp ansvar 422011	0	100 000	100 000
1810800	IKT - Pleie og omsorgssystem ansvar 310011	147 503	878 000	730 497
1810801	IKT- Flyktning (A8.7.2)	143 926	0	-143 926
1810803	IKT - CGM journal ansvar 310011	0	250 000	250 000
1810804	IKT - CGM legevakt ansvar 310011	0	125 000	125 000
1810805	IKT - Sosialsystem ansvar 310011	0	959 000	959 000
1810807	IKT - InTranWin ansvar 310011	0	375 000	375 000
1810808	IKT - Helse og mestring ansvar 310011	228 792	250 000	21 208
Sum		28 992 442	51 089 000	22 096 558

*Her ligger finansieringen av digitaliseringsprosjektene, samt overføring fra Søgne og Songdalen.

Merforbruk på enkelte prosjekter og prosjekter uten budsjett vil bli sett i sammenheng med andre prosjekter og/eventuelt bli finansiert av hovedprosjektet i 1. tertialrapport 2020.

Kristiansand kommune

Postboks 417 Lund

4604 Kristiansand

Tlf: 38 07 50 00

www.kristiansand.kommune.no